

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

9/2024

Říjen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, Mgr. J. Machonský,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 31. 10. 2024
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. L. Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám říjnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete přehledový článek „Aktuální pohled na Indii a její budoucí perspektivy“, který ve světle setkání českého premiéra Petr Fialy a indického premiéra Naréndra Módího na investiční konferenci Vibrant Gujarat Global v Gándhínagaru - kde byla mimo jiné přijata deklarace o spolupráci v oblasti medicíny, umělé inteligence, kybernetiky, vzdělání, soukromých podniků a dalších - přináší aktuální přehled nejvlivnějších faktorů, které působí na indickou ekonomiku, a popisuje její výhledy do budoucna. Indie, populačně nejpočetnější země světa a aktuálně též jedna z nejrychleji rostoucích ekonomik, prošla na jaře parlamentními volbami a má nakročeno k tomu nadále zůstat silnou zemí se stabilním ekonomickým růstem. Premiér Naréndra Módí slíbil do roku 2047 zařadit zemi mezi vyspělé státy. Tento článek se popisuje také hlavní překážky, které je třeba pro dosažení tohoto cíle odstranit.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Publikace Mezinárodního měnového fondu „Fiscal Monitor: Putting a Lid on Public Debt“:

<https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2024/10/23/fiscal-monitor-october-2024>

Publikace OECD „Regulatory approaches to Artificial Intelligence in finance“:

https://www.oecd.org/en/publications/regulatory-approaches-to-artificial-intelligence-in-finance_fi498co2-en.html

Publikováno na webu MF

Fiskálně-strukturální plán České republiky pro období 2025 až 2028:

<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/fiskalne-strukturalni-plan-a-konvergenčni-program/2024/fiskalne-strukturalni-plan-ceske-republiky-pro-obd-57403>

Přehled platných smluv:

<https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/smlouvy-o-zamezeni-dvojího-zdaneni/prehled-platnych-smluv>

Z fondu Odborné knihovny MF:

Kniha čerstvých nositelů Nobelovy ceny za ekonomii, Daron Acemoglu a Eduarda Geisslera v katalogu Odborné knihovny MF: „[Proč státy selhávají: kořeny moci, prosperity a chudoby](#)“

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Aktuální pohled na Indii a její budoucí perspektivy	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	9
Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	19
Finance. Bankovníctví. Měnový systém.....	20
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	27
Informatika. Počítače.....	31
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	32
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	32
Podnik a podnikání	34
Pojišťovnictví. Sociální péče	35
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	36
Právo.....	39
Statistika. Demografie. Sociologie	41
Účetnictví	42
Veřejná správa	42
Veřejné finance. Rozpočet.....	44
Zdravotnictví	46
Zemědělství	46
Životní prostředí	46
Ostatní	47
Přehled nových knih	53

Aktuální pohled na Indii a její budoucí perspektivy

Bc. Libor Kadavý

Oddělení 5904, [Informační podpora a knihovna](#). [Archiv vydaných čísel](#)

Počátkem tohoto roku se setkali premiéři České republiky Petr Fiala a Indie Naréndra Módí na investiční konferenci Vibrant Gujarat Global v Gándhínagaru¹. Zde byla mimo jiné přijata deklarace o spolupráci v oblasti medicíny, umělé inteligence, kybernetiky, vzdělání, soukromých podniků a dalších. Aktuálně je Indie jednu z nejrychleji rostoucích ekonomik na světě. Dle aktuálních statistik se jedná o pátou největší zemi na světě podle nominálního HDP a třetí největší podle parity kupních sil. Populačně nejpočetnější země světa si na začátku června prošla parlamentními volbami, které nedopadly dle predikcí v opětovném jednobarevném kabinetu, ovšem premiér Naréndra Módí byl schopen si nadále udržet většinu v parlamentu za pomoci koaličních partnerů. Čas ukáže, zda bude muž, který doposud řídil po desetiletí zemi sám, schopen dělit se o moc a vytvářet kompromisy v nové koaliční vládě. Cílem tohoto článku je poskytnout aktuální přehled nejdůležitějších faktorů, které působí na indickou ekonomiku a popsat její výhledy do budoucna.

Ekonomická situace v Indii

V roce 2023 dosáhla Indie vyššího meziročního růstu HDP (8,15 %), než jaký předpokládala Světová banka a není tomu tak poprvé, jak píše Deloitte v článku *India economic outlook, August 2024*². Již třetím po sobě jdoucím rokem předčila indická ekonomika světová očekávání – v průměru dosahovala Indie 8,3 % meziročního růstu HDP. Tento výsledek je mimo jiné zásluhou soukromé spotřeby, exportu a výroby. Soukromá spotřeba mírně meziročně vzrostla díky zemědělskému sektoru na 4,03 %. Export meziročně vzrostl až o 8,1 % díky vyššímu exportu technického zboží, chemických produktů a strojů na úkor zemědělských a textilních produktů. S exportem se také pojí zvýšená výroba, která meziročně vzrostla až o 8,9 %. Deloitte predikuje meziroční růst HDP pro období mezi roky 2024 a 2025 na intervalu od 7,0 % až 7,2 % a pro meziroční období 2025 a 2026 jsou predikce od 6,7 % do 7,3 %. Kumulativní inflace a slabá zemědělská produkce nejvíce postihuje méně výdělečné a venkovské domácnosti. Právě tímto problémem se vláda zabývá v novém rozpočtu pro období 2024-2025, jenž předložila 23. července 2024. Mimo jiné rozpočet naznačuje zlepšení zemědělského výdělků a produktivity, ulehčení přístupu mikro, malým a středním podnikům k financování svých investic a vytvoření nových pracovních pozic pro mladé lidi a absolventy.

Tempo růstu exportu a podíl výroby na celkovém HDP byly však významnější za předchozích vlád, jak doplňuje článek BBC *India's economy*³. Dle článku Forbes *Inflation Rate in India 2024: A closer look at economic trends*⁴, který se odkazuje na zprávu Ministerstva pro statistiku a implementaci programů, se indický index spotřebitelských cen v srpnu 2024 nepatrně zvýšil na 3,65 %. V rurálních oblastech dosahovala inflace vyšších hodnot (4,16 %) než tomu je ve městských oblastech (3,14 %).

*India economic outlook, August 2024*² dále zmiňuje, že obyvatelé také více poptávají luxusní statky a služby, což naznačuje silící střední třídu dokonce i ve venkovských oblastech. Tento jev však není konzistentní napříč celou zemí a existují zde velké regionální výkyvy jak v poptávce, tak i v ceně jednotlivých statků. Nerovnováha indických regionů je již dlouhodobým problémem, který podkopává

¹ MEDIÁLNÍ CENTRUM VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Premiéři ČR a Indie se dohodli na strategickém partnerství se zaměřením na oblast inovací*. Online. Vláda české republiky. 10.01.2024. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/premieri-cr-a-indie-se-dohodli-na-strategickem-partnerstvi-se-zamerenim-na-oblast-inovaci-211372/>. [cit. 2024-09-29]

² DELOITTE GLOBAL ECONOMIC RESEARCH CENTER. *India economic outlook, August 2024*. Online. In: Deloitte. 05.10.2024. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/economy/asia-pacific/india-economic-outlook.html>. [cit. 2023-09-21].

³ INAMDAR, Nikhil. *India's economy: The good, bad and ugly in six charts*. Online. In: BBC. 01.05.2024. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-68823827>. [cit. 2024-09-21].

⁴ FORBES INDIA. *Inflation Rate in India 2024: A closer look at economic trends*. Online. In: Forbes India. 18.09.2024. Dostupné z: <https://www.forbesindia.com/article/explainers/inflation-rate-india/85983/1>. [cit. 2024-09-21].

potenciál celé země. Obecně je ideální mít co nejmenší rozdíly mezi městským a venkovským obyvatelstvem. Takto mohou podnikatelé nabízet své produkty co nejširší klientele. Nyní je zapotřebí, aby řídicí orgány zaručily, že se s rostoucí ekonomikou a bohatstvím občanů nebudou také zvětšovat rozdíly mezi bohatými a chudými obyvateli. Povolební uklidnění společnosti a optimistický předpoklad pokračování vládních reforem jsou velkými vnitrozemskými důvody, proč lze očekávat mírné posílení Indie v posledním kvartálu roku 2024. Obdobně může ustálení světové inflace a postupné snižování úrokových sazeb významných centrálních bank působit motivačně pro zahraniční investory. Někteří komentátoři ovšem také kritizují velké rozdíly ve výdajích domácností na zdravotnictví a vzdělání mezi určitými indickými státy.

Vzdělání

V roce 2018 byl zhotoven *národní průzkum organizací UNICEF*⁵, kterého se účastnily děti 3., 5. a 8. tříd. V tomto průzkumu pouhých 45,2 % dětí dosahovalo cílové úrovně výkonu ze všech tázaných předmětů. Státy jako Rádžasthán, Madhjadpradéš, Uttarpradéš, Čhattisgarh, Džhárkhand, Bihár, Odiša a Ándhrapradéš s velkým počtem dětí z kmenů nebo menšinových komunit dopadly nejhůře. Vlády na národní a státní úrovni sice investují do vzdělání, ovšem nejobtíznější bude zajištění efektivnosti těchto investic.

Nezaměstnanost

Dle výpovědi Světové banky v článku *India risks 'squandering' demographic dividend, says World bank*⁶ se však zemi s největším počtem obyvatel na světě nedaří vytvořit dostatek pracovních míst. V roce 2023 byla zaměstnanost regionu jižní Asie okolo 59 %, což je v porovnání se zaměstnaností ostatních rozvojových regionů (70 %) výrazně slabší. Počet pracovních pozic vykonávaných ženami zůstává v tomto regionu na světovém minimu. Podle zprávy z ministerstva práce a zaměstnání *Female Labour Utilization in India*⁷ má v Indii zaměstnání pouze okolo 35,6 % žen ve věku od 15 do 59 let, více žen je zaměstnaných na venkově (39,3 %) než v městských oblastech (26,5 %).

Zaměstnání, pokračuje článek *India risks squandering demographic dividend, says World bank*⁶, není důležité pouze z finanční stránky, nabízí lidem i určité sociální postavení. I přes rychlý ekonomický růst a pozitivní budoucí vyhlídky je nezaměstnanost velkým problémem. Výrobní podniky nerostou dostatečně rychle na to, aby byly schopny zaměstnat stále rostoucí populaci a migrující pracovníky, kteří opouštějí zemědělský sektor. Téma nezaměstnanosti bylo poměrně diskutované v předvolebních debatách. Tehdejší premiér Naréndra Módi, který v červnových volbách již po třetí v řadě obhájil premiérský post, argumentoval, že jeho vláda koná dostatečné reformní změny pro dlouhodobou podporu zaměstnanosti v zemi. Premiér stanovil cíl vytvořit z Indie vyspělou zemi do roku 2047, ovšem dle Světové banky nebude možné tohoto cíle dosáhnout bez dalších reforem v politice zaměstnání, školství nebo průmyslu. Potřebné zároveň bude co nejrychleji zkrotit výraznou nezaměstnanost a využít potenciál pracovního trhu.

Francouzská firma Natixis SA odhaduje, že Indie potřebuje vytvořit 115 mil. pracovních pozic do roku 2030, aby dovedla zaměstnat svou rostoucí populaci, jak informuje článek *How India can create more jobs*⁸. To je v přepočtu okolo 16,5 mil. pracovních pozic ročně, v poslední dekádě však Indie ročně tvořila v průměru 12,4 mil. pracovních pozic. Významný potenciál má Indie ve velkém počtu absolventů STEM (science, technology, engineering, mathematics) programů, pro něž je ovšem zapotřebí mít dostatečné množství tuzemských pracovních pozic. Kvůli nedostatku výdělečných míst však zůstává 29 % všech absolventů nezaměstnaných, odchází za prací do zahraničí nebo vykonává podřadnější práce^{8,3}. Aktuálně má Indie příliš zaměstnanců na špatně placených podhodnocených pozicích a hodně absolventů, pro které neexistuje dostatek pracovních míst. Indie silně potřebuje příliv nových

⁵ UNICEF INDIA. *Quality education: Grade-appropriate education for all boys and girls*. Online. In: Unicef. Last update: 21.02.2022. Dostupné z: <https://www.unicef.org/india/what-we-do/quality-education>. [cit. 2024-09-21].

⁶ PARKIN, Benjamin. *India risks 'squandering' demographic dividend, says World Bank*. Online. In: Financial Times. April 2 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/518b1236-e76f-4536-b8a9-17c23809728b>. [cit. 2024-09-21].

⁷ NIRMAL, Shri, Amit. ANAND, Shikha. KUMAWAT, Monica. SHARMA, Redhe, Shyam. WADHWA, Shri, Puneet. *Female Labour: utilization in India*. In: Ministry of labour and employment. 01.05.2023. [cit. 2024-09-21].

⁸ REDAKČNÍ RADA FINANCIAL TIMES. *How India can create more jobs*. Online. Financial Times. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/669ff153-3254-4e74-bd60-9d1d7da3b23e>. [cit. 2024-09-28].

Viz ref. č. 3. INAMDAR, Nikhil. *India's economy: The good, bad and ugly in six charts*.

zahraničních firem, případně vybudovat nové domácí, pro vyrovnání pracovního trhu. Země je aktuálně v dobré geopolitické pozici, může využít snahu zahraničních firem diverzifikovat svou výrobní závislost na Číně prostřednictvím business strategie „China plus one“ a motivovat tyto firmy k otevření výrobních poboček přímo v tuzemsku^{8,3}. Výrazně k tomuto také mohou přispět investice do dopravní infrastruktury pro usnadnění pohybu pracovní síly.

Digitalizace

Dle zprávy *The India opportunity*⁹ investiční banky Morgan Stanley existuje v Indii již od roku 2009 aplikace Aadhar ID, která mimo oboustrannou digitální komunikaci se státem rovněž umožňuje vést zdarma digitální bankovní účet. Díky této aplikaci jsou Indové nehledě na místo pobytu schopni využívat nejmodernějších způsobů placení. Digitální stopa transakcí také zmírňuje korupci uvnitř státu, zjednodušuje přístup k sociálním dávkám a ulehčuje daňové povinnosti. Do příchodu této aplikace bylo otevření bankovního účtu pro obecnou veřejnost velmi nákladné a z praktického hlediska nepotřebné. Dnes mohou obyvatelé platit za jakékoliv služby digitálně i v těch nejdostupnějších místech Indie. Premiér Módí silně usiluje o digitální transformaci celé země již od svého prvního mandátu v roce 2014.

Soukromá spotřeba

Zpráva *Future of Consumption in Fast-Growth Consumer Markets: INDIA*¹⁰ Světového ekonomického fóra nachází pět základních hnacích sil soukromé spotřeby. Jedná se o: růst příjmů, stálou a decentralizovanou urbanizaci, příznivý demografický vývoj, nové technologie a inovace a měnící se postoje spotřebitelů. Díky těmto silám může soukromý i veřejný sektor zajistit příznivou budoucnost spotřeby v Indii. Podniky mohou využívat příležitost sloužit více než miliardě indických spotřebitelů prostřednictvím obchodních modelů, které jsou souběžně podporovány příznivým politickým prostředím ze strany vlády. Zpráva *The Indian opportunity*⁹ banky Morgan Stanley tvrdí, že do roku 2030 bude nejpočetnější strukturu domácností tvořit vyšší střední třída. V roce 2018 byla nejpočetnější skupinou domácností nejnižší třída, ve které se pohybovalo okolo 127 mil. rodin (43 %). Dle predikce by ji do roku 2030 měla nahradit vyšší střední třída s odhadovaným počtem 168 mil. rodin (44 %). Zpráva počítá s nárůstem počtu domácností o 93 mil., tedy z 293 mil. domácností (2018) na 386 mil. (2030). Podle článku *Rise of the Indian tourism: travel industry pivots to the next big market*¹¹ je toto větší množství disponibilních financí v Indii viditelné i u vnitrostátního turismu. Do roku 2027 může indický vnitrostátní turismus představovat až dvojnásobek hodnot před pandemií nemoci covid-19, tedy hodnoty mohou vystoupat z 38 miliard amerických dolarů v roce 2019 na predikovaných 89 mld. dolarů v roce 2027.

Technologie

Ihned po zvolení v roce 2014 zahájil premiér projekt „Make in India,“ jehož cílem je finančně motivovat zahraniční společnosti k přesunutí výrobních linek právě do Indie, jak popisuje článek *India's economy*³. Módí přerodil v přepočtu 25 miliard dolarů v pobídkách s cílem vytvořit z Indie továrnu pro zbytek světa. Za tuto dobu sem investovaly společnosti jako Foxconn (výrobce iPhoneů), Micron (významný výrobce polovodičů) a Samsung¹². Ovšem úspěšnost tohoto projektu prozatím není významná a podíl výrobního průmyslu na celkovém HDP za poslední desetiletí stagnuje.

V Indii vyrostlo během minulého desetiletí více než 100 indických start-up společností s dnešní hodnotou nad miliardu dolarů, ovšem žádné z nich nevyrábí čipy a Indie tak zůstává závislá na zahraničních dodávkách, jak popisuje článek *Indie sází na výrobu polovodičů. Touží se stát čipovou*

⁹ HEUGH, Kristian. AGARWAL, Anil. FOX, Marc. TSUI, Emily. *The India opportunity*. Morgan Stanley Investment management. 31.01.2024.

¹⁰ SVĚTOVÉ EKONOMICKÉ FÓRUM. *Future of Consumption in Fast-Growth Consumer Markets: India*. Online. World economic forum. Leden 2019. Dostupné z: <https://www.weforum.org/publications/future-of-consumption-in-fast-growth-consumer-markets-india/>. [cit. 2024-09-29].

¹¹ REED, John. SUGIURA, Eri. *Rise of the Indian tourist: travel industry pivots to next big market*. Online. In: Financial Times. September 13 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/8cfcaf31-e5d6-48a3-897e-c7e1b220d60d>. [cit. 2024-09-27].

Viz ref. č. 3. INAMDAR, Nikhil. *India's economy: The good, bad and ugly in six charts*.

¹² RAMAMOORTHY, Anand. RAO, Ramgopal. *High stakes chips for India's semiconductor push*. Online. In: nature.com. 20.09.2024. Dostupné z: <https://www.nature.com/articles/d44151-024-00153-0>. [cit. 2024-09-30].

velmocí¹³. Dle článku *High stakes chips for India's semiconductor push*¹² hodlá Naréndra Módí tuto závislost snížit vybudováním továren na polovodiče. Aktuálně nepůsobí v Indii žádní významní výrobci polovodičů a investice potřebné na výstavbu továren jsou velmi časově i finančně náročné. Indie ovšem již disponuje poměrně bohatým intelektuálním kapitálem, jelikož přes 20 % veškerých světových inženýrů se specializací na polovodiče je indického původu. S rostoucí poptávkou po polovodičích a velkým intelektuálním kapitálem je otázka, proč indický trh zatím neviděl vysoké investice do tohoto odvětví. Dle autorů by se z části mohlo jednat o zdrženlivost indických investorů a negativní cyklus, ve kterém chybějící existence významných regionálních investic do polovodičů plodí jen další zdrženlivost ostatních investorů.

Nejnověji však byla dne 13. března 2024 závazně uskutečněna dohoda o výstavbě nové továrny na polovodiče, jak popisuje článek **Tata Electronics and PSMC complete agreement for tech transfer to build India's first semiconductor fab**¹⁴. Smlouva byla uskutečněna mezi indickou podnikatelskou skupinou Tata Electronics a tchajwanskou firmou Powerchip Semiconductor Manufacturing Corporation. Dle Tata Electronics by tento krok mohl být počátkem slibné budoucnosti polovodičů v Indii. Článek *India's semiconductor ambitions*¹⁵ přibližuje, že Indie disponuje progresivním trhem s technologiemi, vzkvétající domácí ekonomikou a volně dostupnou vzdělanou pracovní silou, které jsou zapotřebí pro rozvíjení trhu s polovodiči.

Politika

Mezi Čínou a Indií panuje již mnoholetá rivalita a spory o podobu hranic, jak popisuje článek *Can India's economy thrive without China's help?*¹⁶. Premiér Naréndra Módí se rozhodl ukončit veškeré vztahy s Čínou, zejména v oblasti dovozu a investic. Indie rovněž přestane vydávat víza pro čínské občany. Kritici tohoto přístupu tvrdí, že se Indie uvedeným krokem může připravovat o důležité investiční příležitosti a know-how, které jsou obojí zapotřebí pro realizaci ambiciózních cílů. I určitá frakce ve vedení státu říká, že neposkytovat víza čínským technickým pracovníkům je více k neprospěchu země. Přesto stále zůstávají některé indické firmy kriticky závislé na čínských surovinách a v roce 2023 byl import z Číny do Indie historicky nejvyšším. Existují zde také návrhy velkých indických automobilových firem na výstavbu továren autobaterií do elektrických vozidel. Indické společnosti se neustále pokouší odříznout od své závislosti na Číně, jak to ovšem vypadá, spíše půjde o běh na dlouhou trať a skutečné výsledky mohou být viditelné až za řadu let.

V červnových volbách poprvé za uplynulá dvě volební období nezískala strana Bharatiya Janata Party (BJP) premiéra Naréndra Módího jednobarevnou většinu v parlamentu, jak někteří před volbami očekávali, tudíž pro složení vládního kabinetu bylo zapotřebí vytvoření koalice, jak zachycuje článek *A shock election result in India humbles Narendra Modi*¹⁷. Strana BJP spolu a její spojenci získali dohromady 293 křesel z potřebných 272 křesel pro vytvoření většiny v parlamentu, opozice získala 234 křesel. Samotná strana BJP získala 240 křesel. Tento volební výsledek stojí dle kritiků a opozičních politiků na nespravedlivé předvolební kampani ze strany BJP, která rozdělovala společnost a používala nenávistnou

¹³ TANCEROVÁ Tereza. *Indie sází na výrobu polovodičů. Touží se stát čipovou velmocí*. Online. In: euro.cz. 27.09.2022. Dostupné z: <https://www.euro.cz/clanky/indie-sazi-na-vyrobu-polovodicu-touzi-se-stat-cipovou-velmocí/>. [2024-10-01].

¹⁴ REDAKČNÍ RADA THE ECONOMIC TIMES TECH. *Tata Electronics and PSMC complete agreement for tech transfer to build India's first semiconductor fab*. Online. In: The Economic Times. Last update: 26.09.2024. Dostupné z: <https://economictimes.indiatimes.com/tech/artificial-intelligence/tata-electronics-and-powerchip-semiconductor-manufacturing-corporation-to-build-indias-first-semiconductor-fab/articleshow/113694273.cms>. [cit. 2024-10-01].

¹⁵ BANSAL, Neeraj. *India's semiconductor ambitions: How to move up the value chain?*. Online. In: kpmg.com. 03.06.2024. Dostupné z: <https://kpmg.com/in/en/blogs/home/posts/2024/06/indias-semiconductor-ambitions-how-to-move-up-the-value-chain.html>. [cit. 2024-10-01].

¹⁶ REED, John. KAY, Chris. *Can India's economy thrive without China's help?*. Online. In: FT.com. 07.08.2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/5a2b4491-5687-4b11-872d-a4f51121bbb2>. [cit. 2024-09-22].

¹⁷ REDAKČNÍ RADA THE ECONOMIST. *A shock election result in India humbles Narendra Modi*. Online. In: economist.com. 04.06.2024. Dostupné z: https://www.economist.com/asia/2024/06/04/a-shock-election-result-in-india-humbles-narendra-modi?utm_medium=social-media.content.np&utm_source=twitter&utm_campaign=editorial-social&utm_content=discovery.content. [cit. 2024-09-22].

až ostře protimuslmskou rétoriku. Někteří opoziční politici byli uvězněni na základně obvinění z korupce. Dle opozice se jednalo o politicky motivované činy. Hlavní opoziční strana Kongres uvedla, že jí během volební kampaně byly zablokovány účty. Velká ztráta voličů v kritických oblastech, jako je stát Uttarpradéš, může také předvídat neblahý vývoj voličských preferencí. Výrazný vliv na tuto ztrátu mohl taktéž mít pocit, že ekonomika státu nepřináší běžným občanům žádné výsledky, navzdory pozitivním údajům o růstu.

Indie nadále zůstane silnou zemí se stabilním ekonomickým růstem, pokud však chce premiér Naréन्द्रa Módi naplnit svého slibu a do roku 2047 zařadit zemi mezi vyspělé státy, musí se zaměřit na hlavní nedostatky. Okolo 70 %¹⁸ indického HDP je tvořeno soukromou spotřebou, z tohoto důvodu je pro vládu důležité vyrovnat rozdíly ve spotřebě mezi městskou a venkovskou populací, primárně v nejchudších státech. Pro zkrocení vysoké míry nezaměstnanosti, která je obzvlášť znatelná v rurálních oblastech, může pomoci vybudování kvalitní silniční infrastruktury pro zjednodušení pohybu pracovních sil a zvýšení finanční podpory zemědělským firmám. Velké rozdíly napříč celou zemí jsou také ve spotřebě na zdravotnictví a vzdělání. Slabé výdaje na vzdělání se opět týkají nejchudších indických států, které jsou v textu jmenovány. Nedostatek vzdělaných pracovníků může mít dlouhodobě negativní dopad na celý region. Předložený vládní rozpočet se mimo jiné zabývá zvýšením produktivity a příjmů v zemědělství, zjednodušením přístupu k úvěrům pro malé podniky a vytvářením nových pracovních pozic pro výrobní průmysl a absolventy. Jakým způsobem do tohoto vstoupí fakt, že se premiér Módi bude muset, poprvé za deset let jeho fungování na premiérském postu, dělit o moc, již ukáže čas. Indie má jednoznačně nakročeno dobrým směrem, cesta kupředu je však stále ještě dlouhá a rozhodně nebude jednoduchá.

¹⁸ SVĚTOVÁ BANKA. *Final consumption expenditure (% of GDP) – India*. Online. In: data.worldbank.org. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.TOTL.ZS?most_recent_value_desc=true&locations=IN. [cit. 2024-10-01].

Daně

Walter Niermann

Aktuelle steuerliche Entwicklungen in der betrieblichen Altersversorgung **Aktuální daňový vývoj v oblasti podnikového důchodového zabezpečení**

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 29, S. 1711-1715

Základem zabezpečení ve stáří v Německu zůstává zákonné důchodové pojištění. V důsledku demografických změn se však dostává pod stále větší tlak a na významu nabývají podnikové penzijní systémy, které jsou vedle zlepšení tvorby aktiv prostřednictvím zákona o budoucím financování doplňkovým stavebním prvkem finančního zabezpečení pro období po odchodu do důchodu. Článek shrnuje klíčové změny daňové úpravy v této oblasti z r. 2023 v legislativě, judikatuře a správních směrnicích. Rovněž nastiňuje možná řešení sporných otázek. - Poznámky.

Marius Pollitzer

Are the confidentiality obligations of tax authorities under exchange of information towards taxpayers a "treaty benefit" for purposes of the Principal Purpose Test?

Je povinnost mlčenlivosti daňových orgánů v rámci výměny informací vůči daňovým poplatníkům tzv. výhodou plynoucí ze smlouvy pro účely testu hlavního účelu?

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 8, p. 331-337

Příspěvek rozebírá, zda se ustanovení o mlčenlivosti (secrecy provision) v člancích 26(2) a 26(3) vzorové smlouvy OECD považuje za tzv. výhodou plynoucí ze smlouvy (treaty benefit) ve smyslu článku 29(9), který stanoví tzv. test hlavního (prvotního) účelu (principal purpose test, PPT), a zda se proto může stát předmětem omezení v případě zneužití. Autor řeší, zda by měly být povinnosti vytyčené v člancích 26(2) a 26(3) závazné pro smluvní strany (státy), bez ohledu na to, zda plátce daně jednal zneužívajícím způsobem. Podle autora tzv. test hlavního účelu platí pro ustanovení článku 26(2) vzorové smlouvy OECD, neboť povinnosti v něm stanovené se považují za výhody plynoucí ze smlouvy ve smyslu PPT. U článku 26(3) toto ovšem neplatí. Podle autorova názoru se zjištění týkají vzhledem ke stejnému textu i příslušných článků vzorové smlouvy OSN. - Poznámky.

Pasquale Pistone, Ivan Lazarov and Alessandro Turina

Automatic exchange of information and the protection of taxpayers' rights : towards a new multilateral multi-tiered architecture

Automatická výměna informací a ochrana práv daňových poplatníků : směrem k novému mnohostrannému vícevrstvému systému

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 7, p. 279-300

Příspěvek se zabývá automatickou výměnou informací, jejímž cílem je boj proti ilegálním finančním tokům, v kontextu ochrany práv daňových poplatníků. Autoři se soustředí na vybrané otázky, které současné rámce pro výměnu neřeší dostatečně, a mj. také navrhují, jak výměnu informací zefektivnit pro rozvojové země (zahrnout tuto problematiku do budoucího Rámce OSN pro mezinárodní daňovou spolupráci; vytvořit "víceúrovňový systém", který by reagoval na to, že schopnosti i potřeby různých zemí vzhledem k výměně informací se liší). Rozebrána je také výměna informací ve specifických oblastech (kryptoměny, finanční zprostředkování, informace o vysoce majetných jednotlivcích, otázka posunu od výměny informací ke sdílení dat). - Poznámky.

Cristian Esteves Gomes

Begünstigungsfähige Unternehmer steuerfreier Erziehungs- und Bildungsleistungen

Zvýhodnění podnikatelů v oblasti vzdělávacích a výchovných služeb osvobozených od daně

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 16, S. 593-598

Rozbor rozhodnutí Finančního soudu pro Berlín-Brandenburg z 17.1.2024 (7 K 7342/16), které stanovuje nová měřítko pro posuzování zvýhodnitelnosti podnikatelů v oblasti výchovných a vzdělávacích služeb nepodléhajících DPH, ve smyslu čl. 132 odst. 1 systémové směrnice pro DPH. Autor rekapituluje předchozí rozhodnutí příslušného finančního soudu a Spolkového finančního soudního dvora, stručně popisuje sporné služby (v oblasti domácí výuky a prevence kurzy pro děti a mládež) a blíže se věnuje výchovným službám zproštěným daně. V závěrečné části kriticky rozebírá a komentuje zmíněné soudní rozhodnutí. - Poznámky.

Pieter-Jan Wouters

Belgian CFC rules: shift from a transactional (model B) to an entity approach (model A) as from 2023
Pravidla pro ovládané zahraniční společnosti v Belgii: posun od transakčního modelu B k přístupu dle entity (model A) od r. 2023

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 5, p. 202-209

V prosinci 2023 přijal belgický parlament nová pravidla pro zdanění nerozdělených zisků ovládaných zahraničních společností (CFC). Do té doby používaný Model B byl v souladu s články 7 a 8 evropské směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD, 2016/1164/EU) nahrazen přísnějším režimem dle Modelu A. Autor uvádí, že Model B výrazně snižuje riziko dvojího zdanění, nicméně nebyl v praxi často využíván. V důsledku snahy o zintenzivnění boje proti vyhýbání se dani byl zaveden Model A, který se vztahuje na společnosti (entity) posuzované dle kritérií jako CFC. Ty nemohou využívat výjimky obsažené v belgickém zákoně o daních z příjmů. V článku jsou blíže představena pravidla pro ovládané zahraniční společnosti vycházející z Modelu A. - Poznámky.

The case for VAT : public finances in the rich world
Argument pro DPH : veřejné finance v bohatém světě

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9416, p. 10-11

Kvůli stárnutí populace musí vyspělé státy vynakládat stále více veřejných peněz na penze a dávky. Daně se ovšem nezvyšují (spíše se v minulosti snížily) a státům tak nezbyvá, než si půjčovat. Úroveň ostatních veřejných služeb mezitím upadá. Penze pravděpodobně růst nepřestanou, příslušné věkové skupiny představují masivní skupinu voličů. Pokud se politici chtějí vyhnout úplnému kolapsu veřejných služeb nebo fiskální krizi, budou muset růst daně. Článek v této souvislosti uvádí různé argumenty, proč by daní, která by měla být zvýšena, měla být daň z přidané hodnoty. Ostatní daně dle článku více narušují tržní ekonomiku (zmněny jsou příklady ze zemí jako je Kanada, Francie či Velká Británie a USA), DPH je přitom jednodušší vybírat a vysoká DPH dobře funguje v severských zemích. Zároveň příspěvek vyvrací tradičně uváděné argumenty v neprospěch zvyšování DPH (regresivní účinky, vliv na inflaci). -- Viz i související příspěvek na s. 63-65 ("Lumbering Leviathans: political economy").

Rajeev K. Goel, Ummad Mazhar

Cryptocurrency use and tax collections : direct and indirect channels of influence
Používání kryptoměn a výběr daní přímé a nepřímé kanály vlivu

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 11 p.

Autoři v příspěvku analyzují vliv používání kryptoměn na výběr daní. Ověřována (a následně potvrzena) je hypotéza, že vyšší používání kryptoměn vede ke sníženému výběru daní. U DPH dochází při nárůstu užití kryptoměny o 10 % ke snížení daňových příjmů o 10 %, u daně ze zboží a služeb (GST) činí pokles 12 %, celkový pokles daňových příjmů pak činí 7 %. Rovněž jsou zkoumány přímé a nepřímé kanály, které se na poklesu mohou podílet (HDP na obyvatele, inflace, vládní výdaje na nákup zboží a služeb, subindex indexu "Global Sustainable Competitiveness Index", přímé zahraniční investice, korupce, prevalence neformálního sektoru, tzv. index křehkosti). K výzkumu byla použita data z 54 zemí z let 2019-2021. - Poznámky.

Gorka Echevarría Zubeldia

Déja vu drama : the controversy of subsidiaries as fixed establishments as illustrated by the Adient case

Drama, které jsme již viděli : případ Adient jako příklad kontroverzního tématu poboček jako stálých provozoven pro účely DPH

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 4, p. 167-171

Článek představuje rozhodnutí Soudního dvora EU v případě Adient (C-533/22), které stanovilo, zda rumunská firma, která je součástí skupiny, může být zároveň stálou provozovnou svého německého smluvního partnera, který patří do stejné skupiny, pro účely zjištění místa dodání poskytovaných služeb. Podle názoru generální advokátky J. Kokott smluvní vztah mezi oběma firmami ve skupině automaticky neznamená, že jedna z firem bude stálou provozovnou. Autor upozorňuje, že toto téma SDEU posuzoval v minulosti již několikrát, přesto se v praxi daňové úřady (v tomto případě rumunský úřad) judikaturou SDEU neřídí. V příspěvku jsou krátce shrnuty i dřívější rozsudky SDEU. - Poznámky. -- Viz i další článek k tomuto tématu (i případu) v č. 5/2024 téhož časopisu (s. 198-202, článek "The "broken" fixed establishment concept").

Václav Benda

Dodání zboží a poskytnutí služby v tuzemsku

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 10, s. 35-38

Autor nejprve uvádí, co se pro účely DPH rozumí dodáním zboží a poskytnutím služby, návazně vysvětluje aktuálně platná obecná pravidla pro vznik povinnosti přiznat daň při dodání zboží a poskytnutí služby v tuzemsku, která vyplývají z § 20a zákona o DPH. Zaměřuje se na pravidla pro stanovení dne uskutečnění zdanitelného plnění dle § 21. Ve stanovených případech se při dodání zboží a poskytnutí služby v tuzemsku přenáší povinnost přiznat daň na plátce jako příjemce zdanitelného plnění. Autor dále s využitím příkladů seznamuje s pravidly pro přiznání daně v režimu přenesené daňové povinnosti. -- Příklady z praxe k tématu viz s. 39-40.

Jiří Pšenčík

Doměření daně v souvislosti s trestním řízením

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 32, (2024) č. 3, s. 11-19

Daňové a trestní řízení jsou na sobě nezávislá řízení, nepochybně se ale ovlivňují. Rozhodne-li soud v daňové trestní věci o spáchání trestného činu, může mít tento rozsudek významný vliv na daňové řízení. Správce daně pak může skutková zjištění z trestního řízení využít a zahájit doměřovací řízení tak, že zpravidla vydá výzvu k podání dodatečného daňového přiznání. Příspěvek se zabývá postupem správce daně, který následuje po právní moci rozsudku v daňové trestní věci. Problematika je dokreslena řadou příkladů. - Poznámky.

Václav Benda

DPH u přepravy zboží a osob

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 32, (2024) č. 3, s. 27-32

Pro správné uplatnění daně z přidané hodnoty je klíčové vymezení místa plnění a smluvní podmínky, za nichž jsou služby přepravy zboží a osob poskytovány. Autor s využitím příkladů vysvětluje postupy při uplatnění daně u přepravy zboží, a to jak v tuzemsku, tak i u přepravy zboží mezi členskými státy a u přepravy spojené s dovozem a vývozem, na kterou se vztahuje osvobození od daně podle § 69 zákona o DPH. Dále přibližuje postupy při uplatnění daně u přepravy osob v tuzemsku se zaměřením na změny sazeb daně dle novely zákona o DPH č. 349/2023 Sb. s účinností od 1.1.2024. Věnuje se rovněž pravidlům, za nichž se uplatní osvobození od daně s nárokem na odpočet daně u mezinárodní přepravy osob, která vyplývají z § 70 zákona o DPH.

Birgit Köhler

Einfluss auf die Rendite : Unternehmensbesteuerung

Vliv na renditu : podnikové zdanění

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 180 (17.9.2024), S. 30

Bliže k aplikaci zákona o minimálním zdanění (Mindeststeuergesetz, německá implementace pravidel 2. pilíře projektu GloBE - Global Anti-Base Erosion, globální minimální daň OECD a G20). Investiční fondy jsou z GloBE vyňaty, pokud jsou samy nejvyšší mateřskou společností, jsou-li součástí konsolidované účetní uzávěrky, platí pro ně zvláštní podmínky pro investiční entity, kdy je efektivní daňová sazba posuzována nezávisle na mateřské instituci. Daňová neutralita investičních fondů je zajištěna právem volby transparentnosti a daněné dividendy.

Mirko Wolfgang Brill

Gedanken zum "in-camera"-Verfahren des BFH und Folgen für die Praxis

Úvahy k jednání "in camera" Spolkového finančního soudu a důsledky pro praxi

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 17, S. 633-642

Příspěvek k dokazování in camera (neveřejně) v případě soudního posouzení konkurenční stížnosti. Autor rozebírá rozhodnutí Spolkového finančního soudu z 29.5.2024 (V S 15/22), kterým se vyjádřil k otázce podkladů potřebných pro posouzení stížnosti konkurenční společnosti na řádnost zdanění (oprávněnost využití zvýhodněné daňové sazby) společnosti, která je předmětem stížnosti. Shrnuje věcná východiska případu, blíže se věnuje konkurenční stížnosti v kontextu daňového práva, daňovému tajemství a vyvozuje důsledky pro další praxi. - Poznámky.

Henri Bitar and Amanda Z. Quenette

Indirect tax impacts of transfer pricing adjustments : EU and US approaches when the price evolves to make it "right"

Daňové dopady úpravy převodních cen na nepřímé daně : přístupy EU a USA, když se cena vyvíjí a je potřeba, aby byla "správná"

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 4, p. 156-161

Autoři analyzují daňové dopady úpravy převodních cen na konci roku mezi spřízněnými firmami v rámci nadnárodních skupin. Zkoumány jsou dopady z pohledu nepřímých daní v USA a EU, představeny jsou rovněž očekávané rozsudky Soudního dvora EU k tomuto tématu. Úpravu převodní ceny je zapotřebí provést, pokud je skutečný obrat a posléze provozní zisk výrazně nižší nebo vyšší, než se očekávalo. S následným retroaktivním výpočtem DPH v důsledku úpravy převodní ceny se pak pojí řada otázek, jako např. zda by se měl postup lišit při poklesu cen a při růstu, zda by se měl rozlišovat tok zboží (tuzemský či zahraniční prodej) nebo zda může úpravu převodních cen provést finanční správa, pokud úpravu neprovede sám podnik. - Poznámky.

Norma Chayo Dichi

International tax transparency and the tackling of illicit financial flows

Standardy pro mezinárodní daňovou transparentnost a potírání ilegálních finančních toků

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 8, p. 306-315

Autorka se zabývá souvislostí mezinárodních pravidel pro potírání nelegálních finančních toků s opatřeními na podporu daňové transparentnosti. Nejprve je uvedena širší i přesnější definice termínu "ilegální finanční toky", kdy do širší definice spadají i daňové úniky. Následně autorka připomíná vývoj klíčových standardů na podporu daňové transparentnosti (EOIR, AEOI) a uvádí, zda jsou relevantní i pro boj s ilegálními finančními toky. - Poznámky.

Daniel Liebchen and Noemi Strotkemper

Latest statistics on OECD and EU dispute resolution measures (mutual agreement and arbitration procedures) for 2022, with emphasis on the position in Germany

Nejnovější statistiky o opatřeních OECD a EU pro řešení sporů (vzájemné dohody a rozhodčí řízení) pro rok 2022, s důrazem na situaci v Německu

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 7, p. 250-260

Článek prezentuje statistiky vztahující se k mechanismům OECD a EU pro řešení sporů, které se týkají daňových smluv, evropské arbitrážní konvence (90/436/EHS) a směrnice o mechanismech řešení daňových sporů (EU-SDR 2017/1852/EU). Statistiky platí pro r. 2022, přičemž autoři kromě obecných čísel za dané regiony zvláště vyčleňují ještě vývoj v Německu. Uvedeny jsou mj. počty nově zahájených postupů vzájemných dohod (mutual agreement procedures, MAP), počty dokončených MAPs či průměrná délka dokončení MAPs. - Poznámky.

Marcin Borsuk, Joanna Przeworska, Anthony Saunders, Dobromil Serwa

The macroeconomic costs of the bank tax

Makroekonomické náklady bankovní daně

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 17 p.

Autoři zkoumají účinky zvláštní bankovní daně na reálnou ekonomiku. Dokazují, že zavedení nové bankovní daně poškozuje jak finanční výsledky bank, tak reálnou ekonomiku, a to prostřednictvím úvěrového kanálu. K výzkumu byla použita data z Polska, které zavedlo bankovní daň v r. 2016. Součástí článku je mj. i tabulka s přehledem parametrů bankovních daní zavedených v dalších zemích EU v letech 2009-2020. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Nad judikaturou prodlužování lhůt v daňovém řízení

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 9, s. 38-47

Kromě zákonných lhůt existuje celá řada lhůt, jejichž délku určuje svým rozhodnutím správce daně; ne vždy se stanovené časové rozmezí shoduje s názorem daňového subjektu. Článek přináší výběr komentovaných rozsudků Nejvyššího správního soudu ke sporům s problematikou lhůt v daňovém řízení. Jednotlivé judikáty se týkají kontroly zahájené i skončené ve stejný den; změny právního

zástupce jako důvodu k prodloužení lhůty; opakované mnohaleté žádosti o prodloužení lhůty z důvodu špatného zdravotního stavu daňového poradce; nároku na prodloužení lhůty v případě dovolené daňového poradce a možnosti předložit důkazy po uplynutí lhůty. Dále řeší možnosti soudního přezkumu zamítnutí žádosti o prodloužení termínu podání daňového přiznání; zamítnutí prodloužení lhůty doručené po uplynutí původní lhůty; rozhodnutí o dani vydané v průběhu údajně neprodloužené lhůty pro vyjádření daňového subjektu; prodloužení lhůty k podání daňového přiznání v případě, že žádost byla podána jeden den před uplynutím původní zákonné lhůty.

Martin Děrgel

Nová možnost vyloučení kurzových rozdílů ze základu daně

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 9, s. 24-30

Bližší k problematice přepočtu cizoměnových položek na koruny pro účetní a návazně i daňové účely. Autor se věnuje přepočtu cizích měn při účetní závěrce a možnosti daňových poplatníků, kteří vedou podvojný účetnictví, zdaňovat nerealizované kurzové rozdíly naráz teprve při jejich realizaci (od r. 2024). Dále přibližuje účetní vs daňový pohled na "nerealizované" zisky, pohled soudů na zdanění fiktivních účetních výnosů a následné změny zákona o daních z příjmů související s vývojem judikatury. Autor zvažuje, zda je problém s nerealizovanými kurzovými rozdíly vyřešen a návazně informuje o nové možnosti vylučování nerealizovaných kurzových rozdílů ze zdanění (§ 23i a 23j ZDP), kterou přinesl konsolidační balíček (č. 349/2023 Sb.). Poskytuje stručný výklad nových daňových pravidel.

Lukas Zdrzalek

Operation Oase

Operace Oáza

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 32, S. 40-46

Tisíce německých firem přestěhovaly svá sídla do obcí s nízkými daněmi. Nyní se rýsují problémy: vyšetřovatelé zkoumají, zda firmy v Monheimu, Grünwaldu nebo Zossenu skutečně působí, nebo se jen vyhýbají daním.

Andreas Gerster, Michael Kramm

Optimal internality taxation of product attributes

Optimální zdanění internalit na základě vlastností výrobků

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 394-419

Z literatury je dobře známo, že spotřebitelé často činí spotřebitelská rozhodnutí, která nejsou v jejich nejlepším zájmu (např. při nákupu potravin či posuzování energetické efektivity). Spotřebitel na sebe při této nedokonalé optimalizaci uvaluje tzv. internalitu, přičemž opodstatněné je v této situaci dodatečné zdanění. Autoři v teoreticky zaměřeném v příspěvku zkoumají optimální zdanění vlastností výrobků, jako např. energetické efektivity či obsahu cukru ve slazených nápojích. Navrhováno je nelineární zdanění. Zjištění jsou prezentována na příkladu trhu se žárovkami. - Poznámky.

Anuschka Bakker, Anca Aron and Dusan Arsenovic

Proposed EU TP Directive and the Amazon case : a new lens on state aid investigations

Návrh evropské směrnice o převodních cenách a případ Amazon : nový pohled na zkoumání státní pomoci

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 6, p. 252-260

Článek rozebírá rozhodnutí Soudního dvora EU z prosince 2023 v případě státní pomoci společnosti Amazon (C-457/21 P) a jeho následné dopady. SDEU potvrdil, že Amazon nezískal nedovolenou státní pomoc. Autoři zjišťují, nakolik by mohla připravovaná evropská směrnice o převodních cenách (transfer pricing directive) ovlivnit budoucí vyšetřování případů nedovolené státní pomoci Evropskou komisí. Uvedený případ Amazon používají jako praktický příklad pro porovnání faktů a právních argumentů s připravovanými změnami. Zvláště se zaměřují na princip tržního odstupu, jeho definici, význam a důležitost v připravované směrnici o převodních cenách a v porovnání s Pokyny OECD k převodním cenám (OECD Transfer Pricing Guidelines). - Poznámky. -- K možné změně postoje k vyšetřování zvýhodněných daňových rozhodnutí pro IKEA aj. viz s. 241-251.

Martin Děrgel

Příliš mnoho "paušálů" v daních z příjmů

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 9, s. 2-10

Přehledový článek k problematice daňových paušálů stanovených zákonem o dani z příjmů. Autor postupně přibližuje paušální režim OSVČ; paušální náhradu výdajů zaměstnanců; paušální náhradu nákladů zaměstnance při práci na dálku; paušální výdaje OSVČ a pronajímatele; paušální daň OSVČ; víceúčelovou paušální náhradu výdajů prezidenta a paušální výdaje na dopravu. Jednotlivé režimy paušálů jsou dokresleny praktickými příklady.

Jaroslav Vostatek

Reforma zdanění přidané hodnoty

Fórum sociální politiky, Sv. 18, (2024) č. 2, s. 54-84

Diskusní příspěvek ke zdanění přidané hodnoty ve formě DPH a upozornění na nedostatky, které spolu s vysokými daňovými úniky omezují efektivnost jejího využití. Autor se nejdříve zabývá vznikem a historií daně z přidané hodnoty, charakterizuje využívání první generace DPH ve světě a navrhuje její zrušení. Jako optimální variantu reformy vidí její nahrazení zdaněním mezd a široce pojatým zdaněním příjmů korporací a OSVČ. Zároveň by se měly i v Česku vybírat náhradní daně ve finančním sektoru. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/casopis-fsp/>

Ivan Macháček

Repo sazba: význam v daňovém řízení

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 10, s. 11-16

Repo sazba je jednou ze tří úrokových sazeb stanovených Českou národní bankou a patří k základním nástrojům měnové politiky. Článek přibližuje uplatnění repo sazby v rámci daňového řízení, v souvislosti se sankcemi vymezenými v daňovém řádu. Výše sankce je vázána na výši repo sazby v případě stanovení úroku z prodlení za včas neuhrazenou daň; stanovení úroku z posečkané částky; stanovení úroku z vratitelného přeplatku; stanovení úroku z nesprávně stanovené daně a stanovení úroku z daňového odpočtu. Vychází se z repo sazby platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Dále autor rozebírá stanovení pokuty za opožděné podání daňového přiznání a sankce vyplývající z dodatečného daňového přiznání; podává rovněž přehled úroků hrazených správcem daně. -- K uplatnění klesající repo sazby v daňovém řízení viz Účetnictví v praxi č. 9/2024, s. 11-16.

Bob Michel

Report on the proceedings of the thirteenth assembly of the International Association of Tax judges held in The Hague, The Netherlands, on 8 a 9 September 2023

Zpráva o průběhu třináctého shromáždění Mezinárodní asociace daňových soudců, které se konalo v nizozemském Haagu 8. a 9. září 2023

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 7, p. 261-277

Článek prezentuje témata řešená na 13. shromáždění Mezinárodní asociace daňových soudců (IATJ), které se konalo v nizozemském Haagu v září 2023. Obsahem shromáždění, jehož se zúčastnilo okolo 60 soudců z různých zemí celého světa, byla tato témata: nediskriminace v daňových smlouvách, právní důsledky opožděných soudních rozhodnutí, daňové řízení v Nizozemí, nedávná judikatura týkající se příjmů ze závislé činnosti, nedávná judikatura týkající se osvobození od DPH, odvolací proces, a tzv. "exotická" (netradiční) témata. - Poznámky.

Prakash Loungani

Scourge of the rich : Gabriel Zucman

Bič na bohaté : profil Gabriela Zucmana

Finance & development, Vol. 61, (2024) No. 3, p. 66-69

Článek popisuje profesní život francouzského ekonoma Gabriela Zuckmana a odhaluje z jakého důvodu se začal zajímat o daňové ráje. Čtenář je provázen cestou od jeho ranného studentského života v Paříži, kde psal disertační práci o způsobech prevence daňových rájů, do doby, kdy se stal renomovaným a světově uznávaným ekonomem, jehož myšlenky mají vliv na mezinárodní politiku. V článku je dále popsán Zuckmanův pohled na danění nejbohatších v jejich domovni zemi. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/09/people-in-economics-scourge-of-the-rich-loungani>

Tim König, Ulrich Schäfer

Steuerdeklaration 2.0

Daňové přiznání 2.0

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 32, S. 1919-1921

Digitalizace a umělá inteligence jsou již nějakou dobu žhavými tématy v německých daňových odděleních a elektronická fakturace bude v Německu povinná od r. 2025. Daňové úřady i odborníci z praxe hovoří o odborných znalostech dat, transparentnosti procesů a možnostech digitálního daňového přiznání. Tato témata jsou na vrcholu agendy, zejména v oblasti DPH s pravidelně vysokým počtem transakcí, relativně krátkými lhůtami pro podání a vysokým rizikem daňových ztrát pro finanční úřady. Článek poskytuje přehled současného stavu přiznávání DPH v Německu, porovnává jej s vybranými aspekty z jiných zemí EU a shrnuje, kam se toto téma může v budoucnu vyvíjet a jakou roli může v této souvislosti hrát outsourcing činností souvisejících s přiznáváním. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Ute Benzel

Steuerliche Gewinnermittlung : internationale Rechnungslegung auf dem Vormarsch?

Stanovení zdanitelného zisku : mezinárodní účetní výkaznictví na vzestupu?

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 17, S. 793-795

Stručný příspěvek přináší tři teze k debatě o růstu významu mezinárodních účetních standardů: jejich význam je na setrvalém vzestupu, je nutné snížit jejich komplexnost a je třeba se aktivně spolupodílet na utváření jejich podoby. Příspěvek se týká především zemí OECD, zabývá se standardy IFRS, směrnice BEFIT (Business in Europe: Framework for income taxation), HOT (Head office tax system) a spolkovým zákonem o minimálním zdanění (Mindeststeuergesetz). - Poznámky. -- K tématu zjišťování výše zisku pro daňové účely viz další články na s. 795-798 a s. 798-804.

Dirk Hachmeister

Steuerliche Gewinnermittlung auf Basis der IFRS?! : eine Einordnung aus Sicht der Betriebswirtschaftslehre

Stanovení zdanitelného zisku na základě IFRS?! : zařazení z pohledu podnikového hospodářství

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 17, S. 781-792

Studie kriticky posuzuje přínos IFRS ke schopnosti stanovení zdanitelného zisku ve srovnání s unijní legislativou. Směrnice IFRS (s důrazem na IFRS 9 a 15) uvádí do kontextu problematiky posuzování zdanitelných příjmů s ohledem na místo plnění v širším rámci evropské legislativy pro minimální zdanění, vč. iniciativy BEFIT. - Poznámky.

Werner Görg

Die steuerliche Qualifizierung der Übertragung von Unternehmensvermögen an Arbeitnehmer : Schenkung oder Arbeitslohn?

Daňová kvalifikace převodu majetku společnosti na zaměstnance : dar nebo mzda?

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 34, S. 2049-2052

V Německu dochází k bezúplatnému převodu obchodních podílů, zejména v sektoru malých a středních podniků, často na osoby, které jsou z pracovněprávního a daňového hlediska zaměstnanci. Ve většině případů jsou obdarovanými/dědici rodinní příslušníci. Motivem převodu je zachování rodinného podniku. Výsledný kvalifikační konflikt mezi mzdou a darem je předmětem tohoto článku. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

William G. Gale, Jeffrey L. Hoopes, and Kyle Pomerleau

Sweeping changes and an uncertain legacy : the Tax Cuts and Jobs Act of 2017

Rozsáhlé změny a nejistý odkaz americký zákon o daňových škrtech a zaměstnanosti z r. 2017

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 3, p. 3-32

Článek se věnuje americkému zákonu "Tax Cuts and Jobs Act", který představila administrativa prezidenta D. Trumpa v r. 2017. Zákon obsahoval rozsáhlé daňové úlevy, ale vzhledem k tehdejší politické situaci a rozpočtovým omezením byly některé úlevy zavedeny pouze jako dočasné a vyprší na konci r. 2025. Autoři uvádějí hlavní cíle a ustanovení zákona, připomínají vývoj před r. 2017 (nápad, jak provést daňovou reformu) a hodnotí, zda zákon zjednodušil daně či jaký byl jeho dopad mj. na ekonomickou aktivitu či rozpočet. - Poznámky. -- K tématu "The Tax Cuts and Jobs Act of 2017" viz i další příspěvky na s. 163-190 a 191-208.

Javier Sánchez Gallardo and Gorka Echevarría Zubeldia

Tolling and contract manufacturing structures under EU VAT

Tollingové a smluvní výrobní struktury podle evropské legislativy o DPH

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 4, p. 189-192

Autoři v příspěvku objasňují rozdíl v daňovém režimu tzv. tollingu a smluvní výroby podle evropské DPH. Jak tolling, tak smluvní výroba, spočívají v outsourcingu výroby na externí firmu. U tollingu ale firma, která outsourcuje, sama vlastní suroviny a externí firmě odvádí určitý poplatek za využití jejich výrobních kapacit. Nedochozí k přechodu vlastnických práv na externí firmu. U smluvní výroby vše zařizuje externí dodavatel a později dochází k přechodu vlastnických práv z externího dodavatele na firmu, která se pro outsourcing rozhodla. Autoři přibližují rozdíly v daňové úpravě obou možností a mj. se věnují i otázce vzniku stálé provozovny. - Poznámky.

Jon Bakija

The US individual income tax : recent evolution and evidence

Daň z příjmů fyzických osob v USA : vývoj v poslední době a zjištění

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 3, p. 33-59

Výnosy z daně z příjmů fyzických osob tvoří přibližně polovinu příjmů amerického státního rozpočtu, zároveň je tato daň nástrojem daňového systému, který se snaží nejvíce omezovat nerovnosti ve společnosti. K nejzásadnější úpravě v posledních třiceti letech došlo prostřednictvím zákona "The Tax Cuts and Jobs Act" (zákon o daňových škrtech a zaměstnanosti) z r. 2017. Většina ustanovení tohoto zákona ovšem vyprší na konci r. 2025 a americká daňová politika se znovu ocitne na křižovatce. Článek hodnotí současný stav amerického zdanění příjmů fyzických osob - řeší například, jak podoba daně ovlivnila daňové příjmy USA, distribuci daňového břemene, mezní daňové sazby či šířku základu daně. Připomenuty jsou také důvody zmíněných změn a jsou uvedena empirická zjištění o dopadech změn. - Poznámky.

Carlos Bertão da Silva

VAT and directors' fees : can directors who are individuals be considered taxable persons ?

DPH a odměny ředitelů : mohou být ředitelé jako fyzické osoby považováni za osoby povinné k dani?

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 4, p. 181-188

V návaznosti na rozsudek Soudního dvora EU v případě "TP" (C-288/22) z prosince 2023, ve kterém SDEU odmítl dané osobě uznat status osoby povinné k dani, se autor zabývá tím, zda ředitelé /členové představenstva mohou být jako fyzické osoby považovány za osoby povinné k dani. Nejprve je připomenuto, kdo se podle článku 9 evropské směrnice o DPH považuje za osobu povinnou k dani a následně se autor blíže věnuje jednotlivým podmínkám definice (dle směrnice se osobou povinnou k dani rozumí jakákoliv osoba, která na jakémkoli místě vykonává samostatně ekonomickou činnost, a to bez ohledu na účel nebo výsledky této činnosti). Autor posléze dochází k závěru, že členové představenstva mohou být jako fyzické osoby považovány za osoby povinné k dani. Pokud by tomu tak nebylo, mohlo by dojít k porušení principu právní neutrality. Tento přístup je rovněž v souladu s ekonomickou realitou. - Poznámky.

M. Greive, J. Hildebrand, B. Rybicki

Wer bald mehr Sozialbeiträge zahlen muss - und wie viel

Kdo bude brzy muset platit vyšší sociální příspěvky - a kolik

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 182 (19.9.2024), S. 8

Bližší k aktualizaci výpočtu výše příspěvků na sociální, zdravotní a důchodové zabezpečení v Německu. Např. odvody do důchodového systému porostou kolem příjmové hranice 5200 eur měsíčně, kdy při příjmu v uvedené výši naroste o 31 eur ročně; při příjmu 5500 eur měsíčně pak o 408 eur ročně. Vládní koalice současně plánuje zvýšit hranici nezdanitelného příjmu. V případě zdravotního pojištění pak sazba příspěvku vzroste ze současných 14,6 % až na 16,9 % v r. 2025, s výhledem na 19,3 % v r. 2035. Článek se ve stručnosti věnuje výslednému efektu růstu odvodů a daňových úlev na plátce.

Bundesministerium der Finanzen

Die wichtigsten Steuern im internationalen Vergleich 2023

Nejdůležitější daně v mezinárodním srovnání z r. 2023

Monatsbericht des BMF, Jg. 2024, Nr. 8, S. 29-37

Srovnání výše a složení daní a odvodů v Německu se zeměmi OECD. Německo stojí s celkovou výší odvodů (poměr daní z příjmů a příspěvků do systémů sociálního a zdravotního pojištění vůči HDP) s 39,9 % nad 29,9% průměrem OECD. V článku jsou shrnuty výsledky srovnávací studie pro oblasti celkové výše odvodů, zdanění příjmů kapitálových společností, zdanění příjmů fyzických osob a platů a výše příspěvků zaměstnanců a zaměstnavatelů do systému sociálního pojištění.

Petr Kupčák

Za oponou DPH a daňového procesu : soudní případy, které formulují pravidla "hry". díl I.

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 32, (2024) č. 3, s. 20-26

Příspěvek seznamuje s několika rozsudky českých soudů, které se týkají daně z přidané hodnoty. Autor rozebírá a komentuje posuzování otázky deklarovaného odběratele při dodání zboží do jiného členského státu; otázku, zda úrok z prodlení nepředstavuje dvojitý trest (v případě úhrady stanoveného penále); chybné doručování písemností správcem daně; primární důkazní břemeno při uplatnění nároku na odpočet daně; vrácení daně dle judikatury SDEU (C-35/05) a dle rozsudku č. j. 43 Af 31/2021 ve věci Jasa Trans. - Poznámky.

Iva Rindová, Jana Rohlíková

Zdaňování nepeněžních příjmů zaměstnanců

Mzdová účetní, Sv. 30, (2024) č. 9, s. 26-31

Bližší pohled na příjmy z pracovněprávních vztahů se zaměřením na nepeněžní příjmy zaměstnanců. Autorky informují, kdy se jedná o příjmy, které jsou součástí zdanitelné mzdy zaměstnance, a kdy o příjmy, které budou při splnění zákonem stanovených podmínek od daně osvobozeny. Uvádějí, která nepeněžní plnění z FKSP jsou osvobozena od daně z příjmů, jaká jsou pravidla při poskytování zaměstnaneckých benefitů i jaké změny přinesl zákon č. 163/2024 Sb. v této oblasti. Doplněno příklady.

Hans-Joachim W. Kanzler

Zum Abschlussbericht der Expertenkommission "Bürgernahe Einkommensteuer"

K závěrečné zprávě expertní komise "Daň z příjmu občanů"

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 16, S. 729-735

Komentář ke zprávě expertní komise „Bürgernahe Einkommensteuer“ (lze volněji přeložit jako „Daň z příjmu občanů“) z července 2024. Komise byla založena v červenci 2023 Spolkovým ministerstvem financí se záměrem zpracování koncepce a konkrétních návrhů pro jednodušší a přehlednější daňové právo. Po různé míře úspěchu svých předchůdců zvolila pro řešení sporných otázek metodu „nejnižšího společného jmenovatele“ pro vypořádání se se současnou implementací zjednodušení a realizovatelnosti návrhů. Komentář se věnuje stěžejním oblastem zprávy: podnikovým příjmům, příjmům ze závislé činnosti, soukromým srážkám z daní, daňovým zvýhodněním pro výdaje související s veřejným rozpočtem a otázkám digitalizace. - Poznámky.

Marion Titgemeyer

Zur Rechtmäßigkeit der Grundsteuerwertfeststellung im sog. Bundesmodell

K zákonitosti stanovení výše pozemkové daně v tzv. spolkovém modelu

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 16, S. 735-739

Bližší k přípustnosti typizace a paušalizace v oblasti práva pozemkové daně v Německu. Článek v úvodu shrnuje výchozí právní situaci se zřetelem na příslušné části ústavy a zákona o pozemkové dani, podrobněji rozebírá přípustnost paušalizace a typizace pozemků pomocí judikátů Spolkového finančního dvora (BFH-Beschluss v. 27.5.2024 – II B 78/23, II B 79/23) a analyzuje jejich sporná místa. Dále zmiňuje právní otázky, které nebyly předmětem přezkumu BFH, a doplňuje vlastní poznámky a praktická doporučení. - Poznámky.

Oprava automobilu ve vlastním servisu - dotazy a odpovědi (s. 7); Pronájem zařízení a povinnosti registrace k DPH (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 19

Základ daně v roce 2024 s přihlédnutím k připravované novele ZDPH pro rok 2025 - stanovení základu daně ve zvláštních případech; v případě poskytnutí služby bez úplaty a dočasného využití dlouhodobého majetku pro osobní spotřebu; základ daně při dodání zboží na základě víceúčelového poukazu; při převodu nemovitých věcí, při dodání mincí (s. 1-6); Plátce daně u neziskové organizace - dotazy a odpovědi (s. 7); Pronájem nemovité věci osobě registrované v EU - dotazy a odpovědi (s. 7); Prodej pozemku a DPH - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Investiční zlato a DPH - dotazy a odpovědi (s. 8).

Finanční, daňový a účetní bulletin

Sv. 32, (2024) č. 3

Cestovní náhrady z pohledu pracovního práva (s. 2-5); Aktuální problematika dovolené v roce 2024 (s. 6-10); Doměření daně v souvislosti s trestním řízením (s. 11-19); Za oponou DPH a daňového procesu: soudní případy, které formují pravidla „hry“, díl I. (s. 20-26); DPH u přepravy zboží a osob (s. 27-32); Vnitřní předpisy podnikatelů s vazbou na účetnictví – v čem účetní jednotky chybují (s. 33-42); Kolektivní vs. individuální investování (s. 43-48); Dotazy a odpovědi: zdanění DPH při opravách movitých věcí: postupy pro fakturaci v EU a třetích zemích; úprava DPH při prodeji automobilu, zdanění příjmů a paušální výdaje; dorovnání zdravotního pojištění do minimální mzdy u odměny jednatele; povinný podíl zaměstnanců OZP – přeměna invalidního důchodu na starobní důchod (s. 49-52); Judikatura: existence domény a provozování webu na ní; indicie o zapojení do podvodu; hmotněprávní podmínky vs podvod na DPH; pomůcky při absenci účetnictví; zásada neomylnosti orgánu veřejné moci (s. 53-55).

Účetnictví v praxi

Sv. 28, (2024) č. 9

Vedení účetnictví podle nového zákona o účetnictví (s. 4-7); Změny v dohodách o provedení práce od 1.7.2024 a 1.1.2025 (s. 8-10); Uplatnění klesající repo sazby v daňovém řízení 2024 (s. 11-16); Zjednodušující režimy - režim skladu a třístranný obchod (s. 17-20); Technické zhodnocení, nebo oprava? (s. 21-23); Nová možnost vyloučení kurzových rozdílů ze základu daně (s. 24-30); Zdravotní pojištění a minimální mzda v roce 2024 (s. 31-36).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Isabella Weber ; rozhovor vedla Malte Fischer

"In Krisen versagen die Märkte"

"Trhy v krizích selhávají"

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 37, S. 36-37

Rozhovor s německou ekonomkou I. Weberovou, která vyučuje ekonomii v USA a vyslovuje se pro regulaci cen a zavedení cenových stropů v případě otřesů nabídky v Německu a v USA. Díky tomu se stala přední myslitelkou pro americké demokraty.

Tatyana Avilova and Claudia Goldin

Seeking the "missing women" of economics with the Undergraduate Women in Economics challenge

Hledání "chybějících žen" v ekonomii prostřednictvím výzvy "Undergraduate Women in Economics"

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 3, p. 137-162

Ekonomie je mezi vysokoškolskými specializacemi (hlavními obory) v USA velice populární. Mezi studenty, kteří o tuto specializaci mají zájem, převažují ovšem muži (na tři studenty, kteří si jako svůj hlavní obor vybrali ekonomii, připadá jedna studentka). Mezi absolventy vysokých škol všech specializací dohromady ale převládají ženy. Autorky se v příspěvku zabývají touto "genderovou mezerou" v ekonomii a následně popisují program "Undergraduate Women in Economics" (UWE), jehož cílem bylo zjistit, proč si studentky ekonomii nevybírají. Program měl také vytvořit nenákladné intervence na odstranění této mezery. Autorky rovněž hodnotí, proč opáření fungovala jen někde. - Poznámky -- Autorka C. Goldin obdržela v r. 2023 Nobelovu cenu za ekonomii. -- Ke snaze zvýšit zájem o ekonomii u dalších sociodemografických skupin viz i příspěvky na s. 163-190 a 191-208.

Arjun, Bibhuti Ranjan Mishra

Testing the balanced growth hypothesis in the presence of structural breaks : evidence from developed and developing countries [elektronický zdroj]

Testování hypotézy o vyváženém růstu za přítomnosti strukturálních zlomů : zjištění z rozvinutých a rozvojových zemí

Prague economic papers, Vol. 33 (2024), No. 1, p. 1-35

Některé ekonomické teorie (teorie vyváženého růstu, neoklasický růstový model) předpokládají, že makroekonomické proměnné typu výstup, spotřeba, investice rostou konstantně. Poměr mezi spotřebou a výstupem a investicemi a výstupem pak musí být konstantní. Článek zkoumá tyto předpoklady na datech z let 1970-2019 z rozvinutých a rozvojových zemí. K výzkumu je použita metoda test jednotkového kořene a kointegrace. Platnost uvedených předpokladů potvrzuje spíše kointegrace, a to pouze v některých zemích. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/archiv/2024/10/PEP_01_2024-1-35.pdf

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Bundesministerium der Finanzen

Acht Jahre europäischer Bankenabwicklung : was wurde erreicht und wohin geht die Reise?

Osm let evropského jednotného mechanismu pro řešení krizí čeho bylo dosaženo a kam směřujeme?

Monatsbericht des BMF, Jg. 2024, Nr. 8, S. 44-51

Rekapitulace dosavadního fungování tzv. jednotného mechanismu pro řešení krizí na základě směrnice BRRD (směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank) zavedené v květnu 2014. Článek shrnuje související směrnice a nařízení (SRM – Single resolution mechanism, Jednotný mechanismus pro řešení krizí, SRF – jednotný fond pro řešení krizí) a okolnosti jejich vzniku, zejm. bankovní a finanční krizi v letech 2008-2009. Popisuje činnost a roli příslušných institucí, SRB (Single resolution board) a BaFin a věnuje se dalšímu vývoji mechanismů, zejména pak nové strategii „SRM Vision 2028“. - Poznámky.

Andreas Kröner

Aufsichtsratschef der Deutschen Börse tritt ab

Vedoucí dozorcí rady Deutsche Börse odstupuje

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 176 (11.9.2024), S. 27

Stávající předseda dozorcí rady Deutsche Börse Martin Jetter složí svou funkci začátkem r. 2025. V dozorcí radě německé burzy působil od r. 2018, od r. 2020 jako její předseda. Překvapivé rozhodnutí zdůvodnil preferencí vlastních projektů.

Torsten Riecke

Bank of England lässt Zinsen bei fünf Prozent

Bank of England ponechává úrokovou sazbu na pěti procentech

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 183 (20.9.2024), S. 7

Bank of England ponechala úrokové sazby v nezměněné pětiprocentní výši. Srpnová inflace dosáhla v Británii 2,2 %, mírně nad 2% cílem BoE.

Valentina Romei, Harriet Clarfelt, Leo Lewis

Bank of England treads carefully on rate decisions

Anglická centrální banka postupuje opatrně při rozhodování o sazbách

Financial Times, Vol. 2024, No. 41739 (16.9.2024), p. 8

Autoři v článku rozebírají současnou měnovou politiku centrálních bank tří zemí: Velké Británie, USA a Japonska. Zatímco Fed a Bank of England uvažují o ideální rychlosti snižování úrokových sazeb, centrální banka Japonska v červenci zvýšila sazbu o 0,25 procentních bodů, na 0,25 %. Článek dále popisuje varianty postupu centrálních bank uvedených států.

Daisuke Ikeda

Bank runs, prudential tools and social welfare in a global game general equilibrium model

Bankovní runy, obezřetnostní nástroje a společenský blahobyt v modelu všeobecné rovnováhy založeném na tzv. globální hře

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 10 p.

Bankovní regulace Basel III stanoví požadavky na bankovní kapitál, likviditu i zveřejňování informací (disclosure). Příspěvek se zabývá účinností regulace v modelu všeobecné rovnováhy s bankovními runy, ve kterém je zohledněno dluhové financování (leverage) spolu s likviditou, úrokovými sazbami a pravděpodobností bankovních krizí. Konkrétně autor zjišťuje vzájemnou souhru zmíněných prvků - dluhového financování, likvidity a včasného či opožděného zveřejňování informací v neregulované ekonomice. Je zjištěno, že v ekonomice, kde dochází ke včasnému zveřejňování informací a likvidita je dostatečná, může nastat nadměrné zadlužování (to lze pak řešit regulací dluhového financování). V ekonomice s opožděným zveřejňováním je zadlužování ještě vyšší a navíc dochází k nedostatečné likviditě, což zvyšuje pravděpodobnost bankovní krize (vhodná jsou poté opatření týkající se likvidity a dluhového financování). To, zda by v takové situaci mělo být více regulováno zadlužování či likvidita, pak závisí na dalším faktoru - citlivosti úrokových sazeb na nabídku vkladů. - Poznámky.

Christine Lagarde ; rozhovor vedl Julian Trauthig

Bauzinsen unter drei Prozent sind wieder möglich

Úroky hypotečních úvěrů se mohou dostat pod tři procenta

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 179 (16.9.2024), S. 30

Bližší pohled na vliv snížení úrokových sazeb Evropské centrální banky (na 3,5 %) na německý trh s nemovitostmi. Podle indexu realitní poradenské společnosti FMH činí průměrná výše hypotečních úroků 3,36 %, tedy znatelně méně, než v r. 2023 (4,2 % s očekávaným dalším nárůstem). Článek přináší stručný přehled aktuálního vývoje na německém hypotečním trhu a výhled vývoje výše sazeb (s očekávaným nárůstem až na 3,5 %).

Deep in the vaults

V hloubi trezorů

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9415, p. 68

Různé světové centrální banky experimentují s myšlenkou digitálních měn centrálních bank (CBDC). Zastánci digitálních měn centrálních bank věří, že díky široce dostupným chytrým mobilním telefonům spolu s inovativní kryptografií a ohromnou výpočetní silou může dojít k transformování finančního systému. Některé z myšlenek (otevírání účtů běžné veřejnosti u centrálních bank) přitom nejsou zcela nové. Článek v tomto kontextu upozorňuje na novou studii A. Brzezinského z London School of Economics, který spolu s F. Veldem z regionální pobočky Fed zkoumal dějiny peněz a poukázal na některé zkušenosti, které mohou být relevantní v dnešní době, kdy se zvažuje vytvoření CBDC. Zmíněn je především francouzský pokus se snížením hodnoty peněz z 18. století, který skončil fiaskem, či vliv španělských námořních katastrof, ke kterým došlo v průběhu několika staletí a při kterých se ztratily převážně vzácné kovy, na španělskou zásobu peněz.

Mario Bellia, Giulio Girardi, Roberto Panzica, Lorian Pelizzon, Tuomas Peltonen

The demand for central clearing : to clear or not clear, that is the question!

Poptávka po centrálním clearing u : zúčtovat či nezúčtovat, to je otázka

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 20 p.

Po světové finanční krizi bylo přijato několik závazků k reformě trhů s mimoburzovními derivátovými kontrakty (OTC). Autoři v příspěvku řeší, zda reformy, ke kterým po krizi došlo, motivují k dobrovolnému centrálnímu clearing u mimoburzovních derivátů. Ke své analýze využívají data z evropského registru o transakcích s tzv. swapy úvěrového selhání (credit default swaps, CDS). Zkoumané transakce s CDS z Itálie, Francie a Německa byly učiněny v r. 2016, přičemž alespoň jedna z protistran byla finanční instituce EU. Podle autorů prodávající a kupující zohledňují při rozhodování o clearing u rizikovitost protistrany a kapitálové náklady. Pro clearing se rozhodují, pokud je protistrana rizikovější. Součástí článku jsou i další zjištění, mj. o rozdílech mezi jednotlivými zeměmi (Itálie, Německo, Francie). - Poznámky.

Besnik Fetai

Does financial integration matter during financial crisis? : a comparative analysis of economies of developing countries

Záleží na finanční integraci během finanční krize? : srovnávací analýza ekonomik rozvojových zemí

Prague economic papers, Vol. 33 (2024), No. 1, p. 60-78

Autor analyzuje data ze 37 evropských rozvinutých i rozvíjejících se zemí (včetně ČR) z období 2000-2019 s cílem zkoumat vztah mezi finančními krizemi a finanční integrací. Prostřednictvím tzv. metody momentů je zjištěn pozitivní vztah mezi finanční integrací, rozvojem a hospodářským růstem. Vyšší míra finanční integrace nemusí podle autora nutně znamenat nárůst finanční křehkosti během finanční krize; uchýlovat se během krize k protekcionismu může být sebezničující. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/PEP_01_2024-60-78.pdf

Olaf Storbeck

ECB expected to cut rates as growth slows

Kvůli zpomalení růstu se očekává snížení sazby ECB

Financial Times, Vol. 2024, No. 41751 (30.9.2024), p. 4

Dle článku se dotázaní ekonomové domnívají, že Evropská centrální banka změní svůj původní plán snížit úrokovou sazbu v prosinci, a někteří očekávají změnu již na příštím zasedání rady v říjnu 2024. Za hlavní příčinu označují slabý ekonomický růst. Může dojít k přehodnocení priorit ze strany ECB, kde inflační riziko vystřídá potřeba posílit hospodářství.

Olaf Storbeck

ECB hawk forecasts more rate cuts

Jestřáb z ECB předpovídá další snižování sazeb

Financial Times, Vol. 2024, No. 41738 (14.9.2024), p. 2

Článek píše o rozhovoru s Robertem Holzmannem, Rakouským guvernérem a jestřáb v ECB tvrdí, že ECB bude potřebovat snížit úrokové sazby do konce roku. Holtzmann vysvětluje, že není proti snižování úrokových sazeb, ovšem je zapotřebí toto udělat ve správnou chvíli a touto chvílí není říjen. Holtzmann si dovede představit snížení úrokové míry v prosinci.

Martin Arnold, George Steer

ECB reduces rates to 3.5% as inflation recedes and industrial output wavers

V návaznosti na ustupující inflaci a pokles průmyslové výroby ECB snižuje sazby na 3,5 %

Financial Times, Vol. 2024, No. 41737 (13.9.2024), p. 1

Autoři informují o snížení úrokové sazby Evropskou centrální bankou o 0,25 procentních bodů na úroveň 3,5 %. K rozhodnutí napomohla ustupující inflace a nízká průmyslová produkce v Německu a Itálii. Ekonomové také předpokládají další a rychlejší snižování sazeb do konce r. 2024. -- Komentář k tématu viz s. 10.

Elettra Ardissino

ECB signals „open mind“ to rate cut in September

ECB je otevřená možnému snížení úrokových sazeb v září

Financial Times, Vol. 2024, No. 41719 (23.8.2024), p. 2

Autorka píše o možném snížení úrokových sazeb Evropské centrální banky (ECB) v září 2024. Hodnotí zápisy z červencového jednání ECB, ze kterého není patrný odklon od původního plánu dvakrát snížit úrokovou sazbu do konce roku (v září a v prosinci), v tom se také shodují dotázaní experti.

Michal Vyletelka

ESG score uncertainty and excess stock returns : European stock market case

Nejistota týkající se měření v oblasti ESG a nadměrné výnosy akcií : případ evropského akciového trhu

Prague economic papers, Vol. 33 (2024), No. 2, p. 137-163

Článek zkoumá vztah mezi nejistotou spojenou s ESG skóre (hodnocení firem v environmentální a sociální oblasti a v oblasti řízení) a nadměrnou návratností akcií na evropském akciovém trhu. Použit byl vzorek 851 evropských akcií z let 2015-2022. Nepotvrdila se hypotéza, že by vyšší míra rozdílnosti v ESG skóre (vyjádření nejistoty) byla spojena s výraznou rizikovou premií. Efekt vyšší návratnosti se nepotvrdil v žádném konkrétním odvětví a nesouvisí ani s mírou povědomí o ESG problematice v dané

zemi. Zjištěné závěry z evropského prostředí se rozcházejí s dřívějšími zjištěními z USA. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/PEP_02_2024-137-163.pdf

FAÚ: Počet útoků stoupá, nejvíce pak v kyberprostoru

Bankovníctví, Sv. 32, (2024) č. 9, s. 40-41

Redakční článek shrnuje některé údaje publikované ve výroční zprávě Finančního analytického úřadu za r. 2023. FAÚ přijal rekordní počet oznámení podezřelého obchodu (7.114 podnětů), přičemž počet přijatých oznámení roste již čtvrtým rokem v řadě. Největší podíl oznámení se vztahoval k různým formám podvodných jednání v kyberprostoru a návazného praní peněz (nabídky fiktivních investic s vysokým zhodnocením s cílem ovládnout v průběhu komunikace přístup do internetového bankovníctví poškozených). Další zásadní skupiny podezřelých obchodů jsou spojeny s krácením daňových povinností (řetězové podvody, nelegální zaměstnávání), s podvody s vklady hotovosti neznámého původu na bankovní účty a investičními podvody. Mezi povinnými osobami podávajícími oznámení podezřelého obchodu (OPO) jasně vedou banky. Dále jsou zmíněny i výsledky dozorové činnosti FAÚ.

Colby Smith

Fed's Powell seeks to echo Greenspan and steer US economy to soft landing

Powell z Fedu se snaží opakovat Greenspana a nasměrovat americkou ekonomiku k měkkému přistání

Financial Times, Vol. 2024, No. 41740 (17.9.2024), p. 3

Článek přibližuje situaci, ve které se aktuálně nachází předseda Federal reserve system (Fed) Jay Powell, a porovnává ji se situací z devadesátých let, kterou ve stejné funkci řešil Alan Greenspan. Dle autora je dnes zapotřebí, aby Fed dostal úrokovou sazbu zpět na normální hodnoty, a přitom minimalizoval vedlejší negativní dopady na americkou ekonomiku. Článek popisuje možnosti rychlejšího a pomalejšího snižování úrokové sazby, které může Fed uplatnit, spolu s jejich potenciálními negativními dopady. Dle komentátorů je způsob, jakým bude výsledné rozhodnutí sděleno veřejnosti, stejně důležité, jako rozhodnutí samotné. Nadále do debaty vstupují prezidentské volby a možný návrat D. Trumpa, který již v minulosti působil antagonicky vůči Fedu.

Jennifer Lai, Paul D. McNelis

Financial contagion among the GSIBs and regulatory interventions

Finanční nákaza mezi světově významnými mezinárodními bankami a regulatorní zásahy

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 9 p.

Autoři analyzují tři metody hodnocení rizika nákazy mezi deseti globálně významnými mezinárodními bankami (tzv. GSIBs) kótovanými na newyorské burze. Data použitá k analýze pochází z časového období 2007-2020. Určeny jsou banky, které jsou největším zdrojem rizika, šířitelem rizika, popř. příjemcem rizika. Analyzována je rovněž reakce dohledových institucí (pokuty, klasifikace kapitálové přiměřenosti dle Banky pro mezinárodní vypořádání). Použity byly tyto indikátory: volatilita v rozsahu (Range Volatility, RV), CDS prémie (Credit Default Swap premia, CDS) a podmíněná hodnota v riziku (Conditional Value at Risk, CoVar). - Poznámky.

Julian Olk, Nadine Schimroszik

Finanzspritze für die Start-up-Szene

Finanční injekce pro startupovou scénu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 181 (18.9.2024), S. 8-9

Deutsche Bank, Commerzbank, Allianz a německá spolková vláda plánují do r. 2030 společně investovat 12 miliard eur do domácích startupů. Podle kancléře O. Scholze mají investice vést ke zvýšení konkurenceschopnosti a technologické suverenity. Handelsblatt dříve informoval o záměru KfW a soukromých investorů investovat do startupů částku v řádu nad 10 mld. eur. Obě iniciativy mj. reagují na loňský 40% pokles investic do německého startupového sektoru. Vedle zlepšení financování chce spolková vláda také zlepšit spolupráci vysokých škol, investorů a firem.

Emily Herbert, Rafe Uddin, Jennifer Hughes

Global stocks spring back after rout

Globální akcie se po propadu vracejí zpět

Financial Times, Vol. 2024, No. 41714 (17.8.2024), p. 1

Bližší k výraznému růstu cen akcií po jejich propadu na začátku srpna 2024. Ten byl spojen s nárůstem hodnoty indexu strachu Vix, jelikož investoři se obávali, že Spojené státy americké projdou recesí. Zlepšení důvěry v americkou ekonomiku přišlo spolu se zprávou o lepším než očekávaném průběhu inflace a o vývoji nezaměstnanosti v USA. -- Viz také komentáře na s. 13 a 14.

Hamdi Ben-Nasr, Sabri Boubaker

Government debt and stock price crash risk : international evidence

Státní dluh a riziko krachu cen na akciovém trhu mezinárodní zjištění

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 15 p.

Autoři zkoumají souvislost mezi výší státního dluhu a rizikem krachu cen na akciovém trhu. Identifikovány jsou dva kanály, prostřednictvím kterých může dojít ke zvýšení rizika: hromadění se špatných zpráv a vyhýbání se daňovým povinnostem. Pokles cen akcií negativně ovlivňuje finanční odměny manažerů, v očekávání poklesu cen akcií se proto manažeri mohou snažit tajit špatné zprávy, aby neohrozili své finanční odměny. Tajit špatné zprávy je však možné pouze do určité doby - poté, co se veřejnost dozví pravdu, může dojít k propadu cen. Druhý z kanálů (vyhýbání se daňovým povinnostem) souvisí s nejistotou fiskální politiky, která vzniká při vysokém zadlužení (vznikají pochybnosti, jaké budou budoucí daňové sazby a veřejné výdaje). Výsledky potvrzují existenci obou kanálů. K výzkumu bylo použito téměř 190 tis. pozorování z 68 zemí (včetně ČR) z let 1992-2017. - Poznámky.

Hammer and tongs

Debaty okolo neutrální úrokové sazby v USA

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9416, p. 70

Americký Fed v září snížil úrokové sazby, poprvé od r. 2005 však rozhodnutí o velikosti změny sazeb nebylo jednomyslné. V této souvislosti příspěvek upozorňuje, že jsou nebyvale nejednoznačné také projekce dlouhodobých úrokových sazeb a že není zřejmé, jak vysoká by měla být neutrální úroková sazba (úroková sazba, při které je inflace a nezaměstnanost stabilní a ekonomika se pohybuje na svém potenciálu; označovaná také jako r^*). Uvedeny jsou různé studie k tématu. Výzkum C. Borio z Banky pro mezinárodní vypořádání poukazuje na to, že neutrální úroková sazba bývá v posledních letech mnohokrát více zmiňována v různých proslovech řečníků z řad centrálních bankéřů. Z debat však nevyplyvá, zda neutrální sazba vzrostla. Dle jednoho z nejvlivnějších modelů (HLW) v posledních letech tato sazba prudce klesla, pohybuje se na 0,75 % a nemělo by tak být pravda, že je " r^* " po pandemii dramaticky vyšší, jak tvrdí někteří experti. D. Buncic ze stockholmské univerzity pak poukazuje na chyby HLW. To, že se projekce Fed nemohou shodnout na výši r^* tak zřejmě není na škodu, jde o obraz reality a formu "intelektuální poctivosti".

Müslüm Polat, Enes Yildiz, Mesut Aslan

Impact of financial globalization on financial development in developed and developing countries

Dopad finanční globalizace na finanční rozvoj rozvinutých a rozvojových zemí

Politická ekonomie, Vol. 72, (2024) No. 4, p. 702-726

Studie zkoumá dopad finanční globalizace na finanční rozvoj v období od r. 1982 do r. 2019 a porovnává situaci v rozvinutých a rozvojových zemích. V rozvinutých zemích jednoznačně působí finanční globalizace pozitivně na finanční rozvoj, ovšem u rozvojových zemí nebyla tato spojitost statisticky významná. Autoři to vysvětlují pokročilejším právním systémem, fiskální politikou, bankovními sektory a sociálním kapitálem. Práce poukazuje na důležitost přijímat finanční rozhodnutí v souladu s úrovní rozvoje své země. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202404-0005_impact-of-financial-globalization-on-financial-development-in-developed-and-developing-countries.php

Giuseppe Cappelletti, Aurea Ponte Marques, Paolo Varraso

Impact of higher capital buffers on banks' lending and risk-taking in the short- and medium-term : evidence from the euro area experiments

Dopad vyšších kapitálových rezerv na poskytování bankovních úvěrů a podstupování rizik bankami v krátkodobém a střednědobém horizontu : zjištění z experimentů v eurozóně

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 21 p.

Autoři v příspěvku zkoumají vliv vyšších kapitálových polštářů na poskytování bankovních úvěrů a riskování ze strany bank. Použita byla data z eurozóny z let 2014-2017. Je zjištěno, že zavedení kapitálových požadavků pro tzv. další systémově významné instituce (other systemically important institutions, O-SIIs) vedlo krátkodobě k poklesu nabídky úvěrů domácnostem, ve střednědobém horizontu se pak poskytovatelé úvěrů přeorientovali na méně rizikové dlužníky. - Poznámky.

Bastien Alvarez, Benjamin Cabot, Colette Debever, Raphaël Lee, Paul Mainguet and Ivan Salin

Implementation of monetary policy in the euro area and the United States [elektronický zdroj]

Implementace měnové politiky v eurozóně a ve Spojených státech

Tresor-economics, No. 340 (2024), p. 1-12

Článek shrnuje informace o měnové politice Evropské centrální banky a amerického Fedu. Představen je rámec měnové politiky (institucionální struktura, mandát), používané nástroje (typy úrokových sazeb, nekonvenční nástroje) i postoje měnových politik v USA a eurozóně v čase (včetně zpříšňování měnové politiky v návaznosti na inflaci v r. 2022). - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/Tresor_economics_340_2024.pdf

Paul Egan, Kieran McQuinn

Interest rate pass-through in euro area mortgage market : the long shadow of the great financial crisis

Úrokový kanál na hypotečních trzích v eurozóně : dlouhý stín velké finanční krize

CESifo Economic studies, Vol. 69, (2023) No. 4, p. 234-248

Zpříšňování měnové politiky jako odezva na nedávnou inflační vlnu v eurozóně zdůraznilo možné dopady změny sazeb ECB na dlužníky v oblasti hypotečních úvěrů. Měnová politika ovlivňuje aktivitu na trhu s bydlením prostřednictvím úrokového kanálu mezi sazbami centrální banky a náklady hypotečního financování v jednotlivých státech eurozóny. Studie modelovým způsobem zkoumá, nakolik a jak rychle se změny úrokových sazeb promítly do hypotečních úroků na konkrétních trzích, a jak byly ovlivněny faktory finančního trhu, jako je míra koncentracev sektoru, množství špatných úvěrů v portfoliu bank i celková míra finančního napětí v ekonomice. Empirická zjištění ukazují, že míra finančního napětí v průběhu velké finanční krize měla klíčový dopad na výkonnost transmise měnové politiky v eurozóně. - Poznámky.

George N. Apostolakis, Nikolaos Giannellis

International financial stress spillovers during times of unconventional monetary policy interventions

Přelévání mezinárodního finančního napětí v době nekonvenčních intervencí měnové politiky

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 23 p.

Autoři v příspěvku využívají Bayesovský globální vektorový autoregresní model (GVAR model) ke zjištění účinků finančního napětí na růst hospodářského výstupu, inflaci a úrokové sazby. Použita byla data z rozvojových i rozvíjejících se ekonomik za časové období 2008-2022. Článek dokazuje, že se šoky finančního napětí šíří mezi státy (finanční napětí se zvyšuje ve všech zkoumaných zemích). Dále je mj. rozebrána i role úvěrových kanálů při přenosu šoků. - Poznámky.

Der Italian job

Bankovní unie vs. obrana národních zájmů

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9416, p. 26

O omezeních jednotného vnitřního trhu na příkladu převzetí německé Commerzbank italskou bankou UniCredit, proti kterému se ohradili v září 2024 němečtí politici. Článek rozebírá politické pozadí neochoty Němců k převzetí Commerzbank, připomíná rozříštenost finančních služeb v EU a uvádí, z jakého důvodu myšlenka bankovní unie po finanční krizi vlastně vznikla (snaha omezit provázanost mezi bankami a státem). Politici by si dle článku měli uvědomit, že je v jejich nejlepším národním zájmu umožnit evropským řešením, aby fungovala.

W. Blake Marsh, Padma Sharma

Loan guarantees in a crisis : an antidote to a credit crunch?

Úvěrové záruky v krizi prostředek proti zablokování úvěrů

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 72 (June), 19 p.

Autoři zkoumají účinky úvěrových záruk z veřejných zdrojů jako opatření proti úvěrové krizi. Zaměřují se na americký program "Paycheck Protection Program" ("Program ochrany platů"; PPP). Tento program vznikl v reakci na pandemii covid-19 a související omezující opatření, která potlačila hospodářskou aktivitu. Je zjištěno, že program odvrátil hrozící historický propad úvěrů v době, kdy existovalo riziko, že banky nebudou schopny splnit úvěrové požadavky firem, aniž by ohrozily vlastní kapitál. Motivací pro účast bank v programu byla averze k riziku. Program podpořil růst půjček, došlo však k oslabení ziskovosti bank. - Poznámky. -- K účinkům programu PPP viz i příspěvek v čas. American Economic Journal: Economic Policy č. 3/2024, s. 95-132.

Kenneth S. Rogoff, Barbara Rossi, and Paul Schmelzing

Long-run trends in long-maturity real rates, 1311-2022

Dlouhodobé trendy reálných sazeb s dlouhou splatností v letech 1311-2022

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 8, p. 2271-2307

Autoři v příspěvku zkoumají vývoj světových reálných úrokových sazeb s dlouhodobou splatností na velmi dlouhém časovém období (1311-2022). Docházejí k závěru, že od renesance jsou reálné úrokové sazby setrvale klesající. Jako "bod zlomu" v trendu je určena morová epidemie z r. 1349 (černá smrt, první morová rána) a společný bankrot Francie, Španělska a Nizozemí v r. 1557 zvaný "Trinity Default". Argument, že za pokles reálných úrokových sazeb může slabý demografický vývoj a hospodářský růst, autoři vyvracejí. - Poznámky.

Nicolas Megaw, Madison Darbyshire, Joshua Franklin, Leo Lewis

The meaning of the summer sell-off

Smysl letního odprodeje akcií

Financial Times, Vol. 2024, No. 41708 (10.8.2024), p. 5

Autoři vysvětlují propad na americké burze, který souvisel se zveřejněním nepříznivých údajů o americkém trhu práce. Data byla horší, než investoři předpokládali. V reakci na to se japonská burza propadla nejvíce za posledních skoro 40 let. Velký propad byl vyvolán množinou faktorů, které pomalu rozpoutávaly nejistotu u investorů. Hodnoty „indexu strachu“ Vix dosahovaly pro Japonsko až 65 bodů. To ukazuje velkou sílu trhů při společném chování.

Ngo Thai Hung

Price spillovers from decentralized finance to CEE stock markets

Přelévání cen z decentralizovaných financí na akciové trhy ve střední a východní Evropě

Politická ekonomie, Vol. 72, (2024) No. 3, p. 565-596

Studie zkoumá vzájemné propojení decentralizovaných financí (DeFi, vývoj a distribuce finančního zboží prostřednictvím blockchain technologií) a výnosů akcií ve střední a východní Evropě (Maďarsko, Polsko, Česko, Rumunsko a Chorvatsko) v časovém intervalu od června 2019 do května 2023. Pro výpočet je použit vícerozměrný model DECO-GARCH a křížový kvantilogram. Studie nachází extrémní přelévání výnosů mezi decentralizovaným financováním a akciovými trhy, obzvláště v dobách pandemie covid-19 a války na Ukrajině, v porovnání s předpandemickými hodnotami. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202403-0005_price-spillovers-from-decentralized-finance-to-cee-stock-markets.php?back=/magno/pol/2024/mn3.php?secid=1

Martina Sobková

PSD 3 se rýsuje. Finální podoba je ale zatím nejasná

Bankovníctví, Sv. 32, (2024) č. 9, s. 20-21

Blíže k aktualizaci pravidel týkajících se regulace platebních metod na jednotném trhu Evropské unie a k legislativnímu vývoji směrnice PSD 3 a nařízení o platebních službách (PSR). Mezi hlavní cíle patří odstranění překážek pro nové typy platebních služeb a zlepšení ochrany a bezpečnosti spotřebitelů. Díky novým pravidlům bude výrazně zlepšen systém tzv. posíleného ověření uživatelů, jedná se také o možnosti rychlého návratu odeslané platby na nesprávný bankovní účet. PSD 3 posílí ale i dostupnost hotovosti

formou cash backu. Platební balíček by měl celý proces plateb v EU výrazně zjednodušit, nové nařízení napomůže harmonizaci pravidel u drtivé většiny platebních služeb.

Pavel Jankulár

Risk-return portfolio level trade-off for Czech banks [elektronický zdroj]

Kompromis mezi rizikem a výnosem na úrovni portfolia u českých bank

Prague economic papers, Vol. 33 (2024), No. 2, p. 187-219

Článek na vzorku dat z českých bank z období 2002-2022 zkoumá platnost kompromisu mezi rizikem a návratností, tj. zda se riziko, které české banky v uvedeném období podnikly, vyplácí. Vztah mezi rizikem a návratností se nepotvrdil. Zvýšení rizika o 100 b. b. bylo spojené s poklesem návratnosti rizikově upravených aktiv o přibližně 7 b. b. a poklesem čisté úrokové marže upravené o riziko o 11 b. b. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/PEP_02_2024-187-219.pdf

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 32, (2024) č. 9

Fintechy využívají už dvě třetiny populace. Stane se toto odvětví dominantou finančního světa? (s. 10-13); Bez inovací ztrácíme konkurenceschopnost - rozhovor s M. Uhrovou z inkubátoru Start it @ČSOB (s. 14-17); Změny v přístupu k informacím aneb co nového v regulaci (s. 18); PSD 3 se rýsuje. Finální podoba je ale zatím nejasná (s. 20-21); Realita budování digitální banky - neobanka (s. 22-23); Inovace skrz sandbox podporuje nově i CzechInvest! (s. 24-25); Olympijské hry jakožto booster nejen lokální ekonomiky (s. 32-33); Tempo úvěrového zatížení domácností se začíná opět zvyšovat (s. 34-35); O DIP zájem je, ale jak to bude s poplatky a provizemi? (s. 36-37); Transformace v organizaci a možné přístupy k její realizaci (s. 38-39); FAÚ: počet útoků stoupá, nejvíce pak v kyberprostoru (s. 40-41); Role pojistného matematika bude i v budoucnu stále nenahraditelná - rozhovor s P. Jedličkou ze společnosti SUPIN (s. 42-45); Vysoký bankový odvod snižuje ziskovost slovenských bank (s. 46-47); Jak pokračuje "terapie šokem" v podání kontroverzního prezidenta Javieru Mileie? (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Michael Spence

AI's promise for the global economy

Co si může světová ekonomika slibovat od umělé inteligence

Finance & development, Vol. 61, (2024) No. 3, p. 23-27

Autor v článku provádí úspěšnými inovacemi, které se pomocí umělé inteligence (AI) podařilo realizovat, a nastiňuje potencionální budoucí využití v makroekonomické sféře. Dle článku je možné AI úspěšně využít v ekonomikách, které se potýkají s postpandemickými problémy, s nedostatečnou výkonností, či v rozvojových zemích. Autor také popisuje inovace díky AI v medicíně, vědě a udržitelných zdrojích energie a zmiňuje rovněž úskalí využití AI (velké nároky na elektrickou energii; potřeba talentovaných pracovníků; potřeba velkého výpočetního výkonu). Varuje před relativně podfinancovaným evropským vědním sektorem v porovnání s Čínou nebo Spojenými státy. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/09/AIs-promise-for-the-global-economy-Michael-Spence>

Daniel Goffart

Eine für alles

Jedna za všechny

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 31, S. 32-34

Staronová šéfka Evropské komise Ursula von der Leyenová přímo začleňuje kontroverzní Zelenou dohodu do Paktu pro konkurenceschopnost.

Martin Maris

Contribution of EU cohesion policy to regional growth : evidence from V4 countries

[elektronický zdroj]

Příspěvek kohezní politiky EU k regionálnímu růstu : zjištění ze zemí Visegrádské čtyřky

Prague economic papers, Vol. 33 (2024), No. 2, p. 164-186

Autor zkoumá vliv evropské politiky soudržnosti jako nástroje pro snížení ekonomických a sociálních rozdílů mezi regiony na regionální růst v zemích Visegrádské čtyřky. Použita byla data z období 2000-2018. Poukazuje na nerovnoměrné čerpání fondů ESIF, což mohlo přispět k ekonomické nerovnováze mezi zeměmi V4. Podle autora existuje vztah mezi regionálním růstem a čerpáním prostředků z těchto fondů, zároveň mají kohezní fondy mírný vliv na ekonomický růst v zemích V4. Mezi ČR a Slovenskem na jedné straně a Polskem a Maďarskem na straně druhé existují významné rozdíly v regionálním růstu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.855>

Julian Olk

Deutsche Wirtschaft schrumpft im zweiten Quartal

Německé hospodářství se v druhém čtvrtletí pokleslo

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 166 (28.8.2024), S. 5

Hrubý domácí produkt Německa v druhém kvartálu r. 2024 poklesl o 0,1 %. Článek poukazuje na riziko dlouhodobé stagnace, nutnost investic do inovací v průmyslu a popisuje vliv letní hospodářské stagnace na konjunkturální prognózy.

Irem Cetin

Dynamic interactions between the shadow economy and economic policy uncertainty : a panel

VAR approach

Dynamické interakce mezi stínovou ekonomikou a nejistotou hospodářské politiky : přístup založený na panelové vektorové autoregresi

Politická ekonomie, Vol. 72, (2024) No. 3, p. 431-445

Studie zkoumá provázanost mezi stínovou ekonomikou a nejistotou v oblasti hospodářské politiky v dané zemi. Analýza je provedena pomocí odhadů panelové vektorové autoregrese (VAR), která využívá souboru dat z 21 zemí z období 1997-2018. Autor zjišťuje, že při rostoucí nejistotě společnosti vůči hospodářské politice roste také podíl stínové ekonomiky. Autor nicméně nachází i důkazy opačného jevu, tedy že růst stínové ekonomiky podporuje společenskou nejistotu. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202403-0001_dynamic-interactions-between-the-shadow-economy-and-economic-policy-uncertainty-a-panel-var-approach.php?back=/magno/pol/2024/mn3.php?secid=1

Doğan Barak, Mustafa Ünlü

Economic policy uncertainty and remittance nexus : evidence from top 10 remittance-receiving countries

Nejistota hospodářské politiky a souvislost s remitencemi : důkazy z deseti zemí, které jsou největšími příjemci remitencí

Politická ekonomie, Vol. 72, (2024) No. 4, p. 653-675

Cílem studie je analyzovat hypotézu altruismu a vlastního zájmu na výši vyplácených remitencí („platby migrantů ze země zaměstnání do země původu“). Autoři pracují s daty z deseti zemí, které jsou největšími příjemci remitencí. Dle autorů může nepředvídatelnost hospodářské politiky v zemích původu způsobit, že migranti zasílají menší remitence, jelikož operují s finančními prostředky ve vlastním zájmu. Podobné lze konstatovat v období ekonomického růstu, kdy se množství remitencí naopak zvyšuje. To naznačuje, že lidé posílající remitence jednají ve vlastním zájmu. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202404-0003_economic-policy-uncertainty-and-remittance-nexus-evidence-from-top-10-remittance-receiving-countries.php?back=/magno/pol/2024/mn4.php?secid=1

Hélène Baudchon, Guillaume Derrien, Stéphane Colliac, Lucie Barette, Anis Bensaidani, Louis Morillon, Nassim Khelifi, Elisa Petit

Europe on the front line : a review of its climate action and economic support [elektronický zdroj]
Evropa v přední linii : zhodnocení jejích klimatických akcí a hospodářské podpory

Conjoncture, No. 2 (2024), p. 1-10

Přehled evropských nástrojů na podporu ekonomiky a v oblasti životního prostředí od r. 2019 (zejména Green Deal a NextGenerationEU). Kromě představení jednotlivých pilířů opatření Green Deal a nové formy financování NextGenerationEU prostřednictvím společných dluhopisů článek také uvádí národní opatření vybraných evropských států (Německa, Francie, Španělska, Itálie). Zhodnoceny jsou rovněž dosavadní výsledky NextGenerationEU. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://economic-research.bnpparibas.com/Publications/Eco-Conjoncture/en-US>

A heavy blow, cushioned : economic policymaking

Těžká tlumená rána : tvorba hospodářské politiky

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9412, p. 57-58

V reakci na pandemii covid-19 a inflaci, která ji provázela, zpříšňovaly centrální banky měnovou politiku. Nyní následuje období opětovného snižování úrokových sazeb, tj. uvolňování měnové politiky. Scénář, že by mohl nastat pokles inflace bez hospodářské recese, se dříve považoval až za nemožný. Teď se ale zdá, že je tzv. "měkké přistání" (soft landing) již na dohled. Co k tomu přispělo? Příspěvek diskutuje o možných faktorech, jako např. o menší citlivosti moderních ekonomik na změnu úrokových sazeb (z různých důvodů) či o specifickém nastavení fiskální politiky během pandemie. Je možné, že by recese ještě mohla nastat, turbulentní vývoj je ale nepravděpodobný a snižování úrokových sazeb je v současné době nejspíše opodstatněné. -- Viz i článek na s. 10.

How the poor stopped catching up

Jak chudé státy přestaly dohánět rozvinuté země

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9415, p. 11

Po většinu období od průmyslové revoluce převyšovalo tempo hospodářského růstu rozvinutých zemí země rozvojové. Zlom nastal v polovině 90. let, a to přibližně na dvě desetiletí. Od r. 2015 ale extrémní chudoba již téměř neklesla, opět se zhoršily i další indikátory (např. ve zdravotnictví) a ani do budoucna se situace nejeví příliš růžově. Za hlavní příčinu článek označuje pozastavení domácích reforem v rozvojových zemích. Tamní lídři se místo reforem uchylují (s výjimkou např. Argentiny) spíše k protekcionismu, ten naopak posiluje jejich moc. Na rozdíl od dřívějšíka, kdy tyto státy vzhlížely k USA, se teď inspirují spíše Čínou; protekcionismus, intervence a obchodní restrikce navíc posilují i celosvětově. Svět se příliš nepoučil z minulosti, nevíce trpět pak budou ti nejhudší. -- K tématu viz i článek na s. 61-63 ("End of the road: economic development").

Ayaz Zeynalov

Impact of oil price shocks on russian macroeconomic performance

Dopad ropných cenových šoků na makroekonomickou výkonnost Ruska

Politická ekonomie, Vol. 72, (2024) No. 4, p. 676-701

Studie zkoumá cenovou dynamiku trhu s ropou se zaměřením na ruské hospodářství v časovém rámci od r. 2004 do r. 2021. Hlavním cílem je zjistit, jaké dopady má kolísání cen ropy na makroekonomické ukazatele, a určit jejich rozsah a směr. Výsledky ukazují silnou závislost ruské ekonomiky na cenách ropy. Nárůst cen o 1 % způsobí nárůst ruského hospodářství o 0,6 %, převážně v energetickém, těžebním a výrobním průmyslu. Opačný negativní trend lze pozorovat například u inflace, směnných kurzů nebo úrokových sazeb. Ruská federace v aktuálním stavu je příliš ekonomicky závislá na příjmech z prodeje ropy a plynu, což může být pro zemi potenciálně rizikové. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202404-0004_impact-of-oil-price-shocks-on-russian-macroeconomic-performance.php?back=/magno/pol/2024/mn4.php?secid=1

Johanna Melka

India : growth is strong but income and employment levels remain low [elektronický zdroj]

Indie : růst je silný, ale příjmy a zaměstnanost zůstávají na nízké úrovni

Conjoncture, No. 4 (2024), p. 1-13

Zhodnocení aktuální hospodářské situace Indie v 1. polovině r. 2024. Hospodářský růst je silný, úroveň HDP na obyvatele je však nízká a v populaci přetrvávají vysoké nerovnosti. Vysoká je i nezaměstnanost, v březnu 2024 činila míra nezaměstnanosti 37,9 %. Na velmi vysoké úrovni se pohybuje neformální zaměstnávání, nová pracovní místa vznikají příliš pomalu a hlavním zaměstnavatelem je stále zemědělský sektor (odvětví s nízkou přidanou hodnotou). Oproti plánům premiéra N. Módiho nedošlo k rozvoji výroby (příčinou je nízká míra zahraničních investic). Posílil sice sektor služeb a Indie představuje po Irsku druhého největšího vývozce IT služeb na světě, pracovních míst však v tomto sektoru nevzniká dostatek. Indie by se tak do budoucna měla soustředit na rozvoj výroby i služeb zároveň. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/Conjoncture_4_2024.pdf

Julian Olk

Letzte Hoffnung für mehr Wachstum

Poslední naděje pro vyšší růst

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 166 (28.8.2024), S. 4-5

Podle studie Svazu výrobců léčiv činných ve výzkumu (VFA, Verband forschender Arzneimittelhersteller) může „růstová iniciativa“ spolkové vlády prostřednictvím jejích 49 opatření zvýšit HDP v r. 2025 až o 0,4 %. Článek dále shrnuje komentář spolkového ministra hospodářství R. Habecka, který zdůrazňuje význam balíčku pro ukončení dosavadní hospodářské stagnace. Uvedeny jsou závěry studie s důrazem na oblast pracovního trhu, zaměstnanosti a na problematiku investic.

Cynthia Kalasopatan Antoine

Poland : a solid economy with nearshoring opportunities [elektronický zdroj]

Polsko : stabilní ekonomika s příležitostmi nearshoringu

Conjoncture, No. 5 (2024), p. 1-10

Článek představuje ekonomickou situaci Polska a faktory, které ji ovlivňují, k červenci 2024. V r. 2023 se změnila vláda a došlo k obnovení vztahů s Evropskou unií a uvolnění evropských fondů ve prospěch Polska. Polská ekonomika je dlouhodobě odolná, do problémů se nedostala na rozdíl od svých sousedů ani během finanční krize v letech 2008-2009. Od propuknutí pandemie nemoci covid-19 zasáhlo (nejen) Polsko několik šoků, příznivá rozpočtová situace ale státu umožnila nabízet podpůrná opatření. Potenciál růstu je vysoký, ekonomika by také mohla využít tzv. nearshoringu a friendshoringu (jedná se o nové trendy v zahraničním obchodě, které spočívají v přesunu výroby do geograficky či politicky blízkých zemí). Slabou stránku nicméně představují zhoršující se veřejné finance. Článek se dále dotýká mj. přebytku běžného účtu, vnější likvidity, bankovního sektoru, či stále ještě nevyřešeného problému s půjčkami polských domácností ve švýcarských francích. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/Conjoncture_5_2024.pdf

Searching for a spark : Mario Draghi's plan

Hledání jiskry : plán Maria Draghiho

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9414, p. 59-60

Mario Draghi, bývalý prezident Evropské centrální banky a italský politik, zveřejnil 9. září 2024 dlouho očekávanou více než čtyřsetstránkovou zprávu, ve které se věnuje evropské ekonomice, její konkurenceschopnosti a hospodářskému růstu. Draghi chce, stejně jako další evropský politik E. Letta, jenž zveřejnil své hodnocení již na jaře, podpořit inovace, posílit financování rizikových projektů a celkově spojit roztržštěné evropské trhy. Evropa už není v porovnání se světem konkurenceschopná, svět již nehraje podle evropských pravidel. Produktivita ve srovnání s USA za posledních třicet let výrazně klesla. Otázkou ale je, zda budou evropské státy ochotné na Draghiho (a Lettovy) návrhy přistoupit. Článek přibližuje Draghiho návrhy (podpora inovací, reforma kapitálových trhů, změna pravidel pro insolvence, aj.) i očekávané obtíže při implementaci opatření (přenos pravomocí z členských států na EU, financování, či nejistota ohledně toho, zda zamýšlené opatření skutečně povede k cíli). -- Ke zprávě M. Draghiho viz i články na s. 10 (Mario's mixed message: Europe's economy) a na s. 23 (Whatever it costs).

Die Schuldenfrage

Otázka dluhu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 175 (10.9.2024), S. 1, 4-5

Redakční příspěvek k plánu M. Draghiho k dosažení srovnatelné konkurenceschopnosti EU s USA a Čínou. Unii chybí investice v hodnotě až 800 miliard eur ročně, převážně do technologického sektoru. Německo, Nizozemsko a skandinávské státy odmítají další společné evropské dluhopisy. Článek stručně shrnuje stávající evropské fondy rozvoje (Next Generation EU) a možnosti vzniku návazných fondů. Jsou uvedeny případy odvětví bezpečnosti, investic a dekarbonizace, které jsou dle Draghiho nejvíce investičně podhodnocené.

Stop crying your heart out

Přestaňte plakat

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9413, p. 66

Příspěvek obhájí tzv. dynamickou cenotvorbu, kdy se cena určitého produktu (např. vstupenky na koncert) odvíjí od velikosti poptávky. To ale může vést k tomu, že se ceny mohou vyšplhat až na několiknásobek původní výše, což posléze vyvolává kritické reakce a někdy i obviňování z monopolního chování prodejce. Podle ekonomů ale vedou responzivní ceny k maximalizaci přebytku spotřebitele i výrobce. Pokud jsou ceny příliš nízké, hrozí, že se v případě vysoké poptávky zboží či služba dostane pouze ke zlomku zájemců. Prodejci by se ovšem měli vyvarovat situaci, kdy dynamická cenotvorba poškozují značku. Článek odkazuje na různé příklady z praxe (ceny vstupenek na koncerty kapely Oasis, ceny v některých restauracích).

Informatika. Počítače

Léo Besson, Arthur Dozias, Clémence Faivre, Charlotte Gallezot, Joceran Gouy-Waz, Basile Vidalenc

The economic implications of artificial intelligence [elektronický zdroj]

Ekonomické dopady umělé inteligence

Trésor-economics, No. 341 (2024), p. 1-11

Příspěvek shrnuje dosavadní poznatky o ekonomických dopadech umělé inteligence (makroekonomické dopady obecně, vliv na produktivitu, vliv na zaměstnanost). Ekonomické dopady AI jsou zatíženy vysokou mírou nejistoty. Zatím se zdá, že by umělá inteligence mohla posílit produktivitu určitých pracovníků a že její rozvoj v posledních letech ovlivňuje zejména vysoce kvalifikovaná pracovní místa. Využití potenciálu spojeného s umělou inteligencí bude závislé na vzdělávání a výcviku v této oblasti, výzvou do budoucna bude rovněž vhodné nastavení politiky na ochranu hospodářské soutěže (zabránit vzniku dalších digitálních monopolů, ale nebrzdit inovace). - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/Tresor_economics_341_2024.pdf

Petra Stupková, Lucie Malá

Hackeri přitvrdili, Evropa nařizuje, jak jít jednotně proti nim

Právní rádce, Sv. 32, (2024) č. 8-9, s. 10-11

Shrnutí aktuálních rizik kybernetické války a dále k regulaci ochrany kyberprostoru v Evropské unii. Směrnice NIS2 výrazně rozšiřuje oblast působnosti platné legislativy a přináší řešení pro posílení a zabezpečení evropského kyberprostoru. Má nastavit minimální standard kybernetické bezpečnosti u většiny významných prvků národní infrastruktury a služeb a rovněž větší nároky na bezpečnost dodavatelského řetězce. Autorky také zmiňují přípravu nového zákona o kybernetické bezpečnosti, který bude implementovat směrnici NIS2 do českého právního řádu. -- K tématu viz také s. 6-8.

Luisa Bromke, Larissa Holzki

Welche KI für die Wirtschaft zählt

Která umělá inteligence má význam pro ekonomiku?

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 184 (23.9.2024), S. 22-23

Blíže ke specializovaným modelům umělé inteligence pro oblasti práva, ekonomie a hospodářství. Představen je příklad berlínské firmy Xayn, která vyvíjí jazykový model pro státní zastupitelství, a francouzské firmy Mistral s modelem Mistral Large 1 pro právní otázky. Článek se zabývá výhodami menších, specializovaných jazykových modelů s ohledem na výtěžnost dat oproti samotnému výpočetnímu výkonu, jejich energetickou náročnost a specifika „učení“.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Samuel Adjutor, Antoine Bena and Simon Ganem

The EU single market, a driver for economic and trade integration [elektronický zdroj]

Jednotný vnitřní trh EU, činitel ekonomické a obchodní integrace

Tresor-economics, No. 338 (2024), p. 1-12

Jednotný vnitřní trh představuje ústřední prvek evropské integrace. Článek připomíná jeho vývoj a dnešní velikost, uvádí jeho ekonomické přínosy a vliv na inovace, produktivitu a HDP. Součástí je mj. informační box, který představuje tzv. indikátor relativní obchodní specializace (jako ilustrační příklad je porovnávána mj. struktura vývozu ČR a Maďarska, porovnání s dalšími zeměmi je pak možné vyčíst z příložené tabulky). - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/10/Tresor_economics_338_2024.pdf

Time to get closer : Britain and Europe (1)

Čas se sblížit : Velká Británie a Evropa (1)

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9413, p. 24-25

O aktuálních a očekávaných vztazích Velké Británie a Evropské unie v ekonomické oblasti. Odchod z Evropské unie Velkou Británií těžce ekonomicky poškodil, i podle opatrných odhadů je související propad HDP výrazný, a brexit tak lze považovat za nejhorší ekonomickou chybu vyspělé země. Investice firem se stále pohybují pod historickým trendem a v oblasti zahraničního obchodu nedošlo ke kompenzaci v jiných regionech, jak doufali zastánci brexitu. Většina Britů brexitu lituje. Jak by měly vypadat hospodářské vztahy mezi oběma regiony do budoucna? Článek připomíná, že Evropská unie příliš nesouhlasí s přístupem, kdy by si Británie vybírala dílčí opatření, ve kterých by se mohla s EU sblížit; navíc nelze ani předjímat kroky budoucích britských vlád, pokud by některé z příštích voleb vyhráli konzervativci. Nabízí se tedy zatím různé možnosti, jako např. Hluboké a komplexní zóny volného obchodu (Deep and Comprehensive Free Trade Areas, DCFTA), popř. různé dohody v menších oblastech (např. mobilita mladých lidí). -- Ke vztahům Velké Británie a EU viz i další příspěvky na s. 11, 25-26 a 27.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Jana Šimáková, Tomáš Pražák

Assessing the impact of exchange rates on international trade in the manufacturing sector of CEE countries : a specific focus on SMEs

Analýza dopadu směnných kurzů na mezinárodní obchod ve zpracovatelském průmyslu zemí střední a východní Evropy : specifické zaměření na malé a střední podniky

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 27, (2024) No. 3, p. 104-119

Článek analyzuje dopad směnných kurzů na mezinárodní obchod ve zpracovatelském sektoru střední a východní Evropy (Bulharsko, ČR, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko a Rumunsko). Pro analýzu byla použita makro a mikro data jednotlivých zemí z období 2011-2021. Dopad směnných kurzů na zahraniční obchod se liší z makroekonomického a mikroekonomického hlediska. Z makroekonomického pohledu mohou být směnné kurzy významné pro růst a vývoj mezinárodního trhu ve výrobním odvětví. Z pohledu mikroekonomických dat tvoří autoři regresní analýzy faktorů ovlivňujících rentabilitu aktiv (směnný kurz, finanční páka, likvidita, inflace a úroková míra). Hodnota směnného kurzu se projevila jako statisticky významná pouze v Rumunsku a v Maďarsku. Plný text dostupný z: <https://www.ekonomie-management.cz/archiv/search/detail/2153-assessing-the-impact-of-exchange-rates-on-international-trade-in-the-manufacturing-sector-of-cee-countries-a-specific-focus-on-smes/>

Bringing it all back home : CEE economies

Přesun zpět domů : ekonomiky střední a východní Evropy

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9415, p. 21-22

Aktuálním trendem v zahraničním obchodu je tzv. near-shoring (přesun výroby do geograficky bližších zemí) spolu s tzv. friend-shoringem (přesunem výroby do politicky spolehlivých států). Tyto trendy nyní nahrávají zemím střední a východní Evropy. Lze očekávat, že do regionu poplynou další zahraniční investice, a to ze tří důvodů: přesun ke klimatické neutralitě a související elektromobilitě a výrobě baterií

(přestavět továrnu v Německu či Francii je stejně nákladné, jako ve střední Evropě vybudovat zcela novou továrnu, střeoevropské státy mají přitom nižší daně a slabší regulaci); evropští výrobci musí konkurovat Číně, což znamená přesun výroby do levnějších členských zemí v EU; firmy se navíc snaží přiblížit výrobu svým trhům (včetně Číny, která využívá přátelsky nakloněné státy střední a východní Evropy jako "vstupní bránu" do celé EU). Boom zahraničních investic je nicméně spojen i s riziky: v očích populistických stran jsou zahraniční investoři neoblíbení; státy regionu musí o zahraniční investory bojovat i s dalšími zeměmi EU, které mohou někdy nabídnout větší výhody; oříšek rovněž představuje zajištění dostatku pracovních sil (v poslední době je tak nutné pracovníky dovážet dokonce až z Asie). Investiční boom do budoucna podpoří postavení zemí střední a východní Evropy v rámci EU, zároveň je však učiní náchylné vůči vlivům autoritářských států.

Alan Beattie

Can globalisation survive?

Zvládne globalizace přežít?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41731 (6.9.2024), p. 17

Článek popisuje rozdělení celosvětového trhu mezi západ, jemuž dominují Spojené státy americké, a východ, kterému dominuje Čína. Autor popisuje konflikty těchto dvou zemí a jejich spojenců, které se dějí na obchodní, diplomatické a politické rovině. Zvažuje, zda je koncept celosvětově propojeného světa (globalizace) schopen tyto konflikty ustát. Článek však také nevynechává ostatní vlivné světové ekonomiky a dále je zasazuje do rozdělení mezi západem a východem, přičemž uvádí, že vždy nelze tyto země jednoznačně zařadit výhradně na jednu nebo druhou stranu. Státy usilují o budování své vlastní infrastruktury, která nebude závislá na jiném státu, a nebude tak docházet k úniku dat přes hranice. V tomto kontextu jsou zmíněny satelitní družice, telekomunikační sítě nebo připojení k internetu.

Jonathan E. Ogbuabor, Ekene ThankGod Emeka, Anthony Orji, Fidelia N. Onuigbo

Effects of trade openness and international financial inflows on Africa's productive capacity : a study of the moderating role of governance institutions

Vliv otevřeného obchodu a zahraničních investic na výrobní kapacitu Afriky : výzkum moderující role státních institucí

Politická ekonomie, Vol. 72, (2024) No. 3, p. 501-564

Cílem studie je zjistit, jaké jsou dopady otevřené ekonomiky a zahraničních investic na výrobní kapacitu Afriky a jak může státní správa moderovat tyto dopady. Zároveň autoři zjišťují, které jiné významné makroekonomické faktory ovlivňují výrobní kapacitu Afriky. Pro analýzu byla použita data ze 43 afrických zemí z období 2005-2018. Výsledky ukazují, že zahraniční obchod má pozitivní vliv na výrobní kapacitu afrických zemí a státní správa může moderovat a zveličovat tento vliv. Obnovitelné zdroje energie, lidský kapitál a rozvoj infrastruktury jsou nejvýraznější makroekonomické faktory, které pomáhají celkové produktivitě. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202403-0004_effects-of-trade-openness-and-international-financial-inflows-on-africa-s-productive-capacity-a-study-of-the-m.php?back=/magno/pol/2024/mn3.php?secid=1

Bundesministerium der Finanzen

Herausforderungen der internationalen Schuldenarchitektur

Výzvy mezinárodní dluhové architektury

Monatsbericht des BMF, Jg. 2024, Nr. 8, S. 38-43

Shrnutí vzniku a dosadní funkce společného rámce pro zacházení s dluhy (Common framework for debt treatment) skupiny G20 a MMF. Příspěvek podrobněji představuje kooperaci mezi aktéry mezinárodní dluhové architektury s cílovou zemí při restrukturalizaci dluhu. Konkrétně jsou uvedeny příklady aktuálních řízení (Čad, Zambie, Ghana, Etiopie).

William Sandlund

China's global renminbi use surges to record highs

Čínské používání renminbi ve světě se dostalo na rekordní úroveň

Financial Times, Vol. 2024, No. 41725 (30.8.2024), p. 8

Článek se věnuje silicím snahám Číny užívat svou domácí měnu renminbi pro mezinárodní platební transakce. Díky tomu posiluje čínská měna na mezinárodním trhu. Nemožnost Ruské federace

uskutečňovat platby v dolarech dále napomáhá rostoucímu trendu čínské měny. Čína však prý nehodlá nahradit dolar na mezinárodním trhu, jelikož tento krok s sebou nese i částečnou odpovědnost za stav světové ekonomiky, Čína spíše hledá nezávislost na dolaru.

Thomas Hale, Joe Leahy, Barney Jopson

Spain questions EU tariffs on Chinese EVs

Španělsko zpochybňuje evropská cla na čínské elektromobily

Financial Times, Vol. 2024, No. 41736 (12.9.2024), p. 4

Článek popisuje měnící se postoj Španělska k problematice evropských dovozních cel pro čínské elektromobily a cituje výroky španělského premiéra P. Sáncheze. Lobbisti německého automobilového průmyslu jsou také proti zavádění poplatků. Důvodem nesouhlasu může být dle autorů obava z případné čínské odezvy ve formě zpoplatnění evropského dovozu, jež by negativně dopadlo na automobilový průmysl těchto zemí.

Demetri Sevastopulo, Leo Lewis

US and Japan near deal to curb chip exports

Dohoda mezi USA a Japonskem o omezení vývozu čipů je na spadnutí

Financial Times, Vol. 2024, No. 41741 (18.9.2024), p. 4

V článku se píše o vyjednávání mezi Spojenými státy, Nizozemskem a Japonskem o obchodních restrikcích na čínské zboží. USA hodlají zpřísnit již existující omezení na vývoz čínských čipů a elektroniky a chtějí zároveň zmírnit negativní dopady těchto restrikcí na nizozemský a japonský trh. V Japonsku se někteří obávají, že by američtí vyjednavací mohli jednat unáhleně kvůli blížícím se prezidentským volbám. Čína je důrazně proti jakémukoliv omezení volného mezinárodního trhu.

Podnik a podnikání

Catiana Krapp

Bund prüft Uniper-Verkauf über Kapitalmarkt

Spolkové orgány zkoušejí prodej Uniperu na kapitálových trzích

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 183 (20.9.2024), S. 28

Energetická společnost Uniper, z 99,12 % odkoupená státem za 13,5 mld. eur během energetické krize po vypuknutí války na Ukrajině, bude reprivatizována. Spolkové ministerstvo financí zvolilo jako nejvhodnější variantu privatizaci prostřednictvím kapitálového trhu. Uniper se na burzu přinejmenším částečně vrátí během r. 2025 v rámci dohody s EU o záchraně Uniperu podmíněné min. 75% reprivatizací do r. 2028.

Alice Hancock

Europe's red tape problem

Evropský problém s byrokracií

Financial Times, Vol. 2024, No. 41733 (9.9.2024), p. 17

Článek se věnuje problematice množství aktuálně platných a připravovaných restrikcí pro podniky působící na území EU, se zaměřením na regulaci související se Zelenou dohodou. Je zmíněna mj. potenciální časová náročnost jejich plnění pro jednotlivé podnikatele. Článek uvádí, že Evropská unie, v porovnání s ostatními regiony, ukládá podnikatelům větší počet restrikcí. Autorka tento fakt spojuje s nižším hospodářským růstem.

Rohit Raj, Vimal Kumar, Jyoti Ranjana, C. Anirvinna

Existing and forthcoming obstacles in adopting technological advances in vulnerable supply chains

Stávající a budoucí překážky při zavádění technologických zlepšení ve zranitelných místech dodavatelských řetězců

E+M *Ökonomie und Management = Economics and Management*, Vol. 27, (2024) No. 3, p. 88-103

Cílem studie je nalézt zranitelná místa dodavatelského řetězce při zavádění nových technologických postupů a zajistit systém, který bude dohlížet na bezproblémové osvojení postupů. Hlavním zdrojem dat byly polostrukturované rozhovory s vrchním představenstvem tchajwanské firmy PQR Pvt. Ltd. Autoři zjišťují jedenáct potenciálně problémových míst v dodavatelských řetězcích, které následně řadí metodou Grey relational analysis od nejdůležitější po nejméně důležité. Mezi čtyři nejdůležitější v tomto

pořadí patří: náklady na realizaci; nedostatek dovedností; změna pracovní kultury; odpor ke změnám. Plný text dostupný z: <https://www.ekonomie-management.cz/archiv/search/detail/2152-existing-and-forthcoming-obstacles-in-adopting-technological-advances-in-vulnerable-supply-chains/>

Inge Wulf, Patrick Velte

Gesetzentwurf zur Umsetzung der Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) : Anpassungen gegenüber dem Referentenentwurf und kritische Würdigung

Návrh zákona o implementaci směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti podniků (CSRD) : úpravy oproti referentskému návrhu zákona a kritické hodnocení

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 35, S. 2105-2108

Dne 24. července 2024 byl v Německu přijat vládní návrh zákona o provádění směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti podniků (RegE CSRD-UmsG). Implementace CSRD vede k povinnému vypracování, zveřejnění a obsahovému přezkumu zprávy o udržitelnosti a také k samostatnému vykazování nejdůležitějších nehmotných zdrojů. Článek představuje ústřední obsah návrhu zákona se zaměřením na změny oproti referentskému návrhu zákona a kriticky hodnotí plánované změny. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M6.

Manuel Schirmer, Carmen Egermann

Mitarbeiterkapitalbeteiligung im Mittelstand : obligationsähnliche Genussrechte als attraktive Beteiligungsform

Vlastnictví zaměstnaneckých akcií v malých a středních podnicích : práva na účast na zisku podobná dluhopisům jako atraktivní forma participace

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 31, S. 1839-1843

Středně velké podniky se obecně stále zdráhají zavádět programy zaměstnaneckého vlastnictví akcií. Článek představuje nástroj práv na účast na zisku podobný závazku jako atraktivní formu účasti, která zohledňuje zvláštní výzvy, jimž malé a střední podniky čelí. Diskutovány jsou zejména daňové výhody a pobídky. - Poznámky.

Katrin Terpitz

Sinkende Zahlungsmoral

Upadající platební morálka

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 174 (9.9.2024), S. 1, 4-5

Podle analýzy společnosti Crif vzrostla průměrná doba splatnosti faktury německými firmami v prvním pololetí 2024 na 53,2 dnů, což je skoro o osm dní více, než ve stejném období předcházejícího roku. Článek informuje o posunu v platební morálce v oblastech pohostinství, gastronomie a služeb, stavebnictví a zdravotnictví. Shrnuje vývoj platební morálky německých firem se zahrnutím období pandemie koronaviru a všímá si dopadu na finanční instituce.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Stefan Terlienser

Altersvorsorge vor dem Umbruch

Zajištění na stáří před bodem zvratu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 181 (18.9.2024), S. 32

Spolkové ministerstvo financí a Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci chystané německé důchodové reformy ustupují od kapitálových garancí a povinného využití získaného kapitálu pro potřeby důchodového zabezpečení. Současně tím v rámci BRSK II (Betriebsrentenstärkungsgesetz, zákon o posílení podnikových důchodů) zvýší pobídky podniků pro vyšší míru využití podnikových důchodových fondů.

Alexandra Pazderová, Vít Hulec, Antonín Daněk

Sociální a zdravotní pojištění aktuálně

Účetnictví, Sv. 2024, č. 9, s. 3-34

Zvláštní tematická sekce se zaměřuje na vybrané novinky z oblasti sociálního a zdravotního pojištění v ČR, zejména s ohledem na legislativní změnu u dohod o provedení práce. Články se věnují sociálnímu

pojištění v souvislosti s dohodami od 1.7.2024 a od 1.1.2025, vyměřovacímu základu u zdravotního pojištění a souvisejícím příkladům z praxe (trvání zdravotního pojištění při sporu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem o neplatnosti výpovědi, odvody ve specifických situacích, nejčastější chyby, sankce).

Sunset delayed : raising the retirement age (1)

Podzim života se odkládá : posouvání věkové hranice pro odchod do důchodu (1)

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9415, p. 49-50

Čína po dlouhém váhání poprvé od 50. let minulého století zvýšila věkovou hranici pro odchod do důchodu. Tato hranice byla ve světovém měřítku velice nízká - u manuálně pracujících žen tak dochází k navýšení hranice z 50 na 55 let, u žen z řad tzv. "bílých límečků" z 55 na 58 let a u mužů z 60 na 63 let. Veřejnost opatření rozladilo, k protestům podobným demonstracím v Rusku v r. 2018, ovšem kvůli ostrému dohledu pravděpodobně nedojde. Proč tedy k reformě nedošlo dříve, když se Čína potýká s žalostným demografickým vývojem a omezenými prostředky ve státním penzijním fondu? Článek upozorňuje na roli starší generace v péči o děti, na stávající nedostatek pracovních míst pro mladou generaci, i na rozdílnou úpravu penzí u tzv. "hukou" - osob, které se za prací přestěhovaly do měst, jsou ale registrované na venkově (reforma se jich netýká, jejich penze jsou ovšem mnohonásobně nižší). -- Viz i další článek k tématu na s. 50-51.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Aljoša Polajžar

Access of platform workers to collective rights : the fall of the binary divide?

Přístup osob pracujících pro digitální platformy ke kolektivním právům : pád duálního dělení?

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Vol. 32, (2024) No. 2, p. 195-212
Autor se zabývá postavením osob pracujících pro digitální platformy (typu Uber) z hlediska možnosti vykonávat kolektivní práva, která tradičně náležejí výlučně zaměstnancům (osobám v pracovněprávním vztahu). Problematiku nahlíží z pohledu mezinárodního a evropského práva. Analyzuje mj. pokyny EK ke kolektivním smlouvám týkající se pracovních podmínek osob samostatně výdělečně činných z r. 2022 a dochází k závěru, že tito pracovníci se mohou podílet na kolektivním vyjednávání, a proto je žádoucí jim poskytnout rovněž právo na stávkou. Naproti tomu právo na informace a konzultace dosud zůstává vyhrazeno výlučně zaměstnancům a dle názoru autora bylo by žádoucí i zde opustit rozlišování pracovníků na zaměstnance a ostatní. - Poznámky.

Dana Roučková

Aktuální novela zákoníku práce

Mzdová účetní, Sv. 30, (2024) č. 9, s. 4-9

Článek přehledně seznamuje se změnami provedenými novelou zákoníku práce č. 230/2024 Sb. členěnými podle data jejich účinnosti. Jedná se o významnou novelizaci pracovního práva, která především provedla transpozici evropské směrnice č. 2022/2041/EU o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii. Autorka přibližuje zavedení valorizačního mechanismu minimální mzdy, změnu podmínek poskytování osobního příplatku zaměstnancům odměňovaným platem i změny v oblasti pracovní doby, doby odpočinku a odměňování některých zaměstnanců ve zdravotnictví. Dále seznamuje s dílčími úpravami v oblasti tzv. subdodavatelské odpovědnosti a ručení za mzdové nároky ve stavebnictví, změnami v oblasti dovolené, změnou institutu zaručené mzdy a jejích nejnižších úrovní i rozvržením pracovní doby zaměstnancem. -- Ke změnám v minimální a zaručené mzdě viz Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 10/2024, s. 3-5 a k pracovní době a dovolené viz s. 6-8.

Sophie Crocoll

Die Anpacker

Pilní zaměstnanci

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 35, S. 30-34

Německu bude brzy chybět sedm milionů kvalifikovaných pracovníků. Naději nyní skýtá dohoda s Indií.

Jaroslav Stránský

Co přinese a odnese další schválená novela zákoníku práce

Sondy, Sv. 2024, č. 7-8, s. 6-7

Transpoziční novela č. 230/2024 Sb. implementuje do českého právního řádu požadavky vyplývající z evropské směrnice o přiměřených minimálních mzdách. V příspěvku je hodnocena perspektivou odborových svazů. Základní požadavek směrnice spočívá ve stanovení předvídatelného mechanismu určování minimální mzdy, k tomu jsou nezbytná řádná pravidla, postupy a účinná praxe. Pro výši minimální mzdy bude určující koeficient stanovený vládou. Jako vzorový ukazatel výše minimální mzdy je nabízen poměr hrubé minimální mzdy k 60 % mediánu hrubé mzdy nebo k 50 % průměrné hrubé mzdy. Novela také přináší přeměnu zaručené mzdy v zaručený plat a systém zaručených mezd v soukromé sféře ruší. Řeší i pluralitu odborových organizací při kolektivním vyjednávání, kde ale nová úprava vyvolává řadu otázek. Mezi další změny patří zrušení povinnosti zaměstnavatele vypracovat rozvrh čerpání dovolených, nový institut dohody o rozvržení pracovní doby zaměstnancem, možná výše osobního příplatku až 100 % tarifu nejvyššího platového stupně, aj. -- K valorizačnímu mechanismu zaručené mzdy viz čas. Práce a mzda č. 9/2024, s. 8-12 a ke změnám v dovolené tamtéž na s. 13-14.

Zdeněk Morávek

Fond kulturních a sociálních potřeb od roku 2024 : možnosti čerpání

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 9, s. 3-8

Zákonem č. 349/2023 Sb. došlo k 1.1.2024 ke zrušení vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. Právní úprava tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb (FKSP) je nyní stanovena na úrovni příslušných zákonných předpisů upravujících tvorbu a hospodaření s fondem pro jednotlivé typy subjektů. Přijaté změny představují zejména snížení výše přídelu na 1 % a stanovení povinného podílu ve výši 50 % na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob. Autor v článku přibližuje smysl a účel FKSP, jeho povinnou část a volnou část (příspěvky na stravování; zdraví, kultura a sport) a dále se zaměřuje na podmínky osvobození těchto příjmů od daně.

By Anil Kumar and Che-Yuan Liang

Labor market effects of credit constraints : evidence from a natural experiment

Účinky úvěrových omezení na trh práce : zjištění na základě přirozeného experimentu

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 1-26

Autoři na datech z amerického Texasu zkoumají, jaké jsou dopady snazšího přístupu k úvěrům na trh práce. Použita jsou data z let 1997-2007. V průběhu zkoumaného období byly vydány dva ústavní dodatky (v r. 1997 a r. 2003), které usnadnily přístup k úvěrům na bydlení. Je zjištěno, že v důsledku opatření došlo k poklesu participace na trhu práce. - Poznámky.

Jaroslav Stránský

Přehled nových pravidel k dohodám o provedení práce

Sondy, Sv. 2024, č. 7-8, s. 8-9

Odvody pojistného u pracovněprávního vztahu založeného dohodou o provedení práce měly být podle konsolidačního balíčku výrazným způsobem zpřísněny od 1.7.2024. Na poslední chvíli byla úprava změněna a odložena až na r. 2025. Stěžejní bude nový režim oznámené dohody. Autor informuje o nové evidenční povinnosti ve formě výkazu příjmů zúčtovaných zaměstnavatelem zaměstnancům pracujícím na dohodu, o pojistném v r. 2024 a o změnách po 1. lednu 2025. Týkají se režimu oznámené dohody, povinností zaměstnance ve vztahu k tomuto režimu a rozhodné částky pro vznik účasti na pojištění (25 % průměrné mzdy v režimu oznámené dohody, 4.500 Kč u neoznámených dohod). Výdělků dosažené u jednotlivých zaměstnavatelů se nebudou sčítat, a tak se ani z výdělků na základě souběžně uzavřených dohod o provedení práce za stanovených podmínek nebude odvádět pojistné. -- Podrobněji ke zdravotnímu pojištění u dohod po 1.7.2024 viz Práce a mzda č. 9/2024, s. 36-38. -- Přehledné shrnutí změn od 1.7.2024 a od 1.1.2025 viz Účetnictví v praxi č. 9/2024, s. 8-10. -- K definitivní podobě dohod od 1.1.2025 viz HN č. 204/2024 (18.10.2024), s. 3 a 15.

Jaroslav Stránský

Sledování a další formy monitoringu zaměstnanců

Sondy, Sv. 2024, č. 7-8, s. 16-19

Zaměstnavatelé mají právo své zaměstnance kontrolovat, k dispozici mají mnoho kontrolních nástrojů, mezi nimiž mohou volit. Za určitých okolností není vyloučeno, aby zaměstnavatel v rámci kontroly přistoupil k monitoringu zaměstnanců. Volbou tohoto nástroje dochází k výraznému zásahu do osobních práv zaměstnanců a zaměstnavatel jej musí umět zdůvodnit. V článku jsou představeny základní podmínky pro uplatnění monitoringu zaměstnanců, závažné důvody spočívající ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele a sledování elektronické pošty. Autor upozorňuje na nutnost předchozího informování zaměstnanců o rozsahu kontroly a způsobech jejího provádění a zdůrazňuje, že zákoník práce netrvá na odsouhlasení uplatnění sledovacího mechanismu ze strany zaměstnanců. Dále shrnuje povinnosti zaměstnavatele v souvislosti se zpracováním osobních údajů zaměstnanců z provedeného monitoringu.

Lenka Farkačová

Transparentnost a spravedlnost v odměňování dle směrnice EU 2023/970

Fórum sociální politiky, Sv. 18, (2024) č. 2, s. 85-94

Článek se zaměřuje na vybrané aspekty evropské směrnice č. 2023/970/EU, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny za stejnou práci prostřednictvím transparentnosti v odměňování. Směrnice přináší, a svým způsobem umocňuje, některé aspekty, které v ČR už řeší zákoník práce. Autorka charakterizuje výzvy, které směrnice přináší vládám států EU a výzvy pro zaměstnavatele působící v zemích EU (oblasti získávání a výběru zaměstnanců, odměňování zaměstnanců, řízení výkonů a péče o zaměstnance). Rovněž diskutuje úlohu transparentního přístupu k odměňování a jeho přínos do oblasti spokojenosti zaměstnanců. -- K povinným informacím o odměňování viz HN č. 193/2024 (3.10.2024), s. 1. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/casopis-fsp/>

Pavel Novák

Zaměstnanecké benefity po změnách od 1.7.2024

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 19, (2024) č. 10, s. 40-44

Zákon č. 163/2024 Sb. přinesl drobné změny a upřesnění v oblasti nepeněžních zaměstnaneckých benefitů, které se naposledy upravovaly konsolidačním balíčkem v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Kromě změny přístupu k oceňování nepeněžního benefitu spočívajícího v poskytování zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školky došlo s účinností od 1.7.2024 ke změnám v oblasti závodního stravování bývalých zaměstnanců, kteří jsou již v důchodu, a firemních akcí. Článek za použití praktických příkladů tyto změny představuje. -- Změny ve zdanění benefitů z pohledu daní z příjmu a DPH viz Bulletin KDP č. 3/2024, s. 51-55.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 72, (2024) č. 9

Valorizační mechanismus zaručené mzdy (s. 8-12); Novela zákoníku práce a změny v oblasti dovolené – č. 230/2024 Sb. (s. 13-14); Sick days jako zaměstnanecký benefit (s. 15-18); Nyní již skutečně až 24hodinová směna ve zdravotnictví (s. 19-23); Katalog prací – nařízení vlády č. 167/2024 Sb. (s. 24-26); Zjištění průměrného výdělku a rozhodné období – rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 3047/2023 (s. 33-35); Dohody o provedení práce a zdravotní pojištění po 1.7.2024 (s. 36-38); Zdravotní pojištění – neobvyklé situace a poměrná část minima (s. 39-41).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 19, (2024) č. 10

Změny v minimální a zaručené mzdě (s. 3-5); Pracovní doba a dovolená - změny v rozvrhu (s. 6-8); Zaměstnanec zakládá DIP v rámci spojení na stáří (s. 9-12); Praktická řešení - dlouhodobý investiční produkt (s. 13-14); Jak uzavřít kolektivní smlouvu po novele zákoníku práce (s. 15-18); Změny v zaměstnávání osob se zdravotním postižením (s. 19-20); Zvláštnosti zaměstnávání rodičů s dětmi (s. 21-23); Neomluvená absence a její důsledky (s. 26-29); Právo na informace a konzultace v praxi (s. 30-33); Zaměstnanci z ciziny - pravidla zaměstnávání (s. 34-36); Mzdové nároky ve vnitřním předpise a sražky

ze mzdy (s. 37-39); Zaměstnanecké benefity po změnách od 1.7.2024 (s. 40-44); Odměňování mužů a žen - zákaz diskriminace (s. 45-48); Mimořádné odpuštění penále ve zdravotním pojištění - zákon č. 152/2024 Sb. (s. 53-54); Legislativní vývoj u dohod o provedení práce a zdravotní pojištění (s. 55-56); Automobil - pohonné hmoty v prokázané výši (s. 64-65); S autem do zaměstnání - právní důsledky (s. 66-68); Další případy produktů spoření na stáří s podporou FKSP (s. 73-75); Neslušné chování úředníka ÚSC jako výpovědní důvod - rozsudek NS 21 Cdo 3701/2023 (s. 76-78).

Právo

Karel Šemík

Aktuální otázky týkající se rozhodování ve věcech společenství vlastníků jednotek

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 9, s. 38-42

Autor v článku upozorňuje na aktuální vybraná soudní rozhodnutí v oblasti právní ochrany společenství vlastníků jednotek. Rozebírá především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.3.2023, sp. zn. 26 Cdo 854/2022, které se zabývalo otázkou, zda společenství vlastníků jednotek je oprávněno stanovit pravidla či omezení pro užívání jednotek ve vlastnictví členů společenství k opakovanému krátkodobému pronájmu, a dále rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.2.2024, sp. zn. 26 Cdo 3535/2022, který aproboval rozhodnutí společenství vlastníků a přerušení dodávky služeb vlastníkově jednotky, který neplatil řádné zálohy (resp. vyúčtování) na služby. - Poznámky.

EU-Gericht kassiert Google-Strafe

Evropský soudní dvůr rozhodl o pokutě Googlu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 182 (19.9.2024), S. 10

Soudní dvůr EU potvrdil pokutu společnosti Google ve sporech o zneužití dominantního postavení AdSense for Search ve výši 1,49 miliardy eur a za zneužití dominantního tržního postavení v případě srovnávače cen Google Shopping ve výši 2,4 miliardy eur.

Ondřej Glogar

Jazykové korpusy a možnosti jejich využití při interpretaci práva

Právník, Sv. 163, (2024) č. 9, s. 989-1001

Autor představuje jazykové korpusy jako lingvistické nástroje a zvažuje jejich využití v oblasti práva. Zaměřuje se zejména na jejich roli při interpretaci práva a analyzuje dosavadního stavu poznání v této oblasti. Nejprve provádí základní charakteristiku jazykových korpusů, rozebírá jejich typy, funkce a potenciální využití. Následně se věnuje doktríně "ordinary meaning" (obecného významu) a zkoumá, jak může být tato doktrína propojena s použitím jazykových korpusů. Věnuje se jazykové metodě interpretace práva a na příkladu práce judikatury vrcholných soudů s jazykovým výkladem autor demonstruje jejich důležitost, obzvláště za účelem vyloučení jazykové intuice a respektování jazykové reality. Uvádí, že jazykové korpusy se v podstatě při interpretaci práva nepoužívají a jsou též obecně v právním diskurzu spíše opomíjené. - Poznámky.

Petr Taranda

Nad poslední novelou insolvenčního zákona

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 9, s. 36-37

Seznámení s nejdůležitějšími změnami insolvenčního zákona, které přinesla novela č. 252/2024 Sb. Jedná se zejména o zkrácení doby oddlužení na 3 roky pro všechny fyzické osoby. Zároveň se prodlužuje doba, ve které nelze do oddlužení znovu vstoupit, z 10 na 12 let. V případě opakovaného oddlužení bude činit délka oddlužení již 5 let. Novela také ruší plošnou hranici 30 % uspokojení pohledávek věřitelů a nahrazuje ji individuální mírou určenou insolvenčním soudem s ohledem na příjmový potenciál dlužníka. Dlužník musí v průběhu plnění splátkového kalendáře využívat svůj příjmový potenciál a dosahovat přiměřené mzdy, popř. jiného příjmu. Zintenzivňuje se předkládání zpráv o stavu insolvenčního řízení a předkládání přehledu příjmů dlužníka. Pro porušení podstatných povinností je možno prodloužit dobu splácení až o 12 měsíců. -- Ke změnám srážek ze mzdy v důsledku zákona č. 252/2024 Sb. viz Mzdová účetní č. 10/2024, s. 8-16.

Helena Štvánová

Nový stavební zákon č. 283/2021 Sb.

Odhadce a oceňování majetku, Sv. 30, (2024) č. 1-2, s. 4-10

Článek se věnuje novému stavebnímu zákonu č. 283/2021 Sb. i jeho následným novelizacím z pohledu uživatelů, zejména stavebních úřadů. Zaměřuje se na změny aplikační praxe jednotlivých stavebních úřadů, projektantů a stavebníků po 1.7.2024. Byl např. upraven systém stavební správy a příslušnosti jednotlivých stavebních úřadů, zavedeno tzv. jednotné environmentální stanovisko, aj. Autorka se nevěnuje digitalizaci stavebního řízení, která v době vzniku článku nebyla ještě zavedena do praxe.

Michala Špačková

Omezení převoditelnosti dluhopisů souhlasem emitenta a právní následky jeho porušení

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 32, (2024) č. 2, s. 279-310

Bližší k problematice přípustnosti omezení převoditelnosti dluhopisů souhlasem emitenta a rozsudku Nejvyššího soudu v této věci z dubna 2023 (sp. zn. 27 ICdo 30/2022). NS vycházel z faktu, že dluhopis jako dluhový cenný papír inkorporuje pohledávku, a aplikoval na otázku přípustnosti omezení převoditelnosti dluhopisů právní úpravu zákazu cese (§ 1881 obč. zákoníku). Ohledně následku porušení tohoto omezení byla následně dovozena neúčinnost převodu. Autorka kritizuje právní názor NS a předkládá konkurenční pozici, podle níž je převoditelnost dluhopisů zásadně možno omezit. V příspěvku podrobněji rozebírá diskutabilní pasáže rozsudku a věnuje se rovněž právním následkům porušení omezení převoditelnosti. - Poznámky.

David Hron

Rozhraní justiční praxe a umělé inteligence : evoluce a výzvy

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 7-8, s. 16-22

Autor přináší komplexní přehled o vývoji a integraci umělé inteligence (AI) do právní praxe, který zahrnuje historický vývoj AI, přínosy automatizace v právní analýze, etické otázky a výzvy spojené s implementací AI v právu. Zaměřuje se také na přístup k regulaci AI v rámci Evropské unie a Spojených států amerických. Dále zkoumá roli AI v rozhodovacích procesech soudů, potenciál Nashovy teorie her v právní praxi a problémy spojené s autorskými právy děl generovaných umělou inteligencí. - Poznámky. -- Článek získal 2. místo v kategorii Talent roku soutěže Právník roku 2023.

Vojtěch Hau

Soudní styly ve srovnávacím pohledu : historický a ideologický původ podoby současných soudních rozhodnutí

Právník, Sv. 163, (2024) č. 8, s. 815-830

Článek představuje podobu tří základních soudních stylů dominujících v západní kultuře, nastiňuje jejich historický vývoj a identifikuje důvody jejich odlišností. Nejprve autor vymezuje druhy makrostruktury a vnitřní logiky soudních odůvodnění a popisuje volnou a vázanou ideologii aplikace práva, aby představil základní koncepty, které od sebe odlišují jednotlivé styly. Následně charakterizuje francouzský soudní styl, angloamerický styl a styl německý, jehož součástí jsou i české soudy, i se stručným nástinem jejich historického vývoje. - Poznámky.

Jaroslav Svejkský, Vít Lederer

Svěřenský fond mortis causa : povaha a specifika

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 15-16, s. 492-499

Autoři se věnují zavedení svěřenského fondu jako instrumentu, který lze alternativně využít vedle standardních prostředků používaných v oblasti dědického práva. Svěřenský fond může představovat velmi specifický a flexibilnější způsob předání pozůstalosti v závislosti na zvláštních potřebách zůstavitele. Článek se naží vystihnout povahu tohoto zvláštního druhu dispozice zůstavitele s majetkem a jeho specifické právní následky, které se promítají do právního postavení obmyšleného a správce svěřenského fondu. Je zdůrazněno, že majetek vyčleněný z vlastnictví zakladatele pořízením pro případ smrti do svěřenského fondu tvoří pozůstalost, a musí být proto nejprve projednán v řízení o pozůstalosti. - Poznámky.

Bohdan Zubač

Volba práva (lex electa) a dematerializované cenné papíry vedené na DLT

Obchodní právo, Sv. 33, (2024) č. 7-8, s. 40-60

Digitálním tokenem je virtuální nereplikovatelná jednotka vznikající a existující v blockchainových prostředcích. Digitální token může naplňovat znaky dematerializovaného cenného papíru a leží v centru související problematiky kolizní úpravy věcněprávních aspektů těchto (dematerializovaných) cenných papírů. Autor se zaměřuje na problematiku volby práva v kontextu věcněprávních aspektů dematerializovaných CP vedených na technologii distribuovaného registru (DLT). - Poznámky.

Zákon o digitální ekonomice

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 15-16, Aktualita s. ii

Informace o připravovaném zákonu o digitální ekonomice, který má zajistit potřebnou transpozici a adaptaci harmonizačních právních předpisů EU v digitální oblasti v ČR. Jeho cílem je určit příslušné orgány, které odpovídají za vymáhání nařízení o správě dat a nařízení o digitálních službách, a stanovit pravidla týkající se sankcí za porušení těchto nařízení. Základním principem návrhu je provedení implementace způsobem, který nebude destruktivní pro současné funkční struktury zákona o některých službách informační společnosti. Návrh přináší upřesnění tzv. "principu země původu" a zakotvení pravidla, podle kterého nesmějí členské státy v koordinované oblasti omezit poskytování služeb informační společnosti z místa usazení v jiném členském státě. Stvrzuje se zákaz šíření nevyžádaných obchodních sdělení elektronickou poštou, vedle obvyklého sankčního aparátu se zachovává institut upozornění na porušení povinností stanovených přímo použitelnými předpisy EU. -- K schválení právní úpravy digitální ekonomiky vládou viz Právní rozhledy č. 18/2024, příl. Legislativa s. i.

Statistika. Demografie. Sociologie

China's looking-glass economy

Čínská ekonomika za zrcadlem

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9413, p. 9

Čínská ekonomika se potýká s krizí důvěry. Problémem přitom nejsou jen známé potíže posledních let jako zadlužení či krize na trhu s nemovitostmi - čím dál více jsou zkreslovány oficiální statistiky a prohlubována cenzura, rozšiřuje se kultura strachu a ustupuje se od svobody jednotlivců. Politická svoboda a ekonomický úspěch jdou přitom ruku v ruce. Čína by vzhledem k nepříznivé demografické situaci potřebovala posílit produktivitu a rozvinout perspektivní odvětví, k tomu je ale zapotřebí mít správná data a informace. Dle článku není jisté, zda těmito informacemi disponují i čelní představitelé země. -- O čínské ekonomice viz i příspěvky na s. 16-18 a 60-61.

Barbora Linhartová Jiříčková, Táňa Dvornáková, Jiří Vopravil

Statistics on income and living conditions (SILC) survey in the Czech Republic : methodology and history

Statistika šetření příjmů a životních podmínek domácností (SILC) v České republice : metodologie a historie

Statistika, Vol. 61, (2024) No. 2, p. 229-242

Příspěvek přibližuje výběrové statistické šetření EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions), které se v ČR provádí každoročně od r. 2005 pod názvem "Životní podmínky". EU-SILC umožňuje prostřednictvím jednotné metodologie používané všemi zúčastněnými státy porovnat výsledky ČR s dalšími státy EU a s průměrem EU. Šetření mapuje aktuální životní situaci domácností a sbírá data o distribuci příjmů mezi jednotlivými typy domácností, o typu, kvalitě a financování bydlení, o vybavení domácností a o pracovních, materiálních a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnostech. Článek se zabývá zejména metodologií EU-SILC, nicméně poskytuje také stručný přehled životních podmínek na základě dat z Československa i současné ČR. Věnuje se rovněž problematice výběrového šetření v domácnostech během pandemie covid-19.

Účetnictví

Karla Háva

Přepočít obvyklé ceny stavebních prací k jinému datu [elektronický zdroj]

Soudní inženýrství, Sv. 35, (2024) č. 1, s. 21-29

Článek tematicky souvisí s oceněním stavebních materiálů a prací obvyklou cenou. Výše těchto nákladů je v praxi často dovozována kalkulací nákladů pomocí směrných cen. Zabývá se způsoby přepočtu obvyklé ceny stavebních prací z jednoho data k datu jinému, tedy přepočtem do jiné cenové úrovně s ohledem na změny cen stavebních prací v čase. Autorka se zaměřuje na cenové indexy a na příkladu přecenění rozpočtu stavebního objektu ukazuje jejich použití v praxi. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/03/clanek_Soudni_inzenyrstvi1_0324.pdf

Hana Březinová

Vedení účetnictví podle nového zákona o účetnictví

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 9, s. 4-7

Analýza návrhu nového zákona o účetnictví se zaměřením na otázky vedení účetnictví. Autorka rozebírá požadavky na průkazné vedení účetnictví, kodifikaci konverze účetního záznamu, vnitřní konzistenci účetního systému a účetní stopu i vnitřní kontrolu vedení účetnictví. Dále přibližuje tvorbu účetní informace, proces inventarizace včetně jeho vymezení a specifika vedení účetnictví ve veřejném sektoru. Zdůrazňuje, že nový zákon o účetnictví dává účetním jednotkám velkou svobodu v přístupu k vedení účetnictví a zvýrazňuje rozdíl mezi účetním výkaznictvím (financial/accounting reporting) a vedením účetnictví (bookkeeping).

Ulrich Prinz

Wider die Ausweitung der IFRS-Anwendung im Bilanzsteuerrecht!

Proti rozšíření aplikace IFRS v bilančním daňovém právu!

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 33, S. 1976-1981

Země OECD/G20 již léta usilují o vytvoření mezinárodně harmonizovaných daňových standardů v oblasti daní z příjmů. V souladu s tímto vývojovým trendem platí v Německu od 1. ledna 2024 na základě směrnice EU minimální efektivní sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 % pro některé velké společnosti. Východiskem jsou údaje z příslušných konsolidovaných účetních závěrek podle obchodního práva, které často vycházejí z IFRS. To znamená, že účetní zásady IFRS jsou pro daňové účely přímo relevantní. Článek se tímto vývojovým trendem zabývá analyticky a argumentuje ve prospěch zachování aplikace Obecně uznávané účetní zásady (GoB) pro účely daňového účetnictví. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí

Sv. 2024, č. 3

Společenství vlastníků z právního, účetního a daňového pohledu (s. 2-16); Změny tvorby a použití peněžních fondů u některých vybraných účetních jednotek, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb. od 1. ledna 2024 (s. 17-25); Neziskové organizace - jejich právní formy a vztah k základnímu kapitálu (s. 26-31), Nařízení o harmonizačních pravidlech pro umělou inteligenci - Akt o AI č. 2024/1689 (s. 39-43); Aktualizace informací o novém zákoně o účetnictví (s. 44-47).

Veřejná správa

Dirty sponges : corruption in the EU

Špinavé ruce : korupce v EU

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9414, p. 19-20

O korupci v zemích Evropské unie i ve státech, které o vstup do EU usilují. Některé státy bývalého východního bloku, které jsou členskými zeměmi EU, korupci dramaticky snížily (Pobaltí), v jiných státech je ale situace obtížnější (článek okrajově zmiňuje i Českou republiku v souvislosti s oligarchy). Problém se neomezuje pouze na střední a východní Evropu, s korupcí se potýkají i jihoevropské země

a dokonce i některé evropské instituce (viz úplatkářská kauza několika europoslanců v r. 2022). Některé další státy přitom chtějí vstoupit do EU, aby korupci vymýtily, pokud ovšem sama EU s korupcí bojuje, možná se jim to nepodaří. Co je příčinou? Článek poukazuje na možnou souvislost s výraznými objemy přerozdělovaných peněz v EU (na tomto místě je opět zmíněna ČR a místní zemědělské dotace) či zaostáváním v prosazování práva za USA. Korupce představuje nejen ekonomický problém, ale i bezpečnostní riziko - některé autokracie používají své peníze k narušování demokracií.

By Clarissa Lotti, Arieda Muco, Giancarlo Spagnolo, and Tommaso Valletti

Indirect savings from public procurement centralization

Nepřímé úspory plynoucí z centralizace veřejných zakázek

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 347-366

Příspěvek se na datech z Itálie zabývá nepřímými úsporami plynoucími z centralizace veřejných zakázek, tj. úsporami, které vznikají těm subjektům veřejné správy, které se samy centralizace neúčastní. Bylo zjištěno, že i subjektům nakupujícím autonomně se ceny snížily o 22 %. Za příčinu nepřímého efektu autoři považují existenci informačních externalit (ceny u centrálních nákupů se dají veřejně zjistit, subjekty, které nenakupují centrálně, je tak mohou používat jako orientační měřítko pro porovnání). - Poznámky.

Guy Chazan

The political scars of reunification

Politické jizvy znovusjednocení

Financial Times, Vol. 2024, No. 41732 (7.9.2024), p. 6

Článek pojednává o politických, ekonomických a sociálních rozdílech mezi spolkovými zeměmi bývalého západního a východního Německa, které mohly způsobit nečekané volební vítězství krajně pravicové AfD v Durynsku. Autor také popisuje migrační politiku AfD spolu s remigračním ("nucený případně podporovaný návrat přistěhovalců") sloganem. Voliči AfD jsou obecně obyvatelé obcí, které dlouhodobě ztrácejí populaci ve prospěch větších měst. Z makro pohledu je situace zemí bývalého východního Německa výrazně lepší, než tomu bylo před rozpadem sovětského bloku, ovšem určité německé domácnosti toto zlepšení nepocítují. -- Překlad článku viz čas. Euro č. 38/2024, s. 34-38.

Karel Zuska

Průvodce veřejnou podporou : téma: veřejná podpora v oblasti bydlení. 2. část

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 4, s. 40-42

Pokračování problematiky veřejné podpory v oblasti bydlení v ČR. Autor rozebírá režimy financování projektů bydlení (komerční bydlení, sociální bydlení, dostupné bydlení) a charakterizuje jednotlivé prvky projektů dostupného bydlení v rámci Evropské unie. Dále shrnuje notifikační proces programu podpory bydlení (tzv. test slučitelnosti podpory) a požadavky na slučitelnost podpory na dostupné nájemní bydlení s vnitřním trhem EU. Zmiňuje rovněž omezení výše nájemného a doby trvání nájemního bydlení i cílové skupiny nájemců řešené v rámci dostupného nájemního bydlení. - Poznámky.

Barbora Špetová

Smluvní podmínky v souvislostech rozhodovací praxe předsedy ÚOHS

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 4, s. 15-19

Při uzavírání smlouvy na veřejnou zakázku hrají smluvní podmínky zcela zásadní roli. Určují pravidla, za nichž bude probíhat plnění závazkového vztahu. Zadavatel při nastavování smluvních, resp. obchodních podmínek nemá absolutní volnost a kromě pravidel soukromého práva musí reflektovat rovněž některé požadavky vyplývající ze ZZVZ, potažmo z judikatorní praxe soudů a rozhodovací činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Článek pojednává o rozhodovací praxi předsedy ÚOHS týkající se přezkumu smluvních podmínek a přibližuje okruhy, které se považují za nejvíce problematické. Jedná se zejména o smluvní podmínky související s vymezením doby, lhůt a termínů plnění, či o smluvní podmínky související s podobou a aplikací inflační doložky nebo smluvních pokut. - Poznámky.

Jiří Harnach

Učebnice veřejných zakázek. 7. kapitola, Jednotlivé milníky zadávacího řízení

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 4, s. 34-36

Seriál článků se zaměřuje na přehledné a srozumitelné vysvětlení základních principů, představení pojmů a objasnění souvislostí v rámci veřejného zadávání v ČR. V této části autor představuje jednotlivé fáze zadávacího procesu a upozorňuje, že zadávací řízení je formalizovaný proces, ve kterém záleží na každém kroku a každá chyba může být fatální. Rozebírá lhůtu pro podání nabídek a vysvětlení zadávací dokumentace, složení tzv. jistoty, posuzování kvalifikace, posouzení nabídek a hodnocení jejich výhodnosti, výběr nejuvhodnější nabídky, popř. vyloučení dodavatele a nebo zrušení zadávacího řízení.

Jiří Harnach

Učebnice veřejných zakázek. 8. kapitola, Pojmy a zkratky

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 4, s. 36-37

Seriál článků se zaměřuje na přehledné a srozumitelné vysvětlení základních principů, představení pojmů a objasnění souvislostí v rámci veřejného zadávání v ČR. Tato část obsahuje slovníček základních pojmů a zejména zkratk, které se užívají ve veřejných zakázkách.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Veřejná správa

Sv. 35, (2024) č. 9

Bystřice v popředí inovace: Průkopnický systém dopravy přináší na zavolání budoucnost mobility (s. 4-7); Od branky ke škole: Nové strategie pro bezpečnou cestu našich dětí (s. 8); Chytrá řešení pro města a obce (s. 9-12); Miroslav Scheiner: Inovace vyžadují odvahu chybovat (s. 14-17); Praktické rady pro starosty: Vše do kapsy a na nástěnce – Požár v obci (s. 18-19); Přírodní bohatství si zaslouží odpovídající péči (s. 20-22); Jak určit výši odměn pro členy zastupitelstev od 1. ledna 2025? (s. 23); Novinky z oblasti společenství obcí (s. 24-25); Společenství obcí: Když se z dobrého stává výborné (s. 26-27); Přehledně z EU: Hospodářský dopad rozšíření Unie v roce 2004 (s. 30-32); Digitalizované Česko na dosah ruky (2): Řešení pro zákon o právu na digitální služby (s. 33-35); Obce a informační zákon: Přehled nejčastějších prohřešků (s. 36-37).

Veřejné finance. Rozpočet

Saskia Esken ; rozhovor vedli Moritz Koch, Dietmar Neuerer, Clara Thier

"Schuldenbremse ist Zukunftsbremse"

"Dluhová brzda brzdí budoucnost"

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 174 (9.9.2024), S. 6-7

Rozhovor s předsedkyní německé SPD Saskií Esken se zabývá výsledky strany v nedávných zemských volbách, postojem k vládní koalici a jejím výsledkům, krizi v koncernu Volkswagen a schopností SPD oslovit voliče v oblasti sociálních a pracovních témat. Blíže se také věnuje problematice vztahu dluhové brzdy a míry investic do rozvoje a digitalizace.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Fast 50 Milliarden Euro Luftbuchungen : Bundeshaushalt

Skoro 50 miliard eur fiktivních zaúčtování : spolkový rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 175 (10.9.2024), S. 6-7

Návrh německého spolkového rozpočtu na r. 2025 je cílem kritiky CDU/CSU, zejména kvůli právním nejasnostem. Obdobně kriticky vyznívá i posudek Spolkového účetního dvora, zejm. ve věci tzv. globálních vedlejších nákladů ve výši cca 12 miliard eur, které v rozpočtu nejsou řádně zohledněny. Po připočtení tzv. globálních dodatečných příjmů, které podle CDU/CSU nejsou odpovídajícím způsobem finančně pokryty, pak tvoří nepodložené výdaje 49,7 miliardy eur.

Van Bon Nguyen

The fiscal policy: inequality nexus in developing and advanced economies : difference-based policy insights

Fiskální politika: vztah nerovnosti v rozvojových a rozvinutých ekonomikách : přehled založený na rozdílech v politice

Finance a úvěr, Vol. 74, (2024) No. 3, p. 272-291

Studie srovnává vliv fiskální politiky na hospodářství 30 rozvinutých a 34 rozvojových zemí. Aplikuje GMM a PMG systémy odhadu na data těchto zemí za období 2002-2020. Autor dochází ke zjištění, že fiskální nástroje snižují nerovnost v rozvinutých zemích, v rozvojových ji naopak prohlubují; ekonomický růst naopak může vést k vyšší nerovnosti v rozvinutých zemích oproti rozvojovým zemím, kde má opačný efekt. Nerovnost v příjmech pak prohlubuje nezaměstnanost v případě rozvinutých zemí a různá míra vzdělání v případě rozvojových zemí. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/mag/article/show/id/1535>

Christian Lindner

Im Interview: Christian Lindner, Bundesminister der Finanzen

Interview s Christianem Lindnerem, spolkovým ministrem financí

Monatsbericht des BMF, Jg. 2024, Nr. 7, S. 16-17

Stručný rozhovor se spolkovým ministrem financí Ch. Lindnerem se věnuje vládním iniciativám k podpoře hospodářského růstu a jejich konkrétním vlivům na podnikatelské prostředí. Krátce se zabývá Lindnerovými prioritami pro rozpočet na r. 2025.

Presidential proposal

Prezidentský návrh

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9414, p. 65

K návrhu obou stran amerického politického spektra vytvořit tzv. suverénní fond (sovereign-wealth fund). Myšlenka vytvoření suverénního fondu, kterou před prezidentskými volbami nastínil jak D. Trump, tak J. Biden, zní na první pohled lákavě. Nejedná se ale o řešení (navíc riskantní) problému, který Amerika vlastně nemá? Podstatné jsou dva aspekty: jaký by byl zdroj bohatství (státy do fondů obvykle ukládají prostředky z těžby nerostných surovin, např. v případě Norska ropy, USA zdroji ve srovnatelném objemu ale nedisponují); na jaký účel by se prostředky vynaložily. Nabízí se různé možnosti navýšení zdrojů, ale otázkou je, zda jsou reálné a smysluplné. Z prostředků by mohly být financovány strategické iniciativy, stávající návrhy J. Bidena i D. Trumpa ale pouze duplikují již existující mechanismy financování. Určitou výhodou by bylo snazší prosazování investic, nemusely by se dodržovat stávající legislativní a rozpočtové mechanismy. Celkově ovšem článek na myšlenku vytvoření suverénního fondu v USA nahlíží poměrně skepticky.

Storm-proofing

Odolnost vůči bouřím

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9412, p. 62

Rozsáhlé státní zadlužení může být nebezpečnější, než se na první pohled jeví. Alespoň to vyplývá z příspěvku H. Lustiga ze Stanfordské univerzity prezentovaného v srpnu 2024 na každoročním setkání centrálních bankéřů v americkém Jackson Hole. Lustig uvedl, že se z amerických státních dluhopisů (American Treasuries), které by měly být nejbezpečnějším aktivem na světě, stalo během pandemie covid-19 dočasně rizikové aktivum. V období mezi lednem 2020 a říjnem 2023 kombinace vysoké inflace a vysokých úrokových sazeb způsobily propad reálné hodnoty amerických státních dluhopisů o 26 %. Investoři podle Lustiga reagovali na fiskální politiku USA - ve dnech, kdy se oznamovaly štědré balíčky, investoři dluhopisy více prodávali; navíc ti investoři, kteří dluhopisy prodali, ze situace vyšli lépe. Článek popisuje mj. i aktuální vývoj na trzích s dluhopisy, komentuje souvislost s kvantitativním uvolňováním či rozebírá, zda by se měli centrální bankéři rizikového zadlužení obávat. Podle článku je trh s dluhopisy nyní překvapivě optimistický, a to vzhledem k rizikům (mj. i geopolitickým), která mohou do budoucna podnítit inflaci - historie by se mohla opakovat.

Bundesministerium der Finanzen

Wachstumsinitiative und Bundeshaushalt 2025 : die richtigen Prioritäten für die Zukunft Deutschlands

Růstová iniciativa a spolkový rozpočet na rok 2025 správné priority pro budoucnost Německa

Monatsbericht des BMF, Jg. 2024, Nr. 7, S. 8-15

Detailní představení tzv. Růstové iniciativy, schválené 17.7.2024 Bundestagem spolu s návrhem spolkového rozpočtu na r. 2025, finančním plánem do r. 2028 a dodatkem k rozpočtu na r. 2024. Iniciativa k podpoře hospodářského růstu prostřednictvím optimalizace daňové a byrokratické zátěže je představena v kontextu související problematiky veřejných financí, stejnou metodou je probrán i finanční plán do r. 2028.

Gregor Waschinski

Zwei Politiker, ein Schuldenberg

Dva politici, jedna hora dluhů

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 185 (24.9.2024), S. 13

Bruno Le Maire po sedmi letech opouští post francouzského ministra financí a hospodářství. Článek stručně představuje nového ministra financí Antoine Armanda a náměstka pro rozpočtové otázky Laurenta Saint-Martina. Resort přebírají s 5,5% schodkem rozpočtu a státním dluhem ve výši 110 % HDP.

Zdravotnictví

Anthonin Levelu and Alexander Sandkamp

A lockdown a day keeps the doctor away : the global effectiveness of non-pharmaceutical interventions in mitigating the covid-19 pandemic

Lockdown držel doktory z dosahu : celosvětová účinnost nefarmaceutických zásahů pro zmírňování pandemie covid-19

CESifo Economic studies, Vol. 69, (2023) No. 4, p. 207-233

Empirická studie na základě dat ze 181 států zjišťuje působení dvanácti typů nefarmaceutických zásahů a opatření na šíření nemoci covid-19 v r. 2020. Opatření jsou pak seřazena podle schopnosti zamezit šíření nemoci. Ukázalo se, že ve všech zkoumaných zemích devět ze dvanácti opatření tlumilo reprodukční míru onemocnění, nejúčinnější bylo uzavření škol a omezení shromažďování, dále pak omezení cest do zahraničí, sledování kontaktů a uzavření pracovišť. Autoři rovněž sledovali, zda se účinnost opatření měnila v čase, a porovnávali rozdíly ve výsledcích mezi rozvinutými a rozvojovými státy. - Poznámky.

Zemědělství

Alice Hancock

Brussels urged to reform farm subsidies in wake of protests

Brusel byl po protestech vyzván k reformě zemědělských dotací

Financial Times, Vol. 2024, No. 41730 (5.9.2024), p. 2

Článek představuje zprávu, jež byla vyhotovena na požádání Bruselu. Ve zprávě zaznělo, že by se dotace zemědělcům měly vypočítávat z příjmů namísto velikosti jejich farmy. Tato zpráva byla vyhotovena jakožto reakce na formářské protesty. Celkově Evropská unie prostřednictvím zemědělských dotací přerozdělí 387 miliard euro. Ve zprávě jsou také zmíněny kompenzace za nepříznivé počasí, inflaci a globální konkurenci. Dle předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové se závěry této zprávy promítnou do zemědělské vize, která bude představena v prvních 100 dnech fungování Evropské komise.

Životní prostředí

Štěpán Kořínek

Perspektivy posilování trestněprávní ochrany životního prostředí v EU

Trestněprávní revue, Sv. 23, č. 3, s. 160-166

Trestněprávní ochrana životního prostředí prodělala v Evropské unii značnou kvalitativní evoluci. V r. 2008 byla přijata směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí, která se však nyní ukazuje jako

nedostatečně efektivní nástroj. Nedávno byla představena nová směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí (č. 2024/1203/EU), která má více reflektovat sektorové problémy, a tím zajistit efektivnější ochranu životního prostředí prostřednictvím prevence i represe. Článek je rozdělen do dvou částí. První část je věnována představení nové směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí. Druhá část se zabývá úvahami o recentním zintenzivňování trestněprávní ochrany životního prostředí, a to především s hledáním východisek k rozšíření pravomocí evropské prokuratury o oblast ochrany životního prostředí. - Poznámky.

Ostatní

Ondřej Macura

Rekviem za kolkové známky

Clo-douane, Sv. 58, (2024) č. 9, s. 10-11

Kolkové známky, zavedené na území ČR před několika staletími, budou na konci r. 2024 zrušeny. Článek v této souvislosti přibližuje historii i různou podobu kolků, jejich měnící se funkci a pozbyvání významu v digitální éře, což nakonec vyústilo v jejich zrušení. Součástí článku je i obrazový materiál z archivu ČNB a Státní tiskárny cenin.

Dietmar Neuerer, Henri Schlund

Sorgen wegen neuer Grenzkontrollen : Migration

Obavy kvůli novým hraničním kontrolám : migrate

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 179 (16.9.2024), S. 6-7

SRN od 16.9.2024 zavádí dočasnou možnost celních kontrol mezi jednotlivými spolkovými zeměmi. Přechodné kontroly na hranicích s Polskem, Rakouskem, Švýcarskem a Českou republikou jsou již v platnosti. Opatření zavedené kvůli rostoucím problémům souvisejícím s migrací podle J.-C. Junckera mohou způsobit snížení mobility pracovních sil a zboží, což označil za „masivní nepříjemnost“, i navzdory ujištění spolkové ministryně vnitra Faeserové, že se opatření dotknou těchto oblastí co nejméně to bude možné. Článek shrnuje ohlasy na opatření v rámci EU, současný unijní postoj k hraničním kontrolám a uvádí předpokládané ukončení těchto opatření během března 2025.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 37

Německá ekonomika bude letos stagnovat (s. 8); Autoland vs. Green Deal. Český autoprůmysl se změní od základů: o budoucnost se musí bát výrobci součástek s malou přidanou hodnotou. Budoucnost patří softwaru či umělé inteligenci - téma čísla (s. 10-17); České firmy se Afriky bojí a přicházejí tak o obrovskou příležitost - rozhovor s M. Jirkovským, ředitelem spol. Xenia (s. 18-23); Poplatky budou klesat a investice zlevní. Stále k nim musíme lidi vést - rozhovor s M. Řezáčem z EAM (s. 28-31); Benjamin Franklin: revolucionář, který se nebál dotknout ani blesku - seriál Vynálezy, které změnily svět (s. 32-35); Chat a chalupy na trhu přibývá. Ceny se vyvíjejí nerovnoměrně (s. 36-37); Velcí investoři skupují byty. Nájemné si účtují vyšší než individuální pronajímatelé - nájemní bydlení (s. 38-39); Irsko po tři roky vykazuje rozpočtový přebytek. Investuje ho: vláda zvedla daň z příjmů velkým firmám, nadnárodní korporace však v zemi zůstávají (s. 42-43); Firmy nezakládají účetní závěrky. Míra státní kontroly je neznámou (s. 44-45); Trh práce? Horší a horší - infografika o kvalitě trhu práce v zemích EU (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 38

Jak jsme se za posledních 30 let poučili z povodní? (s. 6); Přitažlivost českého průmyslu klesá. Na čem postavit budoucnost? - téma čísla (s. 10-13); Firmy ještě kvůli zelené regulaci zažijí peklo. Časem však byrokracie ubude - rozhovor s J. Rafajem (s. 14-17); Mé děti musí rozumět investicím, dividendy znaly už v pěti letech - rozhovor s investorkou S. Kijonkovou (s. 18-23); Stát lije peníze do podniků, které jsou vidět. Tvrzení, že se vrátí, má slabou oporu - projekty spolufinancované ze státního rozpočtu (s. 24-27); Jan Nehera: vyučený zámečník, který se stal štikou českého oděvnictví - seriál České podnikání (s. 32-35);

OpenAI představila model, který má uvažovat jako člověk. Zároveň nutně potřebuje peníze (s. 38-39); Inovace a technologie mění zaměření podnikových právníků (s. 48-49); Miliardy propálené v kolonách - náklady dopravní zácpy v evropských městech (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 39

Státní rozpočet: Pokračují závody, kdo zemi více zadluží: i za růstu ekonomiky Fialova vláda počítá s obřím dluhem. V roce parlamentních voleb koalice nechce škrtat ani zvyšovat daně - téma čísla (s. 10-15); Musíme do školství, zdravotnictví i do penzí pustit soukromé peníze - rozhovor s ekonomkou H. Horskou (s. 16-18); Sen o vyrovnaných státních financích vždy zahrnala hospodářská i politická realita (s. 19); Zájem o hypotéky roste vysokým sazbám navzdory, banky tak nic nenuť zlevňovat (s. 26-29); Firmy žádají právo o pomoc. Před soud míří první spory ohledně umělé inteligence - rozhovor s L. Benzlem a T. Ščerbou (s. 36-39); To nešťastné úmrtí. Mladí bankéři na Wall Street chtějí lidštější pracovní podmínky (s. 42-43); Kolik protopí Češi - infografika o spotřebě energie na vytápění a o vývoji cen paliv (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 40

Digitalizace je už dávno v rukou šílenců (s. 6); Konec Družby. Finišuje projekt, který odstříhne Rusko od českých rafinerií: posílení Transalpského ropovodu otevírá Česku cestu k nezávislosti - téma čísla, TAL Plus (s. 10-17); Investice do umění jsou ošemetné, dílo si zamilujete a pak je těžké prodat - rozhovor s galeristou J. Kodlem (s. 18-23); Nabíječky přibývají po stovkách. Kvůli nedostatku elektromobilů jsou však ztrátové (s. 24-27); Skončí kryptoměnové eldorádo. Na poskytovatele začne dohlížet ČNB (s. 30-31); Úřední místa na inzerát netáhnou. Státní správa musí změnit nábor i sebe (s. 32-33); Na moravské vsi potichu vyrostl půlmiliardový byznys kolem digitálních plateb - společnost Monet+ (s. 34-35); Brusel zavádí novou regulaci akvizic, poprvé si ji vyzkoušel na PPF - rozhovor s advokátkou M. Olyšarovou (s. 36-38); Realitní fondy: na dvojciferné zhodnocení si mohou sáhnout už i drobní investoři (s. 42-43); Jak se kalilo právo. Před 75 lety vznikl s pomocí dělníků nový řád: právnícká dvouletka československých komunistů přinesla kompletní transformaci zákonného systému (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 41

Vystřízlivění z AI: Americe dochází energie, Evropa má šanci převzít iniciativu - komentář (s. 6-7); ECB se chystá na další snížení sazeb (s. 8); Že je generace Z líná? Ale vůbec ne. Jen potřebuje vědět, proč co dělá - téma čísla o lidech generace Z na trhu práce (s. 10-17); Německo není vzorem, jak budovat energetiku. Inspirujme se raději jinde - rozhovor s V. Hlavinkou ze skupiny technologických firem Orgrez Group (s. 18-23); Vědě chybí odvaha podnikat. Vývoj léků v Česku přitom má potenciál (s. 26-28); První data z evidence dohod: stát přichází o miliardy. Ale jinde, než si myslel (s. 30-31); Nechceme zůstat stranou v jiných metodách placení. Ale karty fungují dobře - rozhovor s M. Barnettem z Mastercard (s. 38-40); Dobíječky skoro na každém rohu - infografika o síti veřejných dobíjecích stanic pro elektromobily v ČR (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 37

Bydlení za všechny prachy. Dostupnost vlastního bydlení ve 20. století značně vzrostla, po roce 2000 se trend otočil a stále více lidí míří do nájmu. Nový Zéland nabízí cestu, jak značně rozšířit nabídku nájemních bytů - téma čísla (s. 12-19); Česká ANOrepublika - krajské a senátní volby (s. 20-25); Kraj promrhaných příležitostí - Ostravsko (s. 26-27); Baterky i ocel jsou výbušné: Moravskoslezský kraj vstupuje do období, které bude citlivé politicky, ekonomicky i sociálně (s. 28-29) a související rozhovor na s. 30-32; Jde Čína ve stopách Japonska, nebo Koreje? Více než pokles cen akcií Čínu trápí stárnutí populace - seriál Kované investice (s. 33); Jak Čína otevírá zadní vrátka: je tu nová éra "ekonomického nacionalismu" - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41); Volkswagen šetří, chce zavírat továrny (s. 52); DIP vs. penzijko: dojmy a fakta (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 38

Fed po čtyřech letech snížil úrokovou sazbu (s. 8); Jak se Česko odstříhlo od ropy z Ruska - téma čísla o projektu Tal-Plus (s. 12-20); Komisařské mrzení: Ursula von der Leyenová představila novou Evropskou komisi. Sestava potvrzuje tradiční politické dělení v EU: je výrazně mužská, zelená a

protiruská. Česko dostalo na starost rozvojovou spolupráci. Nezapadne komisař Jozef Síkela? (s. 22-26); Barikády v Silicon Valley: Donald, či Kamala? Za šest týdnů bude Amerika znát nového prezidenta. Technologičtí lídři se příliš neshodnou, kdo by to měl být (s. 28-29); Tucet nadějných, tucet bohatých: mezi dvanáctku energetických startupů, které přitahují velké peníze a vyplatí se je sledovat, zařadil Financial Times projekty z Indie, USA, Švédska i Jižní Koreje (s. xii partnerské příl.); Investice do očisty energií trhají rekordy (s. xiv partnerské příl.); EU pomůže Česku s povodněmi: proč ale pak navyšovat schodek rozpočtu? - seriál Kované investice (s. 32-33); Jizvy sjednocení a krajní pravice - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-38); Textilnictví vetkané do mladého státu - rody Bartoňových z Náchodska a Sochora ve Dvoře Králové - seriál Byznys první republiky (s. 46-49).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 39

Základní úroková sazba opět klesla - na 4,25 % (s. 8); Stanjura: Bartoš musel z kola ven: ministr financí a v ODS muž číslo dvě Zbyněk Stanjura hovořil s týdeníkem Euro o vládní krizi, povodních, záplatovaném rozpočtu i megatendru v Dukovanech (s. 12-20); Velké balíkové oči - prodej Balíkovny ČP (s. 24-28); Neviditelný motor ekonomiky zadržává: mikrofirmy a malé podniky v Česku bojují s nedostatečnou finanční rezervou. Úvěřů a jiných cizích zdrojů se bojí, státní podpora je komplikovaná a nedostupná - třicet let podnikání v ČR (s. 30); Nahradí právníky stroje? Advokacie se mění, a to nejen díky technologiím. Klíčová bude spolupráce s dalšími obory i důraz na dobré pracovní prostředí (s. 36-37); Zlato je na rekordu, co bude s úroky? Pokud úroky ještě klesnou, zlatu se bude dál dařit - seriál Kované investice (s. 38); Z občanské války je globální bojiště: konflikt v Súdánu, ve kterém se Rusko, Írán i SAE přetahují o vliv, už si vyžádal 150 tisíc mrtvých - a miliony vysídlených lidí - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-45); Lidé s humanitárními úmysly jsou katastrofa: nejnámější - a nejkontroverznější - francouzský spisovatel Michel Houellebecq hovoří u jídla o Donaldu Trumpovi, Ukrajině, ale i o tom, co podle něj stojí za vzestupem krajní pravice - ve spolupráci s Financial Times (s. 58-61); Nastává čas na realokaci investic do nemovitostí (s. vi příl. Reality, finance a investice).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 40

Česko posiluje vztah se Saúdý: týdeník Euro získal informace o vývoji vztahu mezi Prahou a Rijádem. Čeští i saúdští diplomaté usilují o návštěvu české delegace v zemi srdce islámu. Spolupráce se má týkat ropy, jádra a byznysu - téma čísla o ekonomické diplomacii (s. 14-18); Patentovat se vyplatí: loni bylo na světě podáno přibližně 3,5 milionu patentových přihlášek. Dynamickým trendem jsou digitální technologie a biotechnologie - duševní vlastnictví (s. 20-23); Válečná cigareta: bez daně: Ukrajina vedle Rusů válčí i s nelegálním tabákem. V letošním roce se vládě podíl nekolokovaných cigaret daří snižovat - daňové úniky (s. 30-31); Zaměřeno na Indii: přesun ministra průmyslu a obchodu Jozefa Síkely do EK může Česku pomoci rozvinout obchodní vztahy s nejlidnatější zemí (s. 34); Hrátky s rozpočtovými schodky: statistici z ČSÚ a Eurostatu opravili vládní data - seriál Kované investice (s. 35); Bitva o novou kosmickou ekonomiku - vesmírné technologie - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41); Když si textilní Brno předlo ve stínu Liberce - seriál Byznys první republiky (s. 48-51); Čínský akciový trh: zasloužený vzestup, nebo iracionální euforie? (s. 58).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 179 (13.9.2024)

ECB snížila sazby. Chce podpořit slabý růst eurozóny (s. 2) a související komentář na s. 14; Riziko hypoteční turistiky kleslo a cena peněz je nejnižší za tři roky. Hypotéky ale letos zůstanou drahé (s. 3); Nový dodavatel digitalizace stavebního řízení: prostředník, přes kterého zakázku dokončí původní InQool (s. 6); Co čeká na ministra Síkely, pokud v Evropské komisi dostane obchod - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 180 (16.9.2024)

Zákaz prodeje "spalováků" v roce 2035 je nereálný, tlak automobilek na odklad roste (s. 4); OpenAI představilo nejpokročilejší systém o1. Má uvažovat jako člověk (s. 12); Stát v podmínkách katastrofy funguje nad očekávání - komentář (s. 15); Jak se v NATO plní sliby: vojenské rozpočty jednotlivých států - výdaje na obranu v poměru k HDP (příl. Obrana a bezpečnost, s. 3); Varovat před dezinformací je účinnější než ji vyvracet, říká velitel útvaru informačního boje I. Zelinka (příl., s. 4).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 182 (18.9.2024)**

Ani energetika, ani obchod. Síkela má pomoci vzdorovat Číně: Česko usilovalo o to, aby Jozef Síkela získal v Evropské komisi vlivný post. Nakonec má obsadit pozici, která má průměrný význam - komisař pro mezinárodní partnerství a strategii Global Gateway (s. 1); EU řeší, zda dál držet cla na čínská kola. Jejich konec může zahýbat s cenami i dostat část výrobců do problémů (s. 7); Důvody k poklesu cen nemovitostí neexistují, je tak vhodná doba k jejich nákupu (s. 14); Proč trh s konopím nikdo nechce, když by přinesl miliardy - komentář (s. 16); Proč z ČNB odchází radní, který měl na měnovou politiku vliv přes dvacet let - komentář k odchodu T. Holuba (s. 17).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 183 (19.9.2024)**

Škody podle Stanjury půjdou do vyšších desítek miliard, stát je chce platit už letos: schválený schodek 252 miliard korun se bude muset zvýšit - povodně 2024 (s. 1) a související komentář na s. 15; Vláda schválila novou Jurečkovu "superdávku", která má lidi odvést od práce načerno (s. 2); Green Deal zmizel, v nové Evropské komisi už není portfolio s tímto názvem. Co to znamená? (s. 4); Kvůli referendu v malé obci nemůžeme při povodni ohrožovat životy sto tisíc lidí - rozhovor s ministrem financí Z. Stanjurou o povodňových škodách a státním rozpočtu (s. 8-9); Síkela se má starat o ambiciózní, ale velmi kritizovaný projekt - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 186 (24.9.2024)**

Česko má v průmyslu a exportu významný potenciál vydělat na zelené transformaci i ve světovém srovnání - analýza pozice ČR ve čtyřech klíčových světových indikátorech pro zelenou transformaci, Green Deal Summit 2024 (s. 1-2); Zpráva McKinsey ukazuje na tři hlavní důvody zpomalené tranzice i nejtěžší výzvy v energetice (s. 3); Německo hledá cestu, po které by se jeho autoprůmysl dostal z krize. Ve hře je i znovuzavedení šrotovného (s. 5); Zlato pokračuje v letošní spanilé jízdě. Cenový vrchol má podle expertů ještě před sebou (s. 10); A pracovali až do smrti aneb Důchodová reforma verze 2025 - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 187 (25.9.2024)**

Přesuňte miliardy do ČNB, tlačí Stanjura na starosty. Stát by se pak nemusel tolik zadlužovat (s. 4); Člověk v tísní vytvořil nástroj, který pomůže odhalit lichvu - spotřebitelské úvěry (s. 4); Green Deal ano, ale konkurenceschopný. Upravená Zelená dohoda by neměla potopit evropský průmysl - Green Deal Summit 2024 (s. 6); Pojištění bude kvůli povodním dražší pro domácnosti i firmy. Některé oblasti bude navíc složitější vůbec pojistit (s. 7); Výnosy realitních fondů začínají růst. Na dvojciferné zhodnocení už dosáhnou i drobní investoři (s. 12) a Nejvýkonnější realitní fondy k 30.6.2024 (s. 13); Tři výjimky pro lobbistu? Návrh zákona se může změnit v ementál - komentář (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 188 (26.9.2024)**

ČNB snížila sazby. Další vývoj je otevřený, říká Michl (s. 2); Schodek bude letos i příští rok vyšší, rozhodla vláda (s. 2); Banky se raději podělily s klienty než se státem. Ministerstvo si spočítalo, proč na windfall tax nic nevybralo a nevybere (s. 6); Budoucnost českého zdravotnictví nevypadá příliš růžově. Chybí lékaři i zdravotní sestry (s. 17); Odkud může inflace zase vypučet? ČNB je ostražitá kvůli mzdám - komentář (s. 20); Stovka za kubík už většinou nestačí. Vodné a stočné zdražilo za dva roky o třetinu (s. 6 speciální příl.).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 191 (1.10.2024)**

Data z evidence dohod: stát přichází o miliardy. Ale jinde, než si myslel (s. 1) a související rozhovor s poradcem F. Pertoldem na s. 4; Česko kvůli nízké porodnosti vymírá stejně rychle jako za covidu. A vyhlídky do budoucna nejsou dobré (s. 3); Čínské akcie po intervencích státu raketově rostou, v pondělí posílily o 8,5 procenta (s. 11); O sazbách v USA rozhodne trh práce - komentář (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 192 (2.10.2024)**

Vláda projednala rozpočet, zvýšila výdaje většiny kapitol (s. 2); Cizinci se byznysu od ledna výrazně prodraží. Nenápadná změna připraví firmy až o miliony měsíčně – pravidla vládního programu Kvalifikovaný zaměstnanec (s. 3); Evropa chystá velké změny podle Draghiho, které mají „nakopnout“ byznys. Bude Česko proti všem? (s. 5); Zkostnatělý vývoj IT v celé české veřejné správě asi dál přetrvá – rozhovor s vývojářem J. Gattermayerem (s. 7); Jak zvýšit naši ekonomickou bezpečnost v nestabilním světě – komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 196 (8.10.2024)**

Insolvence narostly o desetinu. Důvodem jsou i nová pravidla - oddlužení (s. 3); Konec Družby. Finišuje projekt, který odstříhne Rusko od českých rafinerií - dovoz ropy do Česka a ropovod TAL (s. 8-9); Putin definitivně přeměroval ekonomiku na válečnou kolej (s. 10); Po drsném srpnu se prodeje elektroaut v Německu vrátily k růstu. Británie pak ukazuje, že to jde i bez dotací (s. 12); Čím jsou kryty velkolepé sliby guvernéra ČNB Aleše Michla? - komentář (s. 14); Česko musí být u společného pořizování vojenského materiálu. Je to nezvratné - rozhovor s R. Konderlovou, vrchní ředitelkou sekce pro průmyslovou spolupráci na ministerstvu obrany (s. 2-3 spec. příl. Obranný průmysl).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 197 (9.10.2024)**

Čína uvalí clo až 39 procent na brandy z EU (s. 2); Nový účetní zákon brzdí komplikace s daněmi (s. 4); Google utrpěl větší porážku než Apple. V USA musí otevřít Google Play konkurenci, má to ale háček - monopol v distribuci aplikací (s. 8); Peníze v dotačním balíčku na elektroauta rychle ubývají (s. 8); Kam se vydají finanční trhy po poklesu úrokových sazeb? Vodítko nabízí historie (s. 10); Stát dotáhl pravidla pro zemědělské soláry. Instalovat panely bude možné i nad jednou překvapivou plodinou - agrovoltaika (s. 11).

Účetnictví**Sv. 2024, (2024) č. 9**

Změny v sociálním pojištění týkající se dohod o provedení práce - od 1.7.2024 a od 1.1.2025 (s. 3-10); Vyměřovací základ zaměstnance a pracovněprávní vztahy ve zdravotním pojištění (s. 11-25); Zaměstnavatelé a zdravotní pojištění - specifické situace, chyby, sankce (s. 26-34); Kategorizace účetních jednotek do/od 1.1.2024 (s. 35-41); Daňové řešení pracovních obědů a občerstvení na pracovišti (s. 51-54).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 22, (2024) č. 9**

Členské příspěvky a jejich daňový režim ve světle aktuální judikatury (s. 3-9); Povaha záměru dispozice s obecním majetkem - 3. část (s. 14-20).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	54
Ekonomické vědy. Ekonomie	54
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	55
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	55
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	56
Právo.....	56
Ostatní	58

Daně

29837V

Daňová judikatura : nejnovější rozsudky soudního dvora Evropské unie, Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a dalších soudů ovlivňující daňovou praxi. Díl V.

Bratislava : DonauMedia, 2023, 134 stran

Aktuální judikáty Soudního dvora EU, Ústavního soudu ČR, Nejvyššího správního soudu ČR a krajských soudů, které zásadním způsobem ovlivnily praxi daňových poplatníků, tuzemské daňové správy nebo přímo vyvolaly výklad a změnu daňové legislativy. - 1. vydání - ISBN: 978-80-8183-104-1 (brožováno)

29837VI

Daňová judikatura : nejnovější rozsudky soudního dvora Evropské unie, Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a dalších soudů ovlivňující daňovou praxi. Díl VI.

Bratislava : DonauMedia, 2024, 135 stran

Obsahuje nejnovější judikáty Soudního dvora EU, Ústavního soudu ČR a Nejvyššího správního soudu ČR, které zásadním způsobem ovlivňují praxi daňových poplatníků nebo tuzemské daňové správy, případně ukazují na nesprávnost argumentace v řízení před Ústavním soudem. - 1. vydání - ISBN: 978-80-8183-175-1 (brožováno)

30403

Ondřej Lichnovský, Roman Ondrýsek, Petra Nováková, Eva Kostolanská, Tomáš Rozehnal

Daňový řád : komentář

V Praze : C.H. Beck, 2024, xxii, 1134 stran

Komentované znění zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které vznikají při správě daní. Aktualizované vydání je doplněno o nejnovější daňovou judikaturu, související ustanovení i předpisy. - 5. vydání - ISBN: 978-80-7400-959-4 (vázáno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

30385

Joseph E. Stiglitz

The road to freedom : economics and the good society

Cesta ke svobodě : ekonomie a dobrá společnost

[London] : Allen Lane the Penguin Press, 2024, xxii, 356 stran

Navzdory zjevným selháním si neoliberální narativ udržuje vliv na veřejné mínění a politiku vlád po celém světě. Podle tohoto narativu méně regulace a více "animal spirits" kapitalismu přináší nejen větší prosperitu, ale i více svobody pro jednotlivce ve společnosti a je tedy morálně lepší. Autor knihy se však ptá, na čí svobodu myslíme a měli bychom myslet? Co se stane, když je svoboda jednoho člověka na úkor svobody druhého? Měla by svoboda korporací zasahovat do svobody jednotlivců takovým způsobem, jak se to děje nyní? Stiglitz se zajímá o velikány neoliberalismu, jako byli Hayek a Friedman, a zkoumá, jak se utváří veřejné mínění. Ukazuje, že "svobodné", neregulované trhy zdaleka nepodporují růst a podnikání, ale ve skutečnosti je naopak omezují, snižují ekonomické příležitosti většiny a odčerpávají bohatství k několika málo lidem - jednotlivcům i zemím. Stiglitz se jako vždy zamýšlí nad tím, jak bychom mohli dosáhnout skutečného lidského rozkvětu, který by měl být velkým cílem našeho ekonomického a sociálního systému, a nabízí alternativu k tomu, který dnes převládá. Kniha nabízí přehodnocení demokracie, ekonomiky a toho, co představuje dobrou společnost a poskytuje plán, jak takové společnosti můžeme dosáhnout. - Poznámky. - ISBN: 978-0-241-68788-8 (vázáno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

E-9654

EUROFI ; Jean-Marie Andrès, Marc Truchet

EUROFI high level seminar : Ghent – February 2024 :**Seminář na vysoké úrovni EUROFI : Gent – únor 2024 :**

[Paris] : EUROFI, [2024], 221 stran : fotografie

Evropský think-tank věnující se finančním službám EUROFI byl založen v roce 2000 s cílem přispět k posílení a integraci evropských finančních trhů. Kniha přináší shrnutí semináře na vysoké úrovni, který se konal v Gentu 21.- 23.2.2024. Kapitoly: Ekonomické výzvy a priority politiky EU; Regulace bankovníctví a pojišťovnictví; Digitalizace a technologie; Platby a digitální euro; Agenda EU a globální udržitelnosti; Další kroky Unie kapitálových trhů (CMU); Finanční stabilita a klimatická rizika. Podrobné souhrny 40 panelových diskusí a přepisy projevů a výměn názorů. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://www.eurofi.net/wp-content/uploads/2024/05/summary_the-eurofi-financial-forum_ghent_february-2024.pdf

30407

Michal Skořepa

Finanční jednohubky : odpovědi na dalších 50 důležitých otázek ekonomie a financí

Praha : Grada, 2024, 294 stran : ilustrace

Odpovědi na otázky z oblasti financí, a to především osobních a rodinných. Autorovým záměrem je umožnit veřejnosti lépe porozumět fungování ekonomiky, pochopit mnohé skutečnosti o kterých informují média a posílit finanční gramotnost. Nabízí svůj pohled na danou problematiku i řadu doporučení pro nakládání s finančními prostředky. Např.: tři základní pravidla nakládání s penězi, finanční rezerva, pojištění, investování úspor, riziko, úvěr, bydlení v nájmu, odvodové výhody OSVČ, daňové výjimky, rychlejší růst mezd než produktivita, HDP, jak a proč vlády ovlivňují chod ekonomiky aj. - První vydání - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-271-3057-3 (brožováno)

E-9662

Ministerstvo financí

Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2023

Praha : Ministerstvo financí ČR, červen 2024, 90 stran : tabulky, grafy

Každoroční zpráva analyzuje nejdůležitější změny v jednotlivých sektorech finančního trhu v uplynulém roce v kontextu delšího sledovaného období. Zpráva dále obsahuje zvláštní kapitolu věnovanou hlavním legislativním aktivitám MF v daném roce, které ovlivní budoucí fungování a vývoj finančního trhu. Zpráva se také podrobně věnuje působení MF v pracovních skupinách a výborech na evropské i globální úrovni. Po úvodním shrnutí vývoje v roce 2023 následuje přehled v těchto částech: makroekonomická situace a vnější vztahy, umístění prostředků na finančním trhu, struktura úspor domácností, institucionální pohled na finanční trh, úvěrové instituce a ostatní poskytovatelé financování aktiv, kapitálový trh, pojišťovnictví, soukromý penzijní systém, aktivity MF a legislativa v oblasti finančního trhu. - Příloha obsahuje přehled legislativy finančního trhu a doplňující tabulky. - ISBN: 978-80-7586-073-6 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30409

Jana Geršlová

České kořeny v podnikání rakouských/vídeňských firem

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2024, 237 stran

Práce sleduje českou stopu v historii rakouského hospodářství v 19. a 20. století. Autorčiným zájmem jsou firmy, deklarované jako firmy rakouské, avšak jejich zřizovatelé a podnikatelé se narodili v českých zemích. Hlavní část práce se věnuje vybraným příkladům těchto firem. Jednotlivé medailonky firem jsou řazené podle odvětví podnikání (architektura, stavebnictví, technika, obchod, pivovarnictví, potravinářství, hotelnictví, výroba bižuterie apod.) a přibližují zrod a vývoj třiceti tří rakouských firem

a podnikatelských aktivit jejich zřizovatelů a nástupců. Další kapitola je věnována tzv. dvorním dodavatelům císařského dvora ve Vídni. Objasňuje tuto funkci, význam a historii a vyjmenovává i tyto firmy. V závěru práce autorka hodnotí společné rysy firem i podnikatelů s českými kořeny (inovativnost, hledání nových cest podnikání atd.). - ISBN: 978-80-88018-62-9 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

30410

Kateřina Štěpánková

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu

Praha : Auditorium, 2024, 238 stran

Komplexní a přehledný výklad všech relevantních druhů odpovědnosti zaměstnavatele za škodu (újmu) způsobenou jeho zaměstnanci. Rozbor jednotlivých druhů odpovědnosti včetně kritického náhledu na komplexnost jejich právní úpravy a reálného využití v českém právním prostředí. Vymezení základních pojmů. Obecná odpovědnost i zvláštní druhy odpovědnosti zaměstnavatele za škodu. Pracovní úrazy a nemoci z povolání zaměstnanců. Vybrané souvislosti týkající se koncepce odškodňování. Odpovědnost ve vztahu ke služebním poměrům státních zaměstnanců. Výklad se neomezuje jen na pracovní právo, ale nabízí také relevantní civilní, trestněprávní, správněprávní a obchodněprávní podněty. - Seznam použitých zkratk. - ISBN: 978-80-87284-97-1

Právo

30402

Pavel Herman, Vlastimil Fidler a kolektiv

Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek

Plzeň : Čeněk, 2024, 714 stran

Komplexní právní úprava zadávání veřejných zakázek. Komentované znění zák. č. 134/2016 Sb., přináší výklad jednotlivých ustanovení zákona zejména s ohledem na jejich účel. Aktualizované vydání zohledňuje i zkušenosti z uživatelské praxe, oficiální výkladová stanoviska a také rozhodovací praxi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a soudů. Výklad obsahuje odkazy na související ustanovení, harmonizaci a vychází ze znění legislativy platné ke dni 1.8.2023. - 3. aktualizované a doplněné vydání - ISBN: 978-80-7380-925-6 (vázáno)

30404

Petr Hůrka a kolektiv

Pracovní právo

Plzeň : Čeněk, 2023, 586 stran

Učebnice podává komplexní výklad pracovníprávní problematiky včetně nových trendů v zaměstnávání osob, transparentnosti a předvídatelnosti pracovních podmínek. Reaguje na aktuální stav pracovního práva v ČR, zejména ve vazbě na unijní předpisy, občanský zákoník, stěžejní judikaturu a praktické trendy zaměstnávání osob. Více z obsahu: pracovní poměr (vymezení, vznik, změny) a jeho vývoj, pracovníprávní vztahy, prameny pracovního práva, mezinárodní souvislosti, pracovní doba, dovolená, odměňování, překážky v práci, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, náhrady výdajů poskytované zaměstnanci v souvislosti s výkonem práce, ochrana osobnostních práv a zákaz diskriminace, pracovní podmínky, sladování rodinného a pracovního života, postavení zaměstnanců v nepodnikatelské sféře a ve veřejné službě, právní odpovědnost v pracovním právu, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, zastupování zaměstnanců, kolektivní vyjednávání, vymezení pojmu zaměstnanost, kontrolní činnost v oblasti pracovního práva, zaměstnávání cizinců v ČR a agenturní zaměstnávání. - 5. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7380-933-1 (brožováno)

30408

Luděk Tichý

Právo stavby

Praha : Leges, 2024, 148 stran

Monografie komplexně zpracovává právo stavby jakožto institutu, který byl do českého soukromého práva znovu zaveden novým občanským zákoníkem. Institut práva stavby umožňuje osobě oprávněné z práva stavby (stavebníkovi), aby zřídil a nebo měl na pozemku ve vlastnictví jiné osoby stavbu. V úvodní kapitole je popsán historický vývoj tohoto institutu. Následuje analýza platné právní úpravy i dalších základních znaků práva stavby. Dále se monografie zabývá zřizovacími tituly práva stavby, mezi něž patří smlouva, vydržení a rozhodnutí orgánu veřejné moci, otázkou klíčových prvků ovlivňujících trvání práva stavby a vykládá dovolené právní dispozice s právem stavby. Poslední část knihy je věnována zániku práva stavby a řešení s tím souvisejících právních následků. Výklad je doplněn judikaturou. Nechybí ani historická východiska či komparace s právními úpravami cizích států. - Vydání první - ISBN: 978-80-7502-741-2 (brožováno)

30406

Viktor Knapp

Teorie práva

Plzeň : Čeněk, 2024, 354 stran

Výklad právní teorie a filozofie je rozčleněn do částí: Právní vědy a právní praxe; Právo a člověk (právní antropologie); Právo ve společnosti; Normativní regulace; Společenská hodnocení; Velké právní systémy; Tvorba práva; Prameny práva a právní skutečnosti; Právní normy; Právní argumentace, interpretace a právní spor; Právní norma a skutečnost; Právní vztahy; Důvěra v právo, právo na ochranu; Právo a informace (právní informatika). - ISBN: 978-80-7380-937-9 (vázáno)

30405

Aleš Pejchal

Zpráva o stavu Evropského soudu pro lidská práva

Praha : Institut Václava Klause, 2024, 157 stran

Knih je ojedinělým pohledem na důležitou mezinárodní instituci od člověka, který důkladně zná její fungování. JUDr. Pejchal byl zvolen soudcem Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) v letech 2012-2021. Ve svých memoárech připomíná důležité kauzy a události v době jeho působení, poskytuje i kritické informace a zkušenosti s fungováním této instituce (rozpočet soudu, výzkumná činnost, technika procesu, mezistátní spory aj.). Publikace, která propojuje žánr memoárů a odborné literatury, je určena nejen justičním a právním specialistům, ale všem lidem zájímavým se o veřejný život a instituce a mechanismy, které mají na určování jeho pravidel významný vliv. - Vydání první - Přílohy obsahují vybrané texty přednášek autora a jiné související texty. - ISBN: 978-80-7542-105-0 (brožováno)

Úplné znění zákonů**(ÚZ)**

30300/1598

Katastr nemovitostí. Zeměměřictví. Pozemkové úpravy a úřady : redakční uzávěrka 10.6.2024

30300/1600

Obchodní korporace : zásadní změny zákona o přeměnách od 07/2024 : redakční uzávěrka 1.7.2024

30300/1599

Předpisy související s občanským zákoníkem : redakční uzávěrka 1.7.2024

Ostatní

E-9663

Lucie Bird, Barbora Halbová, Simona Boudová, Vladislav Tomášek

Národní zpráva PISA 2022 : finanční gramotnost

Praha : Česká školní inspekce, 2024, 60 stran : barevné ilustrace

Výsledky mezinárodního šetření PISA 2022 v oblasti gramotnosti žáků (ročník narození 2006). Do testování finanční gramotnosti bylo zapojeno celkem 20 zemí, z nichž 14 je členskými zeměmi OECD. Zpráva obsahuje definice, koncepční pojetí a popis způsobu měření v rámci testů PISA, průměrné výsledky žáků všech zúčastněných zemí, rozdíly ve výsledcích podle různých kritérií, výsledky dotazníkových šetření a další související témata (zkušenost žáků s penězi, s vybranými finančními operacemi, jejich sebedůvěra v těchto otázkách i spotřebitelské chování žáků) a závěrečné shrnutí. - 1. vydání - ISBN: 978-80-88492-82-5

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcz.cz/oknihovne.php>

International VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovníctví The Economist Finanzy Soudní rozhledy
danová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie pa
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pa
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapitál Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obo
ravní rozhledy Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné rozp
četnictví Auszüge aus Presseartikeln Národní pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biate
scal studies The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Finanční, daňový a účetní bulletin O
finanz-Rundschau Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of mone